

ZAŁĄCZNIK NR 1

do uchwały nr   /   /2022
Rady Miejskiej w Zdunach
z dnia

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY ZDUNY**

ZMIANY WYRÓŻNIONO KOLOREM CZERWONYM

Grudzień 2021

SPIS TREŚCI

1	WSTĘP	4
1.1	CEL I OBSZAR OPRACOWANIA	4
1.2	PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA	4
1.3	ZAKRES OPRACOWANIA	5
2.	UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY	7
2.1.	POŁOŻENIE I POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE	7
2.2.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	8
2.3.	UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE	8
2.3.1	Rzeźba terenu	8
2.3.2	Geologia	9
2.3.3	Udokumentowane złoża kopalin oraz ustanowione obszary i tereny górnicze	9
2.3.4	Wody powierzchniowe	10
2.3.5	Wody podziemne	11
2.3.6	Klimat	11
2.3.7	Szata roślinna	13
2.3.8	Świat zwierzęcy	15
2.3.9	Formy przyrody chronione prawnie	16
2.3.10	Zagrożenia środowiska	19
2.4.	UWARUNKOWANIA HISTORYCZNO - KULTUROWE GMINY	23
2.4.1	Rys historyczny	23
2.4.2	Zasoby i ochrona dziedzictwa kulturowego gminy	25
2.4.3	Pozytywne i negatywne cechy środowiska kulturowego gminy	35
2.5.	UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNE I GOSPODARCZE	36
2.5.1	Liczba ludności i struktura demograficzna	36
2.5.2	Stan infrastruktury społecznej	37
2.6	UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE	41
2.6.1	Kondycja gospodarcza gminy	41
2.6.2	Rolnictwo	44
2.6.3	Leśnictwo	47
2.6.4	Turystyka i wypoczynek	48
2.7	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	49
2.7.1	Drogi	49
2.7.2	Kolej	51
2.7.3	Komunikacja miejska	51
2.7.4	Zaopatrzenie w wodę	52
2.7.5	Odprowadzenie i oczyszczanie ścieków	54
2.7.6	Elektroenergetyka	55
2.7.7	Gazownictwo	55
2.7.8	Ciepłownictwo	56
2.7.9	Gospodarka odpadami	56
2.8	BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ	58

2.9	UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY – PODSUMOWANIE	59
2.9.1	Uwarunkowania sprzyjające rozwojowi gminy	59
2.9.2	Uwarunkowania hamujące rozwój gminy	60
3.	KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ZDUNY	61
3.1.	CEL GŁÓWNY I KIERUNKI ROZWOJU GMINY OKREŚLONE W DOKUMENTACH PLANISTYCZNYCH I PROGRAMOWYCH	61
3.2.	KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	62
3.2.1	Kierunki rozwoju systemu powiązań przyrodniczych	63
3.2.2	Zabezpieczenie zasobów wód powierzchniowych i podziemnych	63
3.2.3	Eliminowanie czynników mogących wpływać na pogorszenie stanu czystości powietrza atmosferycznego	64
3.2.4	Ochrona środowiska przed hałasem i wibracjami	64
3.2.5	Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji	64
3.2.6	Ochrona przed skutkami powodzi	65
3.2.7	Zasady ochrony krajobrazu	66
3.3	KIERUNKI OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW	66
3.3.1	Podstawy prawne ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków	66
3.3.2	Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków	67
3.4	KIERUNKI ROZWOJU GOSPODARCZEGO GMINY	69
3.4.1	Kierunki rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich	69
3.4.2	Działania stymulujące rozwój przedsiębiorczości	72
3.4.3	Turystyka i wypoczynek	73
3.5	POLITYKA SPOŁECZNA GMINY	73
3.6	KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	75
3.6.1	Kierunki rozwoju komunikacji	75
3.6.2	Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej	75
3.6.3	Kierunki rozwoju gospodarki odpadami	76
4	KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY	76
4.1	CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ	76
4.2	STRUKTURA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNA MIASTA I GMINY	77
4.2.1	Hierarchia sieci osadniczej	77
4.2.2	Podział miasta na jednostki urbanistyczne	78
4.3.	TERENY ZAINWESTOWANE I PLANOWANE DO ZAINWESTOWANIA	79
4.3.1	Główne zasady wyboru terenów pod zabudowę	79
4.3.2	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – MW, zagrodowej – RM i mieszkaniowo- usługowej – MU	80
4.3.3	Tereny zabudowy usługowej – U	80
4.3.4	Tereny zabudowy lotniskowej – ML i zabudowy mieszkaniowo-lotniskowej – MNL	81
4.3.5	Tereny obsługi rolnictwa – RU i tereny aktywizacji gospodarczej – AG	81
4.3.6	Tereny sportu i rekreacji – US	82
4.3.7	Tereny infrastruktury technicznej – IT	82
4.3.8	Tereny zieleni – Z	82
4.3.9	Wskaźniki zagospodarowania terenu	83
4.3.10	Ograniczenia w zagospodarowaniu terenów	84
4.3.11	Tereny zamknięte i ich strefy ochronne	85
4.4	OBSZARY INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO	85

4.4.1	Obszary inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym	85
4.4.2	Obszary inwestycji o znaczeniu lokalnym	86
4.5	OBSZARY OBJĘTE OBOWIĄZKIEM SPORZĄDZENIA PLANÓW MIEJSCOWYCH	86
4.6	UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ	87
5.	SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM	92
6.	SPIS TABEL I RYSUNKÓW	108

1 WSTĘP

1.1 CEL I OBSZAR OPRACOWANIA

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zduny zwane dalej Studium określa politykę przestrzenną miasta i gminy Zduny, uwzględniając istniejące uwarunkowania oraz cele i kierunki polityki przestrzennej państwa na jej obszarze. Nadrzędnym celem niniejszego opracowania jest tworzenie warunków zagospodarowania przestrzennego, które pozwolą na poprawę jakości życia mieszkańców z równoczesną ochroną lokalnych zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego. Niniejsze Studium jest wyrazem dążenia Gminy do zrównoważonego i trwałego rozwoju funkcji mieszkaniowo-usługowej, turystyczno-rekreacyjnej i gospodarczej.

Studium podlega uchwaleniu przez Radę Gminy zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1073 ze zm.) lecz nie jest przepisem gminnym i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Studium jest natomiast podstawowym dokumentem wykorzystywanym przy pracach planistycznych związanych ze sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów wyznaczonych w niniejszym studium jak również dla tych terenów, dla których sporządzanie planów miejscowych wymagane jest na podstawie przepisów odrębnych.

Studium obejmuje cały obszar miasta Zduny i gminy Zduny w jej granicach administracyjnych.

Po uchwaleniu przez Radę Miejską w Zdunach, niniejsze Studium w całości zastąpić ma obowiązujące obecnie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zduny zatwierdzone uchwałą Nr XII/98/99 Rady Miejskiej w Zdunach z dnia 09 grudnia 1999 roku.

1.2 PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA

Podstawą przystąpienia do opracowania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zduny jest uchwała Nr V/37/2015 Rady Miejskiej w Zdunach z dnia 25 lutego 2015 roku, **uchwała nr XXIX.213.2021 Rady Miejskiej w Zdunach z dnia 21 lutego 2021 r, a także uchwała nr XXXIII.238.2021 Rady Miejskiej w Zdunach z dnia 23 czerwca 2021 r.** oraz:

- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 503),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2373 ze zm.),
- ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1098 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1973 ze zm.),
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1326 ze zm.),
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 672),
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2233 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1899),
- ustawa z dnia 27 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2351 ze zm.),

- ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (**t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1376 ze zm.**),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz.U. z 2015 r., poz. 774 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (**Dz.U. z 2021 r., poz. 485**),
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r. Nr 118, poz. 1233).

1.3 ZAKRES OPRACOWANIA

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zawiera:

1. Część tekstową – niniejszy elaborat Studium obejmujący wybrane zagadnienia gospodarcze, przyrodnicze, kulturowe, funkcjonalne i inne występujące na obszarze gminy – stanowiącą załącznik nr 1 do uchwały Rady Miejskiej w Zdunach;
2. Część graficzną:
  - Rysunek Studium nr 1 – Gmina Zduny, w skali 1 : 25 000 – stanowiący załącznik nr 2 do uchwały Rady Miejskiej w Zdunach, .
  - Rysunek Studium nr 2 – Miasto Zduny, w skali 1 : 5 000 – stanowiący załącznik nr 3 do uchwały Rady Miejskiej w Zdunach.

Opracowanie tekstowe zawiera m.in. :

1. Uwarunkowania wynikające w szczególności z:
  - 1) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
  - 2) stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
  - 3) stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;
  - 4) stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
  - 5) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;
  - 6) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
  - 7) potrzeb i możliwości rozwoju miasta i gminy, uwzględniających:
    - a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
    - b) prognozy demograficzne,
    - c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
    - d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę;
  - 8) stanu prawnego gruntów;
  - 9) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
  - 10) występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
  - 11) występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych;
  - 12) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
  - 13) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
  - 14) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
  - 15) wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.
2. W Studium określa się :
  - 1) Uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę:

- a) kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego,
  - b) kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy;
  - 2) obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
  - 3) obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
  - 4) kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
  - 5) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
  - 6) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1;
  - 7) obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
  - 8) kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
  - 9) obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
  - 10) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji;
  - 11) granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
  - 12) obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.
3. W Studium nie określono natomiast, ze względu na brak występowania na terenie gminy:
- 1) obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszarów przestrzeni publicznej;
  - 2) obszarów osuwania się mas ziemnych;
  - 3) obiektów lub obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;
  - 4) obszarów pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 2120);
  - 5) obszarów wymagających remediacji;
  - 6) obszarów zdegradowanych;
  - 7) obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym.

W studium nie podano również rekomendacji i wniosków wynikających z audytu krajobrazowego, ponieważ dla obszaru gminy audyt taki nie został jeszcze sporządzony.

Część graficzna Studium przedstawia elementy istniejącego zagospodarowania miasta i gminy Zduny stanowiące uwarunkowania jej rozwoju oraz granice lub obszary dla których określa się kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego.

2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY

2.1. POŁOŻENIE I POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE

Gmina Zduny położona jest w południowej części województwa wielkopolskiego. Jest jedną z 226 gmin województwa wielkopolskiego i jedną z 6 gmin powiatu krotoszyńskiego. Powierzchnia całkowita gminy wynosi 8520 ha.

Gmina Zduny graniczy z czterema gminami: z gminą Cieszków (od zachodu) w powiecie milickim, z gminą Jutrosin (od południa) w powiecie rawickim oraz z gminą Kobylin i Krotoszyn (od północy) oraz miastem Sulmierzyce (od wschodu) w powiecie krotoszyńskim.

Zduny posiadają status gminy miejsko-wiejskiej. Gmina obejmuje 20 miejscowości w tym:

- miasto Zduny
- 6 wsi sołeckich – Baszków, Bestwin, Chachalnia, Konarzew, Perzycy i Ruda
- 13 osad – Baszków, Borownica, Dziewiąte, Hadrianów, Helenopol, Katarzynów, Lila, Ostatni Grosz, Piaski, Rochy, Siejew, Szczerków i Trzaski.

Siedzibą Gminy Zduny jest miasto Zduny. Miasto położone jest 7 km od Krotoszyna, w południowej części Wysoczyzny Kaliskiej, na granicy województwa wielkopolskiego i dolnośląskiego. Współrzędne lokalizacyjne to 17°22' E długości geograficznej i 51°38' N szerokości geograficznej. Miasto położone jest w południowej części gminy, nad rzeką Borownicą będącą dopływem rzeki Orli. Zduny w obecnym kształcie wytworzyły się z trzech odrębnych ośrodków Zdun Starych, Zdun Nowych i Sieniutowa.

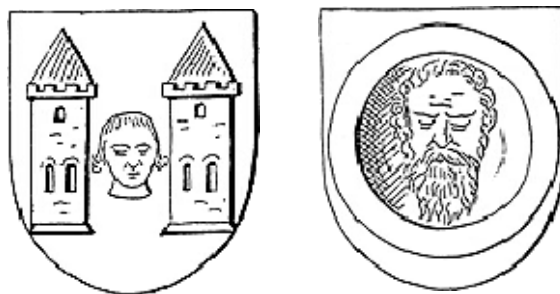
Herb miasta, który został ustanowiony Uchwałą Nr XII/84/2011 Rady Miejskiej w Zdunach z dnia 28 listopada 2011 roku przedstawia „głowę św. Jana Chrzciciela położoną na misie”. Barwy herbu, to: złota misa, siwa głowa, niebieskie tło. Herbem tym szczyliły się Zduny Nowe (Niemieckie Zduny), osada zaludniona przez emigrantów niemieckich wojny 30-letniej. Przedstawienie głowy św. Jana na misie, zainspirowane było tym, że św. Jan Chrzciciel był patronem kościoła parafialnego. Z takim herbem znamy kilka pieczęci tego miasta, pierwszą z 1637 r. Herbem Zdun Starych była głowa św. Jana Chrzciciela między dwiema szpiczastymi wieżyczkami. Oba miasta, Stare i Nowe Zduny, złączyły się w jedno dopiero za czasu drugiej okupacji pruskiej w XIX wieku. Ale herbem ich wspólnym pozostał herb Zdun Nowych. Tak ją widzimy na pieczęci z 1833 r.

Rys. 1. Herb Zdun

Źródło: www.zduny.pl

Rys. 2. Herb Zdun Starych (po lewej) i Nowych (po prawej)

Źródło: www.zduny.pl

Odległość drogowa miasta Zduny od Poznania (będącego siedzibą władz rządowych i samorządowych szczebla wojewódzkiego) wynosi 102 km.

Odległości drogowe miasta Zduny od siedzib sąsiednich jednostek samorządowych wynoszą odpowiednio:

- od miasta Krotoszyn (będącego siedzibą władz samorządowych szczebla powiatowego) - ok. 7,2 km
- od miasta Sulmierzyce - ok. 13,6 km

- od miasta Kobylin   - ok. 13,9 km
- od wsi Cieszków   - ok. 2,4 km
- od miasta Jutrosin   - ok. 18,2 km

Rys. 3. Gmina Zduny na tle powiatu

Rys. 4. Gmina Zduny na tle Polski

Pod względem fizyczno - geograficznym wschodnia część gminy położona jest w obrębie tzw.

Wału Krotoszyńskiego, zachodnia natomiast należy do subregionu Kotliny Kobylińskiej.

Administracyjnie gmina położona jest w zasięgu działania władz samorządowych szczebla powiatowego w Krotoszynie.

2.2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Zduny jest gminą miejsko-wiejską. Ma charakter typowo rolniczy. Przeważają małe i średnie gospodarstwa rodzinne. Miejscowi gospodarze oprócz uprawy roślinnej zajmują się hodowlą bydła mlecznego i trzody chlewnej. W krajobrazie dominują pola, łąki i lasy. Obszar obfituje w zwierzynę łowną i owoce runa leśnego. Na polowania do Baszkowa, gdzie znajduje się ośrodek myśliwski, zjeżdżają myśliwi z całej Polski i z zagranicy. Lasy zajmują 36,1% powierzchni gminy Zduny. Jest to wyższy procent od średniej krajowej, która wynosi 28%. Użytki rolne natomiast to 55% wszystkich gruntów w gminie. Średnia krajowa to 59%.

Główny ośrodek gminy to miasto Zduny, które jest siedzibą władz samorządowych. Miasto zaspokaja potrzeby mieszkańców gminy w zakresie opieki zdrowotnej, oświaty, kultury i administracji i innych usług publicznych.

2.3. UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE

2.3.1 Rzeźba terenu

Zgodnie z podziałem Niziny Wielkopolskiej dokonany przez geomorfologa B. Krygowskiego obszar gminy położony jest w regionie V - Wysoczyzna Kaliska. Wschodnia część gminy i miasto Zduny należy do subregionu 5 - Wał Krotoszyński, natomiast zachodnia część gminy do subregionu 7 - Kotlina Kobylińska.

Miasto Zduny, leżące na wschodnim stoku Wału Krotoszyńskiego) rozciąga się na wysokości od 119 m n.p.m. (w południowo-zachodniej części miasta) do 158 m n.p.m. (w południowo-wschodniej części miasta). Najniższym obszarem, w granicach administracyjnych gminy, jest fragment południowo-zachodniego jej krańca posiadający wysokość ca 100 m n.p.m. zaś najwyższy punkt znajduje się na południe od wsi Chachalnia i ma wysokość 175 m n.p.m. Na ukształtowanie dzisiejszej rzeźby terenu decydujący wpływ miał peryglacialny proces denudacyjny.

Zgodnie z kryterium geomorfologicznym, miasto Zduny położone jest na stoku Wału Krotoszyńskiego, który jest częścią ciągu moren czołowych, powstałych podczas wycofywania się lądolodu zlodowacenia Odry.

Na obszarze gminy można wyróżnić 3 zasadnicze formy:

- terasę środkowo-wydmową,
- wał moreny czołowej,
- równinę sandrową.

Część zachodnią, zajmującą ca 60% powierzchni gminy, stanowi Kotlina Kobylińska, która wykorzystywana jest przez rzeki: Borownicę, Żydowski Potok i Orłę.

Dominującą formą terenu tej części gminy jest terasa środkowa, zwana wydmową, ponieważ na jej obszarze występują pagórki wydmy. Wydmy śródlądowe występują między Baszkowem a Konarzewem i na wschód od wsi Ruda. Kolejna forma, wał moren czołowych recesyjnych, który powstał podczas wycofywania się lądolodu z tych terenów, zajmuje ca 30% powierzchni gminy, obejmując miasto Zduny oraz znaczną część wsi Chachalnia.

Ostatnią formą terenu, stanowiącą ca 10% powierzchni gminy, jest równina sandrowa położona w jej południowo-wschodniej części. Równina ta zbudowana jest z piasków i żwirów naniesionych przez wody roztopowe lądolodu. Mało znaczący wpływ na rzeźbę terenu mają formy antropogeniczne. Są to wyrobiska poeksploatacyjne lub eksploatacyjne, które dość licznie występują w rejonie wsi Perzyce i Chachalnia oraz we wschodniej części miasta.

2.3.2 Geologia

W podłożu terenu gminy dominują utwory czwartorzędowe wieku plejstocénskiego i holocénskiego. Osady plejstocénskie wykształcone są w postaci osadów glacialnych i fluwioglacialnych. Osady lodowcowe reprezentowane są przez gliny zwałowe zlodowacenia środkowopolskiego, jak również przez piaski zwałowe żwiry. Osady wodnolodowcowe wykształcone są w postaci piasków różnoziarnistych, lokalnie występuje pospółka i piaski drobne.

Utwory holocénskie to głównie aluwia dolin cieków. Są to piaski pylaste i gliniaste, namuły i gliny. Wał Krotoszyński budują spiętrzone glaciektogeniczne utwory plejstocénskie. Są to przede wszystkim gliny piaszczyste oraz piaski drobne i średnie. W Kotlinie Kobylińskiej skałę macierzystą tworzą piaski dawnych teras akumulacyjnych, a w niższych warstwach torfy niskie. Z występujących surowców mineralnych na terenie gminy znaczenie mają tylko złoża kruszywa.

Woda gruntowa na przeważającym obszarze gminy utrzymuje się na głębokości około 3 – 4 m p.p.t., w dolinach rzek zwierciadło wody gruntowej zalega na głębokości około 1 m p.p.t.

2.3.3 Udokumentowane złoża kopalin oraz ustanowione obszary i tereny górnicze

Gmina Zduny jest obszarem mało zasobnym w surowce mineralne. Nie dotyczy to jednak kopalin pospolitych, a ściślej kruszywa naturalnego. Według Państwowego Instytutu Geologicznego (centralna Baza Danych MIDAS) na terenie gminy Zduny udokumentowano złoża kruszywa naturalnych:

- **złożo „Konarzew II” (ID 18724)** – obejmuje dz. nr 763/1 obręb Konarzew, powierzchnia złoża: 1.928 ha; kopalina : piaski; zasoby bilansowe złoża: 130,5 tys. ton zatwierdzone decyzją nr OŚ.6528.2.2017; złożo jedno- pokładowe o miąższości 2.2 – 4,8 m pod nadkładem o grubości 0.3 m; planowane wydobycie kopaliny sposobem odkrywkowym w wielości do 33 tys. ton rocznie. Złożo nie posiada ustanowionych : obszaru górniczego i terenu górniczego.
- **złożo „Konarzew” (ID 7845)** – powierzchnia złoża 1.85 ha, piaski budowlane eksploatowane sposobem odkrywkowym, systemem ścianowym, od 2000 roku; złożo jednopokładowe o miąższości 2.2-5.5 m pod nadkładem o grubości 0.3-1.6 m. Zakończono eksploatację złoża. Obszar górniczy

„Konarzew” i teren górniczy „Konarzew” zostały zniesione w 2016 roku.

- **złoże „Perzyce II” (ID 8307)** – obejmuje dz. nr 263 i 265; powierzchnia złoża: 1.031 ha; kopalina: piaski; zasoby bilansowe złoża: 79,34 tys. ton zatwierdzone decyzją nr OŚ.6528.1.2017; złożo jedno- pokładowe o miąższości 0,1 – 12,5 m pod nakładem o grubości 0,0 – 7,7 m; planowane wydobywanie kopaliny sposobem odkrywkowym w wielkości do 3,5 – 4,0 tys. ton rocznie. Obszar górniczy „Perzyce II” i teren górniczy „Perzyce II” zostały zniesione w 2016 roku. Ustanowiono natomiast w nowych granicach obszar górniczy „Perzyce IIA” (decyzja Starosty krotoszyńskiego nr Z1.OŚ.6522.1.2017) i teren górniczy „Perzyce IIA”. Obszar i teren górniczy „Perzyce II A” zarejestrowany został pod numerem 10-15/11/1070.
- **złoże „Perzyce” (ID 7995)** – kopalina: piaski. Zakończono eksploatację złoża i zostało ono skreślone z bilansu zasobów. Obszar górniczy „Perzyce” i teren górniczy „Perzyce” zostały zniesione w 2009 roku.
- **złoże „Chachalnia 2” (ID 10606)** – obejmuje cz. dz. nr 142/1, 142/3, 142/4 i 142/5 obręb Chachalnia; powierzchnia złoża: 0.708 ha; kopalina: piaski; zasoby bilansowe złoża: 9,8 tys. ton zatwierdzone decyzją nr OŚ-7512/1/2006; złożo jedno- pokładowe o miąższości 2.5-8.6 m pod nakładem o grubości 0.3-0.5 m; wydobywanie kopaliny sposobem odkrywkowym w wielkości do 20 tys. m³ rocznie. Dla złoża ustanowiono obszar górniczy „Chachalnia 2” (decyzja Starosty krotoszyńskiego nr Z1.OŚ-75121/k/2006) i teren górniczy „Chachalnia 2”. Obszar i teren górniczy „Chachalnia 2” zarejestrowany został pod numerem 10-15/5/369.
- **złoże „Chachalnia” (ID 7766)** – Kopalina: piaski. Zakończono eksploatację złoża i zostało ono skreślone z bilansu zasobów. Obszar górniczy „Chachalnia pole A,B,C” i teren górniczy „Chachalnia” zostały zniesione w 2014 roku.

Ponadto ślady eksploatacji kruszywa naturalnego widoczne są również, m.in. w kilku innych miejscach w rejonie Perzyc, Zdun i Konarzewa oraz w rejonie drogi z Chachalni do Krotoszyna (przy północnej granicy gminy). Jednocześnie na SE od Zdun eksploatowano surowce ilaste ceramiki budowlanej (wychodnie trzeciorzędowych ilów) i działała dość duża cegielnia.

Nieduże powierzchnie zajmują przypuszczalnie holocenijskie torfy, ale ich ewentualne wydobywanie wykluczają względy ekologiczne.

2.3.4 Wody powierzchniowe

Gmina Zduny w całości położona jest w dorzeczu Odry, w obszarze pozostającym w zlewni rzeki Barycz (bezpośredni dopływ Odry). Przez miasto i gminę Zduny przepływa ze wschodu na zachód rzeka Borownica, która odprowadza swe wody do rzeki Orli, prawego dopływu Baryczy. Obszar źródłowy rzeki znajduje się na rzędnej 165 m n.p.m, w zachodniej części wsi Chachalnia, Średni przepływ Borownicy jest niewielki i wynosi 0,015 m³/sek. Pozostałe wody płynące, których niewielkie odcinki znajdują się w południowo-zachodniej części gminy to: Orla i Żydowski Potok. Średni przepływ Orli z wielolecia wynosi 4,47 m³/sek, natomiast Żydowskiego Potoku 0,137 m³/sek. Pola i łąki odwadniane są przez liczne rowy melioracyjne, które także zalicza się do cieków. Dolina Borownicy na zachód od przysiółka Siejew jest stale lub okresowo podmokła.

Większość obszaru gminy znajduje się w zasięgu JCWP „Orla od źródeł do Rdęcy” (kod PLRW 60001714639) a tylko skrajnie wschodnia część gminy w JCWP Czarna Woda i skrajnie północno-zachodnia część gminy w JCWP Rdęca. Występuje tu głównie jeden typ abiotyczny wód płynących – potok nizinny piaszczysty (typ 17).

Wody stojące to stosunkowo liczne i duże stawy hodowlane o założeniu półnaturalnym. Większe z nich to: Staw Dolny o powierzchni 19,0 ha, Staw Górny - 17,24 ha, Węgielnik - 13,6 ha, Trafary - 10,2 ha, Staw Dziesiąty 5,34 ha. Część stawów pochodzi z XIX w., pozostałe powstały w latach powojennych. Ponadto, we wschodniej części miasta znajdują się dwa stawy o założeniu półnaturalnym, a w zachodniej części kilka zarastających zbiorników wodnych, które przedtem również służyły do hodowli ryb.

2.3.5 Wody podziemne

Wyniesiona, wschodnia część gminy Zduny położona jest w zasięgu głównego zbiornika wód pod-

ziemnych (GZWP) nr 309 – zbiornik międzymorenowy Smoszew-Chwaliszew-Sulmierzyce. Jest to zbiornik czwartorzędowy o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych rzędu 18 tys. m³/d i średniej głębokości ujęć około 80 m. W rzeczywistości na terenach położonych na wschód od Baszkowa i Rochów ujęcia wód czwartorzędowych charakteryzują się wydajnością rzędu 30-70 m³/h, natomiast w zachodniej części gminy jest ona mniejsza – około 10-30 m³/h.

W zachodniej i północnej części gminy występuje czwartorzędowy poziom wód gruntowych zalegający płytko na głębokości ok. 1-3 m p.p.t. i nie jest eksploatowany z uwagi na silne zanieczyszczenie, spowodowane bezpośrednią infiltracją zanieczyszczeń z powierzchni terenu. Użytkowym poziomem wodonośnym jest poziom czwartorzędowy, zalegający na głębokości ok. 40-60 m p.p.t. i oddzielony od poziomu gruntowego warstwą glin o miąższości ok. 30-50 m. Wodonośne są głównie piaski i żwiry występujące na głębokości od kilku do około 60 m a tylko sporadycznie głębiej.

W centralnej i wschodniej części gminy użytkowym czwartorzędowym poziomem wodonośnym są wody ww. zbiornika GZWP nr 309, zalegający na głębokości ok. 25-55 m p.p.t. warstwa wodonośna oddzielona jest od powierzchni terenu nadkładem glin o miąższości do ok. 30 m. Ze względu na lokalny brak nadkładu słaboprzepuszczalnego, ww. użytkowy poziom wodonośny nie jest dostatecznie chroniony przed zanieczyszczeniem.

Środkowo-wschodnia część obszaru gminy położona jest w granicach „obszaru zasobowego ujęcia wody Zduny”, wyznaczonego w ramach dokumentowania czwartorzędowych zasobów eksploatacyjnych w kat. „B” ujęć wody dla miasta Krotoszyna i miasta Sulmierzyce. Ponadto niewielki fragment wschodniej części gminy leży w granicach obszaru zasilania ujęcia „Smoszew”.

Podstawą zaopatrzenia gminy w wodę są komunalne ujęcia wód czwartorzędowych zlokalizowane w: Zdunach, należące do PGKiM w Krotoszynie (6 studni o wydajności 50 m³/h i zasobach eksploatacyjnych rzędu 180 m³/h) i 3 ujęcia gminne: w Konarzewie (2 studnie), Rudzie (1) i Bestwinie (1). To ostatnie, obsługujące zachodnią część gminy, czerpie wodę z poziomów trzeciorzędowych (na ogół tworzą je 2-3 warstwy mioceńskich piasków, występujących na głębokości około 100-160 m p.p.t.). Ujęcia w Zdunach i Rudzie mają wyznaczone strefę ochrony pośredniej.

Na terenie miasta wody przypowierzchniowe zalegają na głębokościach od 1,5 m p.p.t. do 4,0 m n.p.m. lokalnie płycej niż 1,2 m p.p.t. Woda gruntowa występuje przeciętnie na głębokościach 3 - 4 m p.p.t., w dolinach rzek zwierciadło wody gruntowej zalega płytko do 1,0 m p.p.t. Z wód głębinowych, na terenie gminy, znane są z wierceń hydrologicznych, jedynie wody piętra czwartorzędowego poziomu plejstocńskiego oraz piętra trzeciorzędowego poziomu plioceńskiego i mioceńskiego. W poziomie plejstocńskim piętra czwartorzędowego wyróżnia się dwie warstwy wodonośne. Pierwszą warstwę wodonośną budują piaski, pospółki i żwiry. utwory te zalegają na głębokości od 30 - 60 m p.p.t. Strop drugiej warstwy wodonośnej, którą budują piaski i pospółki, zalega na głębokości ca 70 - 90 m p.p.t.

Wodonośne piętro mioceńskie występuje pod Cukrownią na głębokości 168 -183 m p.p.t., z uwagi na duże zanieczyszczenia (związki żelaza oraz węgla brunatnego) ujęcie zamknięto. Jedyne obecnie czynne ujęcie wody z piętra mioceńskiego znajduje się w Bestwinie. Składa się ono z trzech warstw. Strop pierwszej warstwy wodonośnej, mającej miąższość 17,0 m, zalega na głębokości 103 m p.p.t., strop drugiej warstwy wodonośnej znajduje się na głębokości 124,6 m p.p.t., grubość jej wynosi ca 15 m. Strop trzeciej warstwy zalega na głębokości 154,5 m p.p.t. a jej miąższość wynosi ca 19 m

2.3.6 Klimat

Gmina Zduny należy do Regionu Śląsko - Wielkopolskiego (podział opracowany przez W. Okołowicza), w którym dominują wpływy klimatu oceanicznego, Średnia miesięczna temperatura wynosi +7,9°C. Natomiast średnia miesięczna temperatura najzimniejszego miesiąca - stycznia wynosi -3,4°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec z temperaturą średnią +17,7°C.

Układ wiatrów związany jest z przeważającą cyrkulacją atmosferyczną zachodnią.

Z analizy warunków (prędkość i kierunek wiatrów) z najbliższej stacji meteorologicznej w Kaliszu wynika, że dominują wiatry z kierunków: zachodniego (20,8% wszystkich Wiatrów), południowo - zachodniego 15,5%, południowego 11,8% i północno - zachodniego 9,7%. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi 2,7 m/s.

Dni pogodnych jest w roku średnio 67, a dni pochmurnych 160. Na obszarze gminy, podobnie jak w całej Wielkopolsce opady atmosferyczne są stosunkowo niewielkie, Biorąc pod uwagę wielolecie 1971 – 2000 wynoszą średnio ca 560 mm rocznie.

Ujemną cechą klimatu jest fakt większego nasilenia opadów w miesiącach letnich (VI - VIII), a uboższego w miesiącach wiosennych (III – V), na które przypada największe nasilenie wegetacji. Szkodliwe dla wegetacji przymrozki wiosenne występują w maju a nawet w pierwszych dniach czerwca, a pierwsze jesienne w połowie października.

Klimat lokalny nie wykazuje większego zróżnicowania, Jedynie w dolinie Borownicy, w okolicy stawów topoklimat różni się od pozostałego terenu, ponieważ w tym terenie powietrze wykazuje większą wilgotność i częściej tworzą się tutaj mgły. Dolinka przepływającej przez miasto, ze wschodu na zachód rzeki Borownicy stanowi ciąg ekologiczny, tworząc naturalny układ przewietrzania miasta.

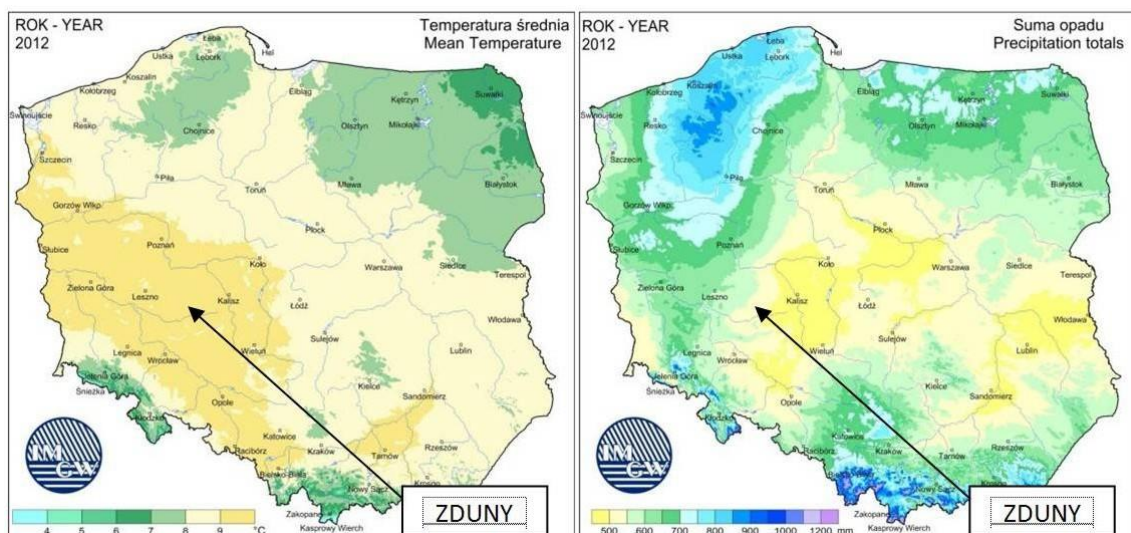
Rys.5. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg W. Okołowicza

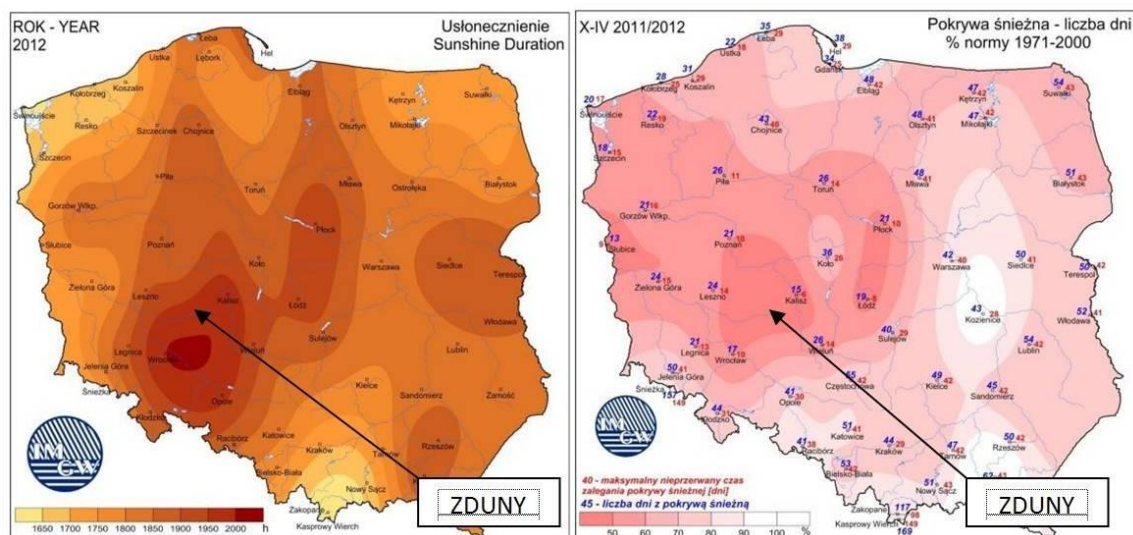
Źródło: www.inzynieria.com

Rys. 6. Średnia temperatura roczna i opady na terenie Polski (rok 2012)

Źródło: www.imgw.pl

Rys. 7. Uśłonecznienie oraz liczba dni z pokrywą śnieżną na terenie Polski (rok 2012)

Źródło: www.imgw.pl

2.3.7 Szata roślinna

Regionalizacja przyrodnicza i potencjalna roślinność naturalna

Z punktu widzenia regionalizacji fizycznogeograficznej tereny w gminie Zduny należą do podprovincji Pojezierze Południowobałtyckie, makroregionu Pojezierze Wielkopolskie i będącego jego fragmentem mezoregionu Pojezierze Gnieźnieńskie (Kondracki 2002). Według regionalizacji geobotanicznej Matuszkiewicza (2008) obszar ten leży w Dziale Brandembursko-Wielkopolskim, Krainie Środkowowielkopolskiej, okręgu Pojezierze Gnieźnieńskie oraz na styku trzech podokręgów: Żnińskiego, Pakoskiego i Gościeszyńskiego.

Informacje na temat roślinności potencjalnej, tj. takiej, która rozwinęłaby się na badanym terenie w przypadku ustania działalności człowieka zaczerpnięto z pracy Matuszkiewicza (2009). Tereny gminy Zduny leżą w szerokim zasięgu siedliska grądu środkowoeuropejskiego *Galio silvatici-Carpinetum*.

Obszar urozmaicają siedliska boru mieszanego *Querco roboris-Pinetum*, a także siedliska związane z ciekami i obrzeżami zbiorników: łęg jesionowo-olszowy *Fraxino-Alnetum* i łęg jesionowo-wiązowy *Ficario-Ulmetum*. Aktualna analiza przeprowadzona w terenie wskazuje także na występowanie, na nieznacznych powierzchniach, także siedliska olsu porzeczkowego *Carici elongatae-Alnetum* i kwaśnej dąbrowy *Calamagrostio arundinaceae-Quercetum*.

W gminie Zduny utrzymano znaczącą powierzchnię leśną, sięgającą 24% obszaru, a znamioną cechą jest występowanie dużych kompleksów leśnych, co ma znaczenie dla ochrony elementów (gatunków, ekosystemów) o charakterze puszczańskim, które nie zachowują się w przypadku znacznego rozdrobnienia lasów.

Z punktu widzenia terminologii leśnej, zdecydowana większość obszarów leśnych znajduje się w obrębie lasowych typów siedliskowych lasu (Wojtyniak 2011).

Krajobrazy roślinno-użytkowe

W podziale geobotanicznym Polski (W. Szafer 1977 r.) obszar gminy Zduny zaliczony został do Okręgu Kaliskiego w obrębie Krainy Północnych Wysoczyń Brzeżnych.

Obszary leśne na terenie gminy zajmują powierzchnię 2978ha (rok 2010), co stanowi 36,3% obszaru gminy. Obecność lasów jest tu wybitnie silnie zaznaczona w krajobrazie, one też są tu najcenniejszym elementem środowiska przyrodniczego. Lasy gminy Zduny skupiły się w czterech dużych uroczyskach: Baszków, Helenopol, Lila i Rochy. Na szczególną uwagę zasługują, najlepiej zachowane fitocenozy leśne, zbliżone do naturalnych, położone w leśnictwie Chachalnia (uroczysko Helenopol) i w leśnictwie Baszków. Reprezentowane są przez grądy, acidofilne dąbrowy, bory i olsy. Spotyka się także fragmenty dobrze zachowanych buczyn oraz wilgotnych borów mieszanych. Jako wybitne osobliwości florystyczne, w tych kompleksach leśnych, spotyka się między innymi gatunki chronione: długosz królewski, paprotka zwyczajna, widłak goździsty, lilia złotogłów, wawrzynek wilczełyko.

Zdecydowanie słabiej zachowane, bardziej zniekształcone są lasy w uroczyskach Lila i Rochy. Dominują w nich sztucznie wprowadzone monokultury sosnowe (nawet z obcą naszej florze sosną czarną), w leśnictwie Rochy spotykamy drzewostany olszowe, wprowadzone głównie na siedlisko łęgowe.

Mimo przekształceń, lasy uroczysk Lila i Rochy są bardzo atrakcyjne i z uwagi na urozmaicenie terenu i różnorodność drzewostanów, obecność wód powierzchniowych, jak również pojedynczo lub grupowo rosnących, szczególnie wśród dróg leśnych, pomnikowych drzew, przede wszystkim starych dębów. Ich obecność świadczy, że wśród tych kompleksów leśnych powinny dominować grądy oraz różnego typu dąbrowy mieszane.

W obrębie obu uroczysk stwierdzono fitoceny, charakterystyczne dla podgórsko-wyżynnego boru mieszanego sosnowo-świerkowego. W podszyciu występuje kruszyna i jarzębina. W runie zielonym dominuje: czernica, śmiałek pogięty, trzęślica modra, borówka brusznica oraz spotkać można trzcinnika owłosionego (gatunek górski).

Typy siedliskowe lasów występujących na terenie gminy:

- Bs – bór suchy,
- Bśw - bór świeży
- Bw - bór wilgotny,
- Bb - bór bagienny,
- BMśw - bór mieszany świeży
- BMw - bór mieszany wilgotny,
- LMśw - las mieszany świeży
- LMw - las mieszany wilgotny,
- Lśw - las świeży,
- Lw - las wilgotny
- ol – ols,
- olj - olsjesionowy.

Dominującymi zespołami leśnymi na obszarze gminy są różne zbiorowiska lasów sosnowych: bór mieszany sosnowo-świerkowy, bór świeży, bór mieszany świeży sosnowo-dąbowy, grąd środkowoeuropejski (las dąbowo-grabowy). Z innych zbiorowisk leśnych występują: łęgi jesionowo-olsowe, bór bagienny, kwaśne buczyny niżowe oraz ols torfowy.

Roślinność nieleśna pełni w systemie ekologicznym gminy rolę niewiele ustępującą roli ekosystemów leśnych. Liczne stawy występujące na terenie gminy, stanowiące ważny element krajobrazu, porastają zbiorowiska szuwarowe, głównie zespoły manny mielec i jeżogłówek gałęzistej. Łąki zajmują dość rozległe powierzchnie w rejonach Bestwina, Rudy i Hadrianowa, są zmeliorowane i silnie przekształcone. Przeważają wśród nich podsiewane użytki zielone. Fragmenty ubogich łąk trzęślicowych można spotkać na wschód od leśnictwa lila oraz w leśnictwie Chachalnia. Występują ekosystemy łąkowe oraz zadrzewienia połęgowe wzdłuż cieków wodnych tworzą biologiczną obudowę tych cieków, w znaczący sposób ograniczają przenikanie zanieczyszczeń z terenów otaczających. Poza tym zbiorowiska łąkowe w dolinach cieków zwiększają retencję wód oraz sprzyjają stabilizacji stosunków wodnych. Występujące liczne zadrzewienia śródpolne i przydrożne, stanowią miejsca występowania licznych gatunków flory i fauny, między innymi ptaków owadożernych. Ekosystemy te, mimo znaczącej odporności naturalnej, zagrożone są przez działalność człowieka. Zbiorowiska łąkowe zagrożone są również przez stosowanie tylko mineralnego nawożenia co prowadzi niekiedy do zubożenia gatunkowego roślin, zaś stosowanie wczesnych pokosów do masowego niszczenia gniazd i lęgów ptasich. O walorach geobotanicznych gminy świadczy występowanie gatunków prawnie chronionych. Zanotowano ich tu 19, z czego 12 podlega całkowitej ochronie gatunkowej.

Gatunki chronione to: długosz królewski, paprotka zwyczajna, widłak goździsty, widłak spłaszczony, lilia złotogłów, konwalia majowa, storczyk szerokolistny, storczyk plamisty, podkolan biały, kruszczyk szerokolistny, rosiczka okrągłolistna, porzeczka czarna, jarzab brekinia - wawrzynek wilczełyko, bluszcz pospolity, marzanna wonna, kalina koralowa, kocanki piaszkowe, kruszyna pospolita. Mozaikowy charakter krajobrazu gminy obejmujący różne typy lasów, tereny otwarte - pola i łąki oraz liczne zbiorniki wodne (stawy) sprzyja występowaniu wielu organizmów o odmiennych wymaganiach względem zamieszkałego środowiska.

2.3.8 Świat zwierzęcy

Świat zwierzęcy jest typowy dla nizinnych obszarów kraju. W lasach żyją jelenie, daniela, sarny i dziki. Licznie występują zwierzęta, które potrzebują do bytowania pól uprawnych, z kępami łąk i zadrzewień (sarny, lisy, zające, bażanty, kuropatwy, przepiórki). Z drapieżników występują również borsuki, jenoty, kuny, tchórze i norki amerykańskie. Spośród innych ssaków najczęściej spotykane to: zając, dziki królik, wiewiórka. Owadożerne reprezentowane są przez objęte ochroną: jeże, krety, ryjówki i nietoperze (co najmniej 6 gatunków).

Dla płazów i gadów cennym środowiskiem są okolice stawów rybnych i brzegi Borownicy. Stwierdzono tu występowanie chronionych gatunków płazów - kumaka nizinnego i rzekotki oraz gadów - jaszczurki zwinki oraz żmii zygzakowatej.

Fauna ryb ogranicza się do gatunków pospolitych i w dużej mierze utraciła właściwe jej cechy. W zbiornikach wodnych kształtowana jest przez działalność gospodarczą człowieka. W rzekach i ciekach, duży wpływ na ilość i jakość ryb ma przeprowadzona regulacja i zły stan czystości ich wód. Licznie reprezentowane są mięczaki i owady, min. populacje pajaków, motyli i chrząszczy.

Najliczniej reprezentowany jest świat ptaków, bowiem niemal cały obszar gminy znajduje się w zasięgu jednego z trzech (Dąbrowy Krotoszyńskie, Pola koło Baszkowa i Stawy koło Krotoszyna) obszarów ważnych, dla nich, w okresie gniazdowania i migracji.

Dąbrowy Krotoszyńskie to areał lęgowy jednej z 3 największych w Polsce i największej w Wielkopolsce populacji dzięcioła średniego (około 330–350 par), bociana czarnego (min. 5 par), bociana białego (około 10 par), bielika (1 para), kani rudej, żurawia (około 5 par), dzięcioła zielonosiwego (10-15 par), muchołówki małej i białoszyjej, gołębia siniaka, gąsiorka, lerki, jarzębatki i ortolana.

Pola koło Baszkowa są, podczas jesiennych przelotów i zimowania, żerowiskiem gęsi zbożowej (do 2600 osobników), białoczelnej (do 400 os.), gęgawy oraz żurawi.

Stawy koło Krotoszyna są miejscem lęgów wielu gatunków ptaków wodnych: perkoza rdzawoszyjnego (do 10 par), perkozka (min. 3 pary), łabędzia niemego, paru gatunków kaczek, m.in. krakwy (2 pary) a także miejscem gniazdowania i rozrodu błotniaka stawowego (5 par), zimorodka i remiza.

Według Programu ochrony środowiska(...) na lata 2012-2015, na stawie Trafary stwierdzono gniazdowanie perkoza rdzawoszyjnego, perkoza dwuczubego, perkozka, łabędzia niemego, krakwy, krzyżówki, łyski, remiza. Jako niełęgowe obserwowano na stawie: płaskonosa, cyrankę, głowiczkę, czajkę, kuliczka piskliwego. Stawy rybne, po spuszczeniu wody, służą ptakom (zwłaszcza siewkowatym) jako miejsce wypoczynku i żerowania w czasie migracji. Na stawie Węgielnik, po spuszczeniu wody, obserwowano następujące gatunki ptaków siewkowatych: batalion, bekas, brodziec śniady, brodziec krwawodzioby, brodziec samotny oraz ptaki z innych grup systematycznych jak żuraw, świstun, podgorzałka, łabędź krzykliwy.

Liczebność wielu gatunków ptaków systematycznie spada. Dzieje się tak m.in. z powodu obniżenia poziomu wód oraz całego zespołu czynników antropogenicznych, m.in. zmian w krajobrazie (utwardzania dotychczasowych dróg gruntowych, zmniejszania powierzchni łąk, rozrastania się wielkoobszarowych upraw kukurydzy i rzepaku), postępu technicznego w rolnictwie, intensyfikacji produkcji oraz użycia pestycydów. Niewłaściwie prowadzone melioracje (odwodnienie i przesuszenie łąk, zasypywanie lub dewastacja niewielkich śródpolnych zbiorników wodnych, tutaj kompensowanych przez stawy hodowlane), pozbawiające bociany białe ważnych miejsc żerowania, spowodowały około 30- procentowy spadek ich populacji w latach 1973-1993.

2.3.9 Formy przyrody chronione prawnie

2.3.9.1 Rezerваты przyrody

Na terenie gminy Zduny utworzono trzy rezerваты przyrody:

- **Rezerwat przyrody „Baszków”** został ustanowiony na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego Nr 254 z dnia 27 lipca 1959 roku w sprawie uznania za rezerwat przyrody opublikowanego w Monitorze Polskim Nr 72 pod pozycją 385, utrzymanego w mocy Obwieszczeniem Wojewody Wielkopolskiego z dnia 4 października 2001 roku w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 roku (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 123, poz. 2401).

Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu wilgotnego boru mieszanego z około 60-letnimi sosnami, z domieszką brzozy, świerków i olszy oraz stanowiskami długosza królewskiego. Rezerwat znajduje się na terenie leśnictwa Rochoy, na łącznej powierzchni 3,76 ha.

- **Rezerwat przyrody „Mszar Bogdaniec”** został ustanowiony na podstawie Zarządzenia Nr 49 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 11 grudnia 1995 roku w sprawie uznania za rezerwat przyrody (MP z 1996 r., nr 5, poz. 49), utrzymanego w mocy Obwieszczeniem Wojewody Wielkopolskiego, z dnia 4 października 2001 roku w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 roku (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 123, poz. 2401).

Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych, fragmentu leśnego mszaru z licznym udziałem roślin chronionych oraz miejsc lęgowych ptaków wodno-błotnych. Rosną tu rzadkie rośliny zielne m.in. chroniona rosiczka okrągłolistna, orlica, welnianka oraz porosty i mchy z przewagą torfowca. Jest to też miejsce występowania aż 44 gatunków ptaków (m.in. bociana czarnego i żurawia) i kilku gatunków chronionych pajaków. Rezerwat znajduje się na terenie leśnictwa Baszków, na łącznej powierzchni 21,98 ha.

- **Rezerwat przyrody „Buczyna Helenopol”** został ustanowiony na podstawie Zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 11 grudnia 1995 roku w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1996 r., nr 2, poz. 23), utrzymanego mocy Obwieszczeniem Wojewody Wielkopolskiego z dnia 4 października 2001 roku w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 roku (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 123, poz. 2401).

Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych typu zbiorowiska lasu bukowego na granicy jego zasięgu w Europie i grądu wraz z typową dla tych lasów florą i fauną m.in. majownik dwulistny, konwalia majowa, marzanka wonna, przylaszczka, gwiazdnica wielkokwiatowa. Rezerwat znajduje się na terenie leśnictwa Chachalnia, na łącznej powierzchni 41,99 ha.

2.3.9.2 Obszary Natura 2000.

- **Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków – Dąbrowy Krotoszyńskie PLB300007**

Obszar Natura 2000 – Dąbrowy Krotoszyńskie PLB300007 utworzony został w 2007 r. i obejmuje znaczną część gminy Zduny.

Występuje na tym obszarze 12 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej [Tabela 1]. Najważniejsza w Polsce ostoja dzięcioła średniego *Dendrocopos medius* osiągającego tu liczebność 480 par (ponad 3% populacji krajowej). Zachowaniu i utrzymaniu siedlisk dzięcioła średniego i innych cennych gatunków ptaków w obszarze Dąbrowy Krotoszyńskie sprzyja obecność rozległych kompleksów lasów dębowych ze znacznymi partiami starodrzewia, zachowanych m.in. dzięki ochronie rezerwatowej. Najważniejsze zagrożenia dla awifauny i jej siedlisk w obszarze stanowią wyręb starodrzewia oraz usuwanie z lasu drzew martwych i dziuplastych.

Tabela 1. Kluczowe gatunki ptaków występujące na terenie obszaru Natura 2000 – Dąbrowy Krotoszyńskie (PLB300007), objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE oraz gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43EWG

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	liczebność w 2013 r. (w 2008 r.) wg SFD
1.	bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	3 – 5 par
2.	bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>	7 – 10 par
3.	kania ruda	<i>Milvus milvus</i>	min. 1 para
4.	bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	(min. 1 para)
5.	żuraw	<i>Grus grus</i>	25 – 30 par
6.	zimirdek	<i>Alcedo atthis</i>	(min. 1 para)
7.	dzięcioł zielonosiw	<i>Picus canus</i>	20 – 25 par
8.	dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	1 – 50 par
9.	dzięcioł średni	<i>Dendrocopos medius</i>	450 – 460 par
10.	lerka	<i>Lullula arborea</i>	(+)
11.	jarzębatka	<i>Sylvia nisoria</i>	(+)
12.	muchotówka mała	<i>Ficedula parva</i>	10 – 15 par
13.	muchotówka białoszyja	<i>Ficedula albicollis</i>	(+)
14.	gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	(+)
15.	ortolan	<i>Emberiza hortulana</i>	350 – 400 par

Zagrożenia dla funkcjonowania tego obszaru związane są głównie z:

- obniżaniem się poziomu wód gruntowych, będącego skutkiem niewłaściwie przeprowadzonych melioracji
- zaprzestanie ekstensywnego użytkowania łąk (ich koszenia)
- trudności z odnawianiem drzewostanów dębowych, będące wynikiem wspomnianego odwodnienia oraz tzw. „zmęczeniem” siedlisk.

- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk PLH300002 – Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej**

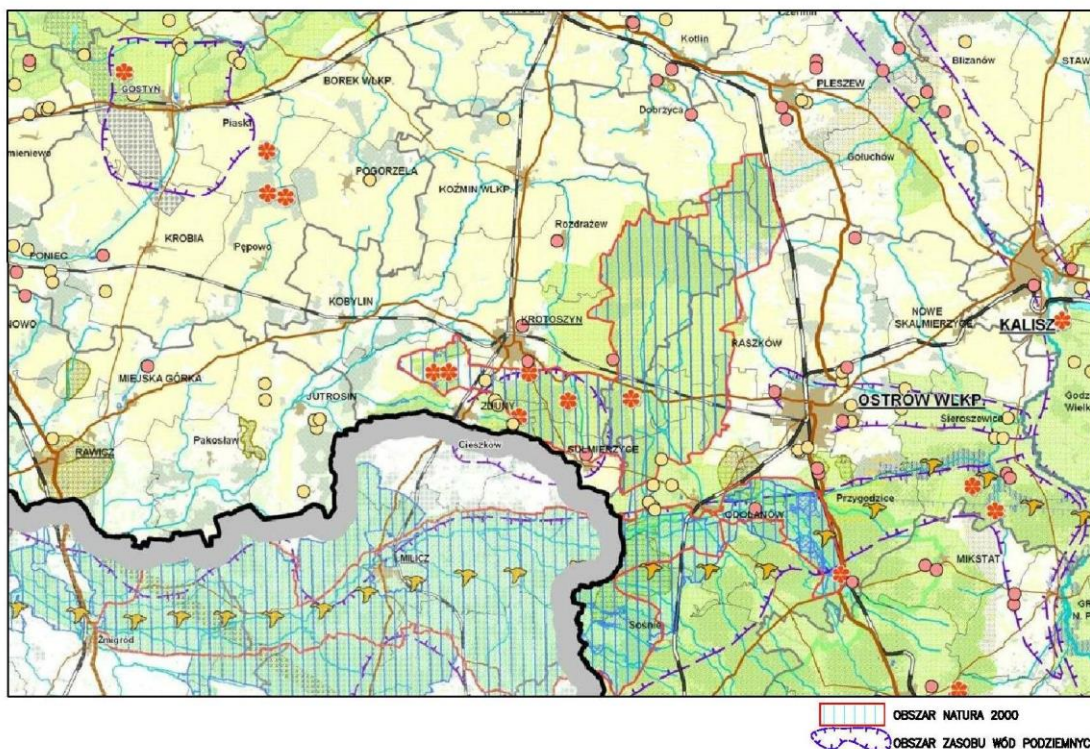
Również Obszar Natura 2000 – PLH300002 Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej obejmuje znaczną część gminy Zduny. Granice obu obszarów NATURA 2000 na terenie gminy Zduny pokrywają się.

„Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej” to jeden z największych i najbardziej znanych w Europie zwartych kompleksów lasów dębowych - tym samym jest to obszar o wybitnym znaczeniu z punktu widzenia Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Na omawianym obszarze stwierdzono dotychczas występowanie 12 typów siedlisk z Załącznika I tej dyrektywy, w tym 3 uznane za priorytetowe. Obszar cechuje się dużym bogactwem florystycznym (ponad 850 taksonów) oraz występowaniem licznych roślin zagrożonych i ginących w skali kraju i regionu (ponad 80). Wśród tych pierwszych na szczególne podkreślenie zasługuje populacja turzycy Buxbauma *Carex buxbaumii* – taksonu zagrożonego w Polsce i do niedawna uważanego za wymarły w Wielkopolsce. Ponadto obszar stanowi ważne, z chorologicznego punktu widzenia, skupienie flory górskiej na niżu.

Do stwierdzonych tu gatunków z centrum występowania na obszarach górskich należą między innymi: przywrotnik prawie nagi *Alchemilla glabra*, jarzmianka większa *Astrantia major*, ostrożeń łąkowy *Cirsium rivulare*, *Cruciata glabra*, *Equisetum telmateia*, przytulia *Schultesia Galium schultesii*, wiechlina *Chaixia Poa chaixii*, bez koralowy *Sambucus racemosa*, starzec Fuchsa *Senecio fuchsii*, starzec gajowy *S. nemorensis* oraz starzec kędzierzawy *S. rivularis*.

Rezultaty dotychczasowych, z pewnością niewystarczających, badań faunistycznych wskazują na obecność w granicach obszaru co najmniej 3 gatunków kręgowców z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz 17 gatunków bezkręgowców uznanych za zagrożone w Polsce.

Rys. 8. Obszary NATURA 2000 – Dąbrowy Krotoszyńskie i Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej

2.3.9.3 Obszar chronionego krajobrazu.

Obszar Chronionego Krajobrazu "Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków-Rochy" utworzony został na mocy Rozporządzenia Nr 6 Wojewody Kaliskiego z dnia 22 stycznia 1993 r. w sprawie ustalenia obszaru chronionego krajobrazu „Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków – Rochy” na terenie województwa kaliskiego i zasad korzystania z tego obszaru (Dz.Urz. woj. kaliskiego nr 2 poz. 14).

Obszar Chronionego Krajobrazu "Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków-Rochy" o powierzchni 55 800 ha położony jest na terenie powiatów ostrowskiego, pleszewskiego i krotoszyńskiego, na terenie gmin: Zduny, Krotoszyn, Rozdrażew, Dobrzyca, Pleszew, Raszków, Ostrów Wlkp. i Odolanów.

Tereny leśne stanowią 28% tego obszaru tj. 15 600 ha. W powiecie krotoszyńskim obszar ten obejmuje 32 350 ha zwartych kompleksów acidofilnych lasów liściastych różnego typu, z największym w Europie Środkowej skupiskiem unikalnych zespołów pomnikowych dębów i buków, często o wieku powyżej 200 lat. Obszar ten pokrywa się w znacznej części z wyznaczonymi na terenie gminy obszarami NATURA2000.

Celem jest ochrona wyróżniających się form krajobrazowych charakterystycznych dla Południowej Wielkopolski, wartościowych także ze względu na sprzyjające warunki zaspokajania potrzeb związanych z masową turystyką i wypoczynkiem miejscowej ludności.

2.3.9.4 Pomniki przyrody

Na terenie gminy znajdują się 3 pomniki przyrody:

- aleja dębów szypułkowych w obrębie Baszków, w rejonie leśniczówki Rochy (licząca kilkaset drzew)
- dąb szypułkowy o obw. 350 cm w obrębie Baszków (leśnictwo Rochy)
- dwie lipy drobnolistne we wsi Chachalnia

i szereg innych, okazałych drzew (głównie dębów i lip) rosnących na terenach leśnych.

2.3.10 Zagrożenia środowiska

Na terenie gminy brak większych źródeł generowania czynników degradujących środowisko, poza lokalnymi obiektami gospodarczymi. Duże połacie gminy zajęte są przez pola uprawne. Funkcją wiodącą jest rolnictwo, ukierunkowane na uprawę zbóż. Przemysł jest skoncentrowany na obszarze miasta a jednym z największych obiektów jest obecnie kaflarnia. Wiele, dawniej wiodących, zakładów produkcyjnych jest nieczynnych lub wykorzystanych częściowo na inne cele (cukrownia, cegielnia, zakład utylizacyjny w Baszkowie). Jednocześnie przybywa nowych terenów i obiektów, m.in. przy ul. Kobylińskiej i w sąsiedztwie oczyszczalni ścieków w Zdunach. Tereny rolne to zdecydowanie krajobraz kulturowy, przekształcony w wyniku wielowiekowej działalności człowieka.

W wyniku rozwoju gminy Zduny występują następujące zjawiska negatywne:

• Spadek jakości wód powierzchniowych i podziemnych

Spośród rzek płynących przez obszar gminy stałym monitoringiem objęte są: Orla, Rdęca i Czarna Woda. Okresowo badany był w ostatnich latach Żydowski Potok oraz Borownica.

W roku 2016 rz. Orla, badana w ppk Lila charakteryzowała się umiarkowanym potencjałem ekologicznym i złym stanem wód. Klasę elementów biologicznych określono jako umiarkowaną – kl.III, klasę elementów hydromorfologicznych – kl.II, klasę elementów fizykochemicznych – potencjał poniżej dobrego i stan chemiczny poniżej dobrego.

Takie same wyniki badań uzyskano dla Rdęcy (ppk w Jutrosinie). Natomiast Czarna Woda w Chwaliszewie (gm. Krotoszyn) charakteryzowała się słabym potencjałem biologicznym (IV kl.

elementów biologicznych), podczas gdy pozostałe wskaźniki mieściły się w tych samych przedziałach (klasach).

Wcześniej rzeka Orla badana była w roku 2010, w punkcie kontrolnym w Baszkowie. Rzeka prowadziła wówczas wody charakteryzujące się potencjałem poniżej stanu dobrego (przekroczone wartości określone dla kl. II: ogólny węgiel organiczny, azot amonowy, azot Kjeldahla, azot azotanowy, azot ogólny, fosfor ogólny) i kl. II w odniesieniu do elementów biologicznych. Trzy lata później. W 2013 r., w punkcie kontrolnym Lila klasa elementów fizyczno-chemicznych i biologicznych wód Orli kształtowała się podobnie, z jednym wyjątkiem - do wskaźników przekraczających parametry określone dla klasy II dołączyły fosforany.

Żydowski Potok, ostatnio badany w Baszkowie w roku 2010 oraz Borownica – w Jutrosinie, (w 2010 r.) są równie zanieczyszczone: klasa elementów fizyczno-chemicznych – potencjał poniżej stanu dobrego (w przypadku Żydowskiego Potoku przekroczone wartości tlenu rozpuszczonego i tych samych wskaźników, co w Orli z 2010 r.), klasa elementów biologicznych – II.

Wody Borownicy są tylko nieco czystsze, bo poniżej stanu dobrego były wówczas: tlen rozpuszczony, ogólny węgiel organiczny i azot azotanowy.

Duże obszary gminy - tereny położone w zlewni rz. Orli oraz Czarnej Wody to obszary szczególnie wrażliwe na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych (OSN). Zanieczyszczenia te spowodowane są bieżącym, niewłaściwym sposobem gospodarowania nawozami oraz wcześniejszymi zanieczyszczeniami, które obecnie migrują do wód podziemnych. Według badań wykonanych w roku 2010 (*Obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych w województwie wielkopolskim - powiat rawicki*, WIOŚ-Poznań 2013) wody Orli w Baszkowie (ze wskaźnikiem 40-50 mg NO₃/l) zakwalifikowano do zagrożonych zanieczyszczeniem azotanami pochodzenia rolniczego. Natomiast wody Borownicy (< 40 mg NO₃/l) uznano za niewrażliwe na takie zanieczyszczenie. Podobnie oceniono wody Czarnej Wody, badane w ujęciach czwartorzędowych: Baszyny i Sulmierzyce w 2014 i 2016 r. Dla ww. zlewni obowiązuje program działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych, w których określono m.in. zasady nawożenia, warunki przechowywania nawozów oraz postępowania z odciekami, sposób przechowywania obornika, edukację prowadzącą do zmiany działalności rolniczej oraz kontrolę rolniczych źródeł zanieczyszczenia (rozporządzenie nr 4/2012 Dyrektora RZGW we Wrocławiu z dnia 17.07.2012 r. w sprawie określenia wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć oraz rozporządzenie nr 6/2012 Dyrektora RZGW we Wrocławiu z dnia 11.12.2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć). Od wdrożenia powyższych zasad zależy skuteczne zapobieganie pogarszaniu jakości wód i poprawa ich stanu.

Wody podziemne wschodniej części gminy należą do GZWP nr 309 w strukturach międzymorenowych, charakteryzującego się zadowalającą jakością wód, nie wymagających uzdatnienia.

Z *Informacji o stanie środowiska(...) w powiecie krotoszyńskim w roku 2016* (WIOŚ-Poznań 2016) wynika również zadowalająca jakość wód podziemnych pozostałej części JCWPd 74 i JPCWd 80, w zasięgu których położona jest gmina Zduny.

W roku 2015 badania jakości wód podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie powiatu krotoszyńskiego prowadzone były przez:

- Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie (na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska) w ramach monitoringu operacyjnego, którym objęto jednolite części wód podziemnych zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, prowadzący monitoring na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (w zakresie

umożliwiającym ocenę ich wpływu na jakość wód podziemnych).

Tabela 2. Ocena jakości wód podziemnych na terenie powiatu krotoszyńskiego w roku 2016 /wg PIG/

numer otworu	lokalizacja otworu	wody	stratygrafia	JCWPd	klasa jakości wód	wskaźniki decydujące o klasie jakości wód	użytkowanie terenu
2613	Wałków gm. Koźmin Wlkp.	W	Q	79	III		grunty orne
2648	Dzielice gm. Koźmin Wlkp.	W	Q	79	IV		zabudowa wiejska
2641	Łagiewniki gm. Kobylin	W	Q	79	V/IV*		zabudowa wiejska
2647	Dąbrowa gm. Rozdrażew	W	Q	80	III/II*	Żelazo, tlen	grunty orne

wody: W - wgłębne,

stratygrafia: Q - czwartorzęd

klasa wód: I - wody o bardzo dobrej jakości, II - wody dobrej jakości, III - wody zadowalającej jakości; IV - wody niezadowalającej jakości, V - wody złej jakości.

• Klasa surowa/klasa końcowa

• Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

Stan higieny atmosfery gminy Zduny jest dosyć dobry. Decydująca jest wielkość i przestrzenny rozkład emisji ze wszystkich źródeł, z uwzględnieniem przepływów transgranicznych i przemian fizyko-chemicznych zachodzących w atmosferze.

Według Rocznej oceny jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2016 gmina Zduny, położona w strefie wielkopolskiej, pod kątem oceny dokonywanej z uwzględnieniem kryteriów dotyczących ochrony zdrowia ludzi, zaliczona została do klasy A, w odniesieniu do badanych stężeń dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, tlenku węgla, benzenu i ozonu, zanieczyszczenia pyłem PM_{2,5} oraz zawartego w pyłe ołowiu, kadmu, arsenu i niklu. Oznacza to, że w odniesieniu do ww. wskaźników poziom zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w obrębie strefy nie wykazuje przekroczeń wartości dopuszczalnych, poziomów docelowych i poziomów celów długoterminowych (ewentualne odstępstwa są sporadyczne i mają niewielki zasięg). Ocena zawartości benzo(a)pirenu oraz pyłu zawieszonego PM₁₀, decydująca o zaliczeniu strefy do klasy C wynika z przekroczenia poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji lub poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych i poziomów celów długoterminowych, gdy margines ten nie jest określony. W wyniku oceny stref w oparciu o kryteria określone dla ochrony roślin, strefę wielkopolską zaliczono do klasy A w odniesieniu do zbadanych stężeń dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz ozonu.

W rzeczywistości o ilości i jakości zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery decyduje struktura zużycia paliw a zwłaszcza stosowanie do celów grzewczych węgla kamiennego, często niskokalorycznego, zawierającego duże ilości siarki i popiołu. Źródłem zanieczyszczeń są obiekty przemysłowe i kotłownie osiedlowe oraz tzw. emisja niska z palenisk indywidualnych i prywatnych zakładów, szczególnie uciążliwa zimą oraz emisja komunikacyjna.

Obiektem stacjonarnym będącym źródłem największych zanieczyszczeń powietrza na obszarze gminy jest Kaflarnia Zduny, emitująca w 2010 r. (na podstawie wydanych i aktualnie obowiązujących decyzji o dopuszczalnej emisji, według POŚ dla pow. krotoszyńskiego) 36,78 Mg/rok zanieczyszczeń, zajmując 5 miejsce pod względem emisji zanieczyszczeń z zakładów przemysłowych powiatu krotoszyńskiego (z udziałem 2,79%). Obecnie zakład nie produkuje już ceramiki poprzez wypał w piecu węglowym, co z pewnością spowodowało znaczny spadek wytwarzanych zanieczyszczeń. Pomiarów w tym kierunku jednak nie wykonano.

Produkcja rolna stanowi przyczynę rozproszonej emisji amoniaku, metanu i podtlenku azotu. Jest też często źródłem odorów.

Coraz większy udział w zanieczyszczeniu atmosfery mają źródła mobilne. Decydujące znaczenie ma ruchliwa droga krajowa nr 15 relacji Gniezno-Trzebnica. Głównymi składnikami spalin samochodowych są: tlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, sadze oraz pyły zawierające toksyczne związki ołowiu, cynku, manganu, arsenu, seleniu i in.

• Degradacja środowiska glebowego

Bezpośrednim skutkiem zanieczyszczenia wód i powietrza oraz presji terenów zurbanizowanych i rolniczych na środowisko jest degradacja gleb i szaty roślinnej.

Monitorowanie chemizmu gleb ornych prowadzone jest w systemie monitoringu krajowego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach. Badania te wykonywane są cyklicznie, w okresach pięcioletnich, ostatnie przeprowadzono w 2010 r. - na terenie powiatu krotoszyńskiego w punkcie kontrolno-pomiarowym zlokalizowanym w miejscowości Staniew, gm. Koźmin Wielkopolski.

W analizowanej glebie nie stwierdzono nadmiernego zasolenia oraz zanieczyszczenia siarką, również radioaktywność pozostawała na poziomie typowym dla gleb rolniczych nieskażonych. Zanieczyszczenie gleby metalami ciężkimi, będące głównie skutkiem opadu pyłów nadmiernie zanieczyszczonego powietrza atmosferycznego nie budzi zastrzeżeń – nie zostały przekroczone m.in. wartości pH a stężenia cynku, miedzi, niklu, kadmu, ołowiu wskazują na ich naturalną zawartość, czyli sto- pień 0 zanieczyszczenia gleby.

Oceniono także zanieczyszczenie gleby wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi (WWA), które są jedną z grup trwałych zanieczyszczeń organicznych, a część tych związków wykazuje silne właściwości toksyczne, mutagenne i rakotwórcze. Zgodnie z oceną, według *Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi* (Dz. U. Nr 165, poz.1359), badana gleba była niezanieczyszczona.

• Degradacja flory i fauny

Akumulacja zanieczyszczeń dotyczy również szaty roślinnej. Zagrożone są zwłaszcza siedliska o małym stopniu naturalności, nietrwałe oraz odizolowane od innych zespołów zieleni, całkowicie otoczone zabudową lub terenami rolniczymi (straty w przyroście drzewostanu, uszkodzenia drzew, zmniejszenie odporności na niszczenie przez owady i pasożytnicze grzyby, uszkodzenia mechaniczne itp.).

Lasy gminy Zduny nie należą do kompleksów trwale uszkodzonych przez zanieczyszczenia przemysłowe, noszą jedynie ślady słabych uszkodzeń, charakteryzują się więc dobrym stanem sanitarnym i zdrowotnym. Wpływ na ich kondycję ma jednak obniżający się poziom wód gruntowych i przesuszenie podłoża. Przeciwdziałać temu może m.in. planowa przebudowa drzewostanów leśnych z dostosowaniem do istniejących warunków siedliskowych, sprzyjająca stopniowej renaturalizacji lasów w przyszłości.

Stan zbiorowisk roślinnych w sposób bezpośredni oddziałuje na faunę, jej liczebność, różnorodność i kondycję. Zagrożeniem jest zanieczyszczenie wód, likwidacja wszelkich zadrzewień i formacji krzewiastych, osuszanie terenów podmokłych, wycinanie trzcinowisk i roślinności nadbrzeżnej, wypalanie traw, nierozważne stosowanie herbicydów i środków ochrony roślin oraz nadużywanie nawozów sztucznych a także kłusownictwo, płoszenie i tępienie zwierząt.

• Przekształcanie litosfery

Przekształcenia litosfery będą generowane poprzez zabiegi agrotechniczne na obszarach upraw rolniczych, przekształcenia będą także związane z budową i przebudową komunikacji drogowej a także w wyniku powstawania nowej zabudowy mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej.

• Zagrożenie hałasem komunikacyjnym

Dokuczliwość hałasu komunikacyjnego wyraźnie wzrasta powyżej poziomu 60 dB w ciągu dnia i 55 dB nocą.

Zwiększające się natężenie ruchu pojazdów powoduje, że warunki akustyczne w pobliżu drogi krajowej nr 15 niekiedy nie odpowiadają ustalonym normom.

W roku 2016 WIOŚ nie prowadził pomiarów hałasu na drodze krajowej nr 15. Dwa lata wcześniej pomiary poziomu hałasu na terenie powiatu krotoszyńskiego wykonane zostały w ramach realizacji ustawowego obowiązku okresowych pomiarów hałasu przez GDDKiA w ciągu dróg krajowych nr 15 (Września) i 36 (Krotoszyn-przeście) a także przez Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu (Sulmierzyce, ul. Klonowicza 4 - w ciągu drogi wojewódzkiej nr 444). Odnotowano wówczas równoważny poziom hałasu rzędu $LAeqD = 69.4$ dB (Września), 69.3 dB (Krotoszyn) i 62.3 dB (Sulmierzyce) oraz $LAeqN = 65.9$ dB (W), 59.3 dB (K) i 59.8 dB (S). W roku 2012 przy drodze wojewódzkiej nr 444, ale tym razem w Krotoszynie, ul. Wiewiórskiego średni poziom hałasu wynosił: $LAeqD = 61.9$ dB a $LAeqN = 59.3$ dB. Natomiast długookresowy wskaźnik poziomu hałasu dzienne-wieczorno-nocnego $LDWN$ kształtował się na poziomie 64.7 dB a długookresowego hałasu w porze nocnej $LN = 59.3$ dB.

Przez ostatnie dziesięć lat znacząco wzrosło natężenie ruchu, radykalnie zmieniła się struktura transportu i organizacja ruchu. Poprawie uległ wprowadzie stan techniczny pojazdów, coraz pilniejsza staje się jednak budowa planowanej obwodnicy drogowej Krotoszyna, Zdun i Cieszkowa. Obecnie niemal cały ruch tranzytowy odbywa się przez centrum Zdun.

• Zagrożenia nadzwyczajne

Zagrożenia nadzwyczajne dotyczyć mogą niespodziewanych zjawisk przyrodniczych (huragan, gradobicie, nawałne deszcze, powodzie, pożary itp.) lub awarii, będących następstwem zaniedbań, bądź błędów popełnionych przez ludzi. W następstwie takich zdarzeń może dojść do zanieczyszczenia wód i gruntu, skażenia atmosfery czy zniszczenia szaty roślinnej.

Nie ma na obszarze gminy zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w rozumieniu rozporządzenia Ministra Rozwoju z 02 lutego 2016 r. (Dz. U.2016.138). Ale nawet w przypadku uwolnienia niedużej ilości substancji niebezpiecznych, należy bezzwłocznie zawiadomić Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz podjąć prace związane z rozpoznaniem i usunięciem skutków zanieczyszczenia.

2.4. UWARUNKOWANIA HISTORYCZNO - KULTUROWE GMINY

2.4.1 Rys historyczny

We wczesnym średniowieczu Zduny były miejscowością monarszą. Powstanie w Zdunach ośrodka miejskiego silnie wiąże się z osobą Tomasza I, biskupa wrocławskiego. Położona na pograniczu Śląska i Wielkopolski miejscowość pozostawała własnością książęcą, sąsiadowała jednak z kompleksem dóbr biskupów wrocławskich wokół Milicza. Wskutek zabiegów biskupa księżę Bolesław Pobożny polecił w 1261 sołtysowi Lamprechtowi lokowanie tu miasta na prawie średzkim. Brak zaangażowania władcy spowodował jednak zapewne niepowodzenie całej akcji, bowiem w roku 1266 Tomasz I uzyskał od księcia prawo własności Zdun, ponownie określonych jako wieś. Rok później hierarcha ten otrzymał także zgodę na ponowną lokację miasta, do której doszło ostatecznie w roku 1267.

Miasto otoczone było wałem ziemnym, posiadało rynek w kształcie kwadratu - obecnie Plac Kościuszki. Na zachód od rynku znajdował się drewniany kościół p.w. św. Jana Chrzyciela i św. Jadwigi.

Zduny pozostały miastem biskupim do 1355, kiedy to przeszły w ręce prywatne. W XVI w. właścicielką miejscowości została Anna Jutroska (w jej dobrach znajdowały się także Jutrosin i Kobylin). W 1633 r. Zduny wykupił w całości ich dotychczasowy współwłaściciel Piotr Sieniuta – bogaty magnat, kalwin. W tym czasie do Wielkopolski głównie ze Śląska i Czech masowo przybywali niemieccy tkacze – wyznawcy protestantyzmu. Szukali tutaj schronienia przed represjami

wyznaniowymi. Sieniuta chętnie przyjął wykwalifikowanych rzemieślników z Reichenbach (obecny Dzierżoniów k. Wałbrzycha). W 1637 r. uzyskał dla nich od króla Władysława IV przywilej lokacyjny pozwalający założyć nową miejscowość – tzw. Zduny Niemieckie. Zlokalizowane zostały one na wschód od średniowiecznego miasta zwanego od tamtego czasu Zdunami Polskimi. Przybysze zwolnieni zostali na kilka lat z obowiązku płacenia podatków, otrzymali również od Sieniuty przywileje gospodarcze i prawo swobodnego praktykowania własnej wiary. Zduny Niemieckie to obecne centrum miasta z rynkiem, ratuszem i przyległymi do niego ulicami.

Dogodne warunki osadnictwa przyciągały do Zdun coraz więcej osób. To zmusiło Sieniutę do podjęcia decyzji o utworzeniu kolejnej miejscowości dla przybywających protestantów. W 1646 r. powstało Sieniutowo, miejscowość położona na wschód od Zdun Niemieckich (obecne okolice ulic Ostrowskiej i Sulmierzyckiej).

W ten sposób na terenie obecnych Zdun ukształtowały się trzy autonomiczne organizmy miejskie. Każdy z nich posiadał własne władze, rynki, ratusze, cmentarze. W Zdunach Polskich istniała parafia katolicka z kościołem p.w. św. Jana Chrzciciela, w Zdunach Niemieckich i Sieniutowie znajdowały się osobne zbory ewangelickie.

Korzystna lokalizacja miasta na szlaku komunikacyjno - handlowym prowadzącym z centralnej Polski na Śląsk i dalej na zachód Europy sprawiła, że w 1600 r. na zdunowskim rynku ustawiono komorę celną. Była ona największa w Wielkopolsce. By w niej pracować należało mieć szlacheckie pochodzenie. Z Wielkopolski na Śląsk przewożono zboże, wełnę, pierze, miód, skóry, trzodę chlewną i konie, ze Śląska zaś płótna, sukna, stal, papier, owoce południowe, wino. Znaczną część wśród przybyłych do Zdun rzemieślników stanowili tkacze i sukiennicy. W 1644 r. powstał nawet cech sukienników. W drugiej połowie osiemnastego stulecia pracowało tutaj 429 tkaczy wełny, 100 sukienników, 464 przędzalników (w Wielkopolsce było ich wówczas 600) oraz 6 foluszy.

W roku 1684 ówczesny właściciel miejscowości – Rafał Leszczyński podjął decyzję o połączeniu Zdun Niemieckich i Sieniutowa. W roku 1761 kolejny właściciel – książę Aleksander Józef Sułkowski złączył je w jedno miasto ze Zdunami Polskimi. Ostatnim polskim właścicielem Zdun był hrabia Maksymilian Mielżyński. W 1888 r. Zduny liczyły 3529 mieszkańców, którzy mieszkali w 433 domach. Wśród zdunowian było 2465 ewangelików, 1014 katolików i 50 Żydów.

Zduny wraz z Chachalnią, Borownicą i Rudą znalazły się na linii niepodległościowych walk Powstania Wielkopolskiego. Mieszkańcy miasta brali czynny udział w walkach, a wielu z nich poległo. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości miasto leżało na granicy polsko-niemieckiej.

Rozkwit Zdun przypada na wieki XVII i XVIII i później jeszcze w drugiej połowie wieku XIX, ze względu na położenie w bezpośrednim sąsiedztwie granicy śląskiej oraz, po 1875 roku, wybudowanie linii kolejowej.

W czasie zaboru pruskiego Zduny należały do powiatu Krotoszyn[6]. Według spisu urzędowego z 1837 roku miastoliczyło 3 144 mieszkańców, którzy zamieszkiwali 672 dymy (domostwa)

W czasie II wojny światowej władzę nad Zdunami sprawował Amtskomisar Karl Kambach, a po nim Gustaw Reiman. 18 maja 1943 roku Niemcy zmienili nazwę miasta na Treustadt (wierne miasto). Po II wojnie światowej – ze względu na przesunięcie granicy polskiej na zachód – znaczenie Zdun osłabło.

Głównym zakładem przemysłowym miasta przez ponad 120 lat była cukrownia, której pierwsze budynki wybudowano w roku 1882. Z początkiem XXI wieku zaczęto szukać inwestora zagranicznego. Został nim niemiecki koncern cukierniczy Pfeifer & Langen KG z Kolonii. Cukrownia została jednak zamknięta, a ostatnia kampania odbyła się w roku 2003. Obecnie na terenach pocukrowniczych działalność gospodarczą w zakresie skupu produktów rolnych, oraz sortowni i sprzedaży węgla kamiennego prowadzi firma BM Kobylin.

2.4.2 Zasoby i ochrona dziedzictwa kulturowego gminy

Pełen wykaz zabytków zlokalizowanych na obszarze miasta i gminy Zduny zawiera Gminna Ewidencja Zabytków opracowana w 2012 roku (tab. 3 i tab. 4). Gmina nie posiada natomiast Gminnego programu opieki nad zabytkami.

2.4.2.1 Zasoby miasta Zduny w zakresie dziedzictwa kulturowego

W obrębie bardzo czytelnego, fazowego schematu rozwoju przestrzennego miasta, zachował się największy w Wielkopolsce zespół dawnej zabudowy małomiasteczkowej, składający się z kilkudziesięciu domów osadników niemieckich, pochodzących z XVIII i początku XIX wieku, w większości o drewnianej konstrukcji szkieletowej, z glinianym wypełnieniem, wtórnie pokryte papą. Największe ich zespoły tworzą pierzeje ulic Mickiewicza, Placu Ks. P. Skargi oraz ulicy Łacnowej i Sieniutowo.

Tabela 3. Gminna Ewidencja Zabytków – miasto Zduny

Nr	Obiekt, adres	Czas powstania	Nr rejestru zabytków
1	Historyczny układ urbanistyczny miasta	2 poł. XIII-XIX	592/Wlkp/A z 13.03.2008r
2	ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. JANA CHRZCICIELA – kościół, – kaplica, – grobowiec, – figura - NMP, – plebania, – mur przykościelny,	mur., 1719-1733 r. ok. 1930 r. XIX-XX ok. 1930 r. k. XIX w. 2 poł. XVIII w.	A.K.I-11a/220 z 07.03.1933r. 554/A z 22.01.1991r.
3	kościół poewangelicki, ul. Pocztowa	1791-1792 r.	KL.IV-885/43/60 z 03.09.1960r.
4	dom, ul. Jana Kazimierza 1	ok. 1900 r.	
5	dom, ul. Jana Kazimierza 2	1679 r.	256/A z 19.09.1968 r. (KL-III-680/163/68 z 19.09.1968)
6	dom, ul. Jana Kazimierza 3	1910 r.	
7	dom, ul. Jana Kazimierza 5	I. 20-te XX w.	
8	dom, ul. Jana Kazimierza 6	I. 20-te XX w., przebud.	
9	dom, ul. Jana Kazimierza 7	I. 20-te XX w.,	
10	dom, ul. Jana Kazimierza 9	XVIII	257/A z 19.09.1968 r. (KL-III-680/164/68 z 19.09.1968)
11	dom, ul. Jana Kazimierza 11	ok. 1910 r.	
12	dom, ul. Jana Kazimierza 13	I. 30-te XX w.,	
13	dom, ul. Jana Kazimierza 15	2 poł. XIX w.	
14	dom, ul. Kobylińska 2	4 ćw. XIX w.	
15	dom, ul. Kobylińska 3	poł. XVIII w.	
16	dom, ul. Kobylińska 4	4 ćw. XIX w.	
17	dom, ul. Kobylińska 5	4 ćw. XIX w.	
18	dom, ul. Kobylińska 6	I. 20-te XX w.,	
19	dom, ul. Kobylińska 7	ok. 1900 r.	
20	dom, ul. Kobylińska 8	poł. XIX w., 1 ćw. XX w.	
21	dom, ul. Kobylińska 10	k. XIX w.	
22	dom, ul. Kobylińska 11	XVIII/XIX w.	
23	dom, ul. Kobylińska 12	po 1922 r., przebud.	
24	dom, ul. Kobylińska 13	po 1900 r.	
25	dom, ul. Kobylińska 14	k. XIX w.	
26	dom, ul. Kobylińska 15	I. 30-te XX w.,	
27	dom, ul. Kobylińska 16	1 poł. XIX w.	
28	dom, ul. Kobylińska 18	po 1910 r., przebud. 1993	
29	dom, ul. Kobylińska 20	pocz. XX w.	
30	dom, ul. Kobylińska 28	po 1900 r.	

31	cmentarz parafialny, ul Kobylińska	k. XVIII w.	
32	dom, ul. Kobylińska 32	ok. 1900 r.	
33	ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO: – dworzec PKP, – budynek ekspedycji kolejowej,	3/4 ćw. XIX w. k. XIX w.	
34	dom, ul. Kolejowa 1	ok. 1900 r.	
35	dom, ul. Kolejowa 2	ok. 1890 r.	
36	dom, ul. Kolejowa 3	ok. 1890 r.	
37	dom, ul. Kolejowa 4	I. 20-te XX w.	
37	dom, ul. Kolejowa 5	I. 20-te XX w.	
38	dom, ul. Kolejowa 6	ok. 1910 r.	
39	dom, ul. Kolejowa 7	1 ćw. XX w.	
40	dom, ul. Kolejowa 9	ok. 1900 r.	
41	dom, ul. Kolejowa 12	ok. 1905 r.	
42	gazownia, ob. dom, ul. Kolejowa 12a	ok. 1868 r.	
43	dom, ul. Kolejowa 14	pocz. XX w.	
44	dom, ul. Kolejowa 17	I. 30-te XX w.	
45	dom, ul. Kopernika 1	ok. 1910 r.	
46	dom, ul. Kopernika 2	ok. 1930 r., przebud.	
47	dom, ul. Kopernika 4	ok. 1900 r., przebud.	
48	dom, ul. Kopernika 5	ok. 1900 r.	
49	dom, ul. Kopernika 6	ok. 1900 r.	
50	dom, ul. Kopernika 7	k. XIX w.	
51	dom, pl. Kościuszki 1	ok. 1900 r.	
52	dom, pl. Kościuszki 2	k. XIX w.	
53	dom, pl. Kościuszki 3	ok. 1900 r.	
54	dom, pl. Kościuszki 4	ok. 1900 r.	
55	dom, pl. Kościuszki 5	XIX/XX w.	
56	dom, pl. Kościuszki 6	po 1900 r.	
57	dom, pl. Kościuszki 7	I. 20-te XX w., przebud.	
58	dom, pl. Kościuszki 8	po 1900 r.	
59	dom, pl. Kościuszki 10	k. XIX w.	
60	dom, pl. Kościuszki 11	ok. 1900 r.	
61	dom, pl. Kościuszki 12	k. XIX w.	
62	dom, pl. Kościuszki 14	I. 20-te XX w., przebud.	
63	dom, pl. Kościuszki 15	1 ćw. XIX w.	
64	dom, pl. Kościuszki 18	XIX/XX w.	
65	dom, pl. Kościuszki 19	poł. XIX w.	
66	dom, pl. Kościuszki 20	po 1900 r., przebud.	
67	dom, pl. Kościuszki 21	ok. 1900 r.	
68	dom, ul. Krotoszyńska 1	1 ćw. XIX w.	
69	dom, ul. Krotoszyńska 2	4 ćw. XIX w.	
70	dom, ul. Krotoszyńska 3	ok. 1900 r.	
71	dom, ul. Krotoszyńska 4	XIX/XX w.	
72	dom, ul. Krotoszyńska 5	I. 30-te XX w.,	
73	dom, ul. Krotoszyńska 6	1920 r., przebud.	
74	dom, ul. Krotoszyńska 7	1 poł. XIX w.	
75	dom, ul. Krotoszyńska 9	3/4 ćw. XIX w.	
76	dom, ul. Krotoszyńska 10	ok. 1910 r.	
77	dom, ul. Krotoszyńska 11	I. 20-te XX w.	
78	dom, ul. Krotoszyńska 12	ok. 1900 r,	
79	dom, ul. Krotoszyńska 13	ok. 1900r., przebud. 1 ćw. XX	
80	Zakład Przetwórstwa Mięsa i Drobiu, ul. Krotoszyńska 15	1920 r., przebud.	
81	dom, ul. Krotoszyńska 17	3 ćw. XIX w.	
82	Kino Jedność, róg ul. Krotoszyńska/Rynek	4 ćw. XIX w.	

83	cmentarz ewangelicki, ul. Krotoszyńska/Masłowskiego	XIX w.	
84	Ratusz, Rynek 2	ok. 1684 r., przebud. 1975 r.	kl. IV-73/46/53 z 01.08.1953 r.
85	dom, Rynek 3	2 poł. XIX w.	
86	dom, Rynek 4	1 poł. XIX w.	
87	dom, Rynek 5	1 ćw. XX w.	
88	dom, Rynek 6	2 poł. XIX w.	
89	dom, Rynek 7	2 poł. XIX w.	
90	dom, Rynek 8	2 poł. XVIII w.	254/A z 19.09.1968 r. (KL-III-680/161/68 z 19.09.1968)
91	dom, Rynek 9	2 poł. XVIII w.	255/A z 19.09.1968 r. (KL-III-680/162/68 z 19.09.1968)
92	dom, Rynek 10	1poł. XVIIIw., przebud. XIXw.	279/A z 30.09.1968 r. (KL-III-680/186/68 z 30.09.1968)
93	dom, Rynek 11	2 poł. XVIII w.	
94	dom, Rynek 13	XVIII/XIX w.	
95	dom, Rynek 14	poł. XIX w.	
96	dom, Rynek 16	poł. XIX w.	
97	dom, Rynek 17	poł. XIX w.	
98	dom, Rynek 18	4 ćw. XIX w.	
99	dom, Rynek 19	I. 20-te XX w.	
100	dom, Rynek 21	2 poł. XIX w.	
101	dom, ul. Mickiewicza 1	po 1910 r., przebud.	
102	dom, ul. Mickiewicza 2	4 ćw. XIX w.	
103	dom, ul. Mickiewicza 3	po 1900 r., przebud.	
104	dom, ul. Mickiewicza 4	4 ćw. XIX w., przebud.	
105	dom, ul. Mickiewicza 5	I. 20-te XX w., przebud.	
106	dom, ul. Mickiewicza 6	4 ćw. XIX w.	
107	dom, ul. Mickiewicza 7	1947 r., przebud.	
108	dom, ul. Mickiewicza 10	1847 r.	
109	dom, ul. Mickiewicza 11	1 poł. XIX w.	
110	dom, ul. Mickiewicza 12	poł. XVII w.	270/A z 23.09.1968 r. (KL-III-680/177/68 z 23.09.1968)
111	dom, ul. Mickiewicza 13	4 ćw. XIX w.	
112	dom, ul. Mickiewicza 14	poł. XVIII	271/A z 23.09.1968 r. (KL-III-680/178/68 z 23.09.1968)
113	dom, ul. Mickiewicza 15	1747 r.	272/A z 23.09.1968 r. (KL-III-680/179/68 z 23.09.1968)
114	dom, ul. Mickiewicza 16	k. XIX w, przebud.	
115	dom, ul. Mickiewicza 17	ok. 1900 r.	
116	dom, ul. Mickiewicza 18	po 1935 r.	
117	dom, ob. część DPS'u ul. Mickiewicza 19	1900 r.	
118	dom, ul. Mickiewicza 20	po 1900 r.	
119	dom zakonnice, kaplica, ob. część DPS'u, ul. Mickiewicza 21	1905 r.	
119	mur, ul. Mickiewicza 21	1 poł. XIX w., przebud XX w.	
120	dom, ul. Mickiewicza 22	po 1900 r.	
121	dom, ul. Mickiewicza 23	k. XIX w.	
122	dom, ul. Mickiewicza 24	4 ćw. XIX w.	
123	dom, ul. Mickiewicza 25	4 ćw. XIX w.	
124	dom, ul. Mickiewicza 26	2 poł. XIX w.	
125	dom, ul. Mickiewicza 27	1 poł. XIX w.	
126	dom, ul. Mickiewicza 28	4 ćw. XIX w.	
127	dom, ul. Mickiewicza 29	2 poł. XIX	
128	dom, ul. Mickiewicza 31	XVIII/XIX w.	274/A z 23.09.1968 r. (KL-III-680/181/68 z 23.09.1968)

129	dom, ul. Mickiewicza 32	poł. XVIII w.	275/A z 23.09.1968 r.
130	dom, ul. Mickiewicza 34	po 1900 r., przebud.	
131	dom, ul. Mickiewicza 36	XIX/XX w.	
132	dom, ul. Mickiewicza 38	I. 20-te XX w., przebud.	
133	dom, ul. Mickiewicza 40	I. 30-te XX w.	
134	dom, ul. Mickiewicza 42	k. XIX w., przebud.	
135	dom, ul. Mickiewicza 44	1803 r.	276/A z 23.09.1968 r. (KL-III-680/183/68 z 23.09.1968)
136	dom, pl. Skargi 1	po 1910 r.	
137	dom, pl. Skargi 2	I. 30-te XX w.	
138	dom, pl. Skargi 3	2 poł. XIX w.	
139	dom, pl. Skargi 4	1862 r.	
140	dom, pl. Skargi 5	ok. 1905 r.	
141	dom, ul. Skargi 7	1767 r.	284/A z 12.10.1968 r. (KL-III-680/191/68 z 12.10.1968)
142	dom, pl. Skargi 8	poł. XIX w.	
143	dom, pl. Skargi 9	I. 30-te XX w.	
144	dom, pl. Skargi 13	ok. 1910 r.	
145	dom, pl. Skargi 14	1 poł. XVIII w.	269/A z 23.09.1968 r. (KL-III-680/176/68 z 23.09.1968)
146	dom, pl. Skargi 15	poł. XVIII w., przebud.	
147	dom, pl. Skargi 16	I. 30-te XX w.	
148	dom, pl. Skargi 17	ok. 1910 r.	
149	dom, pl. Skargi 18	1784 r.	280/A z 30.09.1968 r. (KL-III-680/187/68 z 30.09.1968)
150	dom, pl. Skargi 19	4 ćw. XIX w.	
151	dom, pl. Skargi 20	1748 r.	
152	dom, pl. Skargi 21	2 poł. XVIII w.	
153	dom, pl. Skargi 22	ok. 1905 r.	
154	dom, pl. Skargi 23	4 ćw. XIX w.	
155	dom, pl. Skargi 24	2 poł. XIX w.	
156	dom, ul. Ostrowska 1	k. XIX w.	
157	dom, ul. Ostrowska 3	ok. 1920 r., przebud.	
158	dom, ul. Ostrowska 4	ok. 1910 r., przebud.	
159	dom, ul. Ostrowska 5	XVIII w.	
160	dom, ul. Ostrowska 6	k. XIX w., przebud.	
161	dom, ul. Ostrowska 7	ok. 1900 r.	
162	dom, ul. Ostrowska 8	4 ćw. XIX w.	
163	dom, ul. Ostrowska 9	ok. 1900 r.	
164	dom, ul. Ostrowska 11	po 1900 r., przebud.	
165	dom, ul. Ostrowska 12	ok. 1900 r., przebud.	
166	dom, ul. Ostrowska 13	po 1910 r.	
167	dom, ul. Ostrowska 14	k. XIX w.	
168	dom, ul. Ostrowska 15	1848 r.	
169	dom, ul. Ostrowska 16	po 1910 r., przebud.	
170	dom, ul. Ostrowska 17	k. XIX w., przebud.	
171	dom, ul. Ostrowska 18	po 1900 r.	
172	dom, ul. Ostrowska 19	k. XIX w., przebud.	
173	dom, ul. Ostrowska 20	XVIII/XIX w.	
174	dom, ul. Ostrowska 21	po 1900 r.	
175	dom, ul. Ostrowska 22	1 poł. XIX w.	
176	dom, ul. Ostrowska 23	I. 30-te XX w., przebud.	
177	dom, ul. Ostrowska 24	4 ćw. XIX w.	
178	dom, ul. Ostrowska 25	I. 30-te XX w.	
179	dom, ul. Ostrowska 26	k. XIX w., przebud.	
180	dom, ul. Ostrowska 27	2 poł. XIX w., przebud.	
181	dom, ul. Ostrowska 28	po 1900 r., przebud.	

182	dom, ul. Ostrowska 29	2 poł. XIX w., przebud.	
183	dom, ul. Ostrowska 30	1930 r., przebud.	
184	dom, ul. Sieniutowa 4	XIX/XX w.	
185	dom, ul. Sieniutowa 5	ok. 1930 r.	
186	dom, ul. Sieniutowa 6	1930 r.	
187	dom, ul. Sieniutowa 7	ok. 1980 r.	
188	dom, ul. Sieniutowa 8	ok. 1905 r.	
189	szkoła ob. dom, ul. Sieniutowa 13	2 poł. XVIII w.	
190	dom, ul. Sieniutowa 15	ok. 1930 r.	
191	dom, ul. Sieniutowa 17	ok. 1910 r., przebud.	
192	dom, ul. Sieniutowa 18	k. XIX w.	
193	dom, ul. Sieniutowa 19	ok. 1890 r.	
194	dom, ul. Sieniutowa 21	k. XIX w.	
195	dom, ul. Sieniutowa 22	1815 r.	
196	dom, ul. Strzelecka 2	2 poł. XVIII w.	
197	dom, ul. Strzelecka 4	po 1900 r.	
198	dom, ul. Strzelecka 5	poł. XIX w.	
199	dom, ul. Strzelecka 6	3/4 ćw. XIX w.	
200	dom, ul. Strzelecka 7	po 1900 r.	
201	dom, ul. Sulmierzycka 1	2 poł. XVIII w.	
202	dom, ul. Sulmierzycka 2	I. 30-te XX w., przebud.	
203	dom, ul. Sulmierzycka 4	4 ćw. XIX w., przebud.	
204	dom, ul. Sulmierzycka 5	k. XIX w.	
205	dom, ul. Sulmierzycka 8	I. 20-te XX w., przebud.	
206	dom, ul. Sulmierzycka 10	k. XIX w., przebud.	
207	dom, ul. Sulmierzycka 12	k. XIX w., przebud.	
208	dom, ul. Sulmierzycka 14	4 ćw. XIX w.	
209	dom, ul. Sulmierzycka 16	I. 30-te XX w., przebud.	
210	dom, ul. Sulmierzycka 18	I. 30-te XX w., przebud.	
211	dom, ul. Sulmierzycka 20	k. XIX w., przebud.	
212	dom, ul. Sulmierzycka 22	pocz. XX w.	
213	dom, ul. Sulmierzycka 26	pocz. XX w.	
214	dom, ul. Sulmierzycka 28	pocz. XX w., przebud.	
215	dom, ul. Sulmierzycka 30	k. XIX w., przebud.	
216	dom, ul. Sulmierzycka 32	I. 30-te XX w.	
217	dom, ul. Sulmierzycka 34	ok. 1900 r.	
218	dom, ul. Sulmierzycka 36	1838 r.	
219	dom, ul. Młynarska 1	I. 20-te XX w.	
220	dom, ul. Młynarska 4	1753 r.	513/A z 17.04.1969 r.
221	dom, ul. Piaskowa 1	3/4 ćw. XIX w.	
222	dom, ul. Piaskowa 2	ok. 1920 r., przebud.	
223	dom, ul. Piaskowa 4	ok. 1930 r.	
224	dom, ul. Podgórna 1	k. XIX w.	
225	dom, ul. Podgórna 2	po 1910 r.	
226	dom, ul. Podgórna 3	ok. 1920 r. przebud.	
227	dom, ul. Podgórna 4	ok. 1900 r.	
228	dom, ul. Podgórna 7	ok. 1935 r., przebud.	
239	dom, ul. Podgórna 13	ok. 1935 r., przebud.	
230	dom, ul. Podgórna 15	k. 1935 r., przebud.	
231	dom ob. Izba Muzealna Zdunowskiego Ośrodka Kultury, ul. Sienkiewicza 1	XVII/XVIII w.	282/A z 12.10.1968 r. (KL-III-680/189/68 z 12.10.1968)
232	dom, ul. Sienkiewicza 2	4 ćw. XIX w.	
233	dom, ul. Sienkiewicza 3	XVIII w.	283/A z 12.10.1968 r. (KL-III-680/190/68 z 12.10.1968)
234	dom, ul. Sienkiewicza 4	1poł. XIX w.	
235	pastorówka ob. biblioteka ul. Sienkiewicza 9	1821 r.	

236	dom, ul. Sienkiewicza 10	4 ćw. XIX w.	
237	dom, ul. Sienkiewicza 13	po 1910 r., przebud.	
238	dom, ul. Sienkiewicza 14	1 poł. XIX w.	
239	dom, ul. Sienkiewicza 15	po 1910 r., przebud.	
240	dom, ul. Sienkiewicza 17	XVIII w.	268/A z 23.09.1968 r.
241	dom, ul. Sienkiewicza 18	4 ćw. XIX w.	
242	dom, ul. Sienkiewicza 22	ok. 1910 r.	
243	dom, ul. Sienkiewicza 24	ok. 1900 r., przebud.	
244	dom, ul. Sienkiewicza 26	ok. 1905 r.	
245	dom, ul. Rejtana 1	2 poł. XIX w.	
246	młyn gospodarczy, ul. Rejtana 2	2 poł. XIX w.	
247	cukrownia, ul. 1 Maja 3	1881-1882, rozbud. do lat 80-tych XX w.	
248	dom, ul. 1 Maja 4	ok. 1919 r.	
249	budynek gospodarczy, ul. 1 Maja 4	ok. 1910 r.	
250	willa dyrektora cukrowni ob. dom, ul. 1 Maja 10	4 ćw. XIX w.	
251	park, ul. 1 Maja 10	k. XIX w.	
252	dom pracowników cukrowni ob. dom, ul. 1 Maja 12	1924 r.	
253	budynek gospodarczy, ul. 1 Maja 12	1924 r.	
254	dom, ul. Łacnowa 1	po 1900 r.	
255	dom, ul. Łacnowa 3	ok. 1880 r.	
256	dom, ul. Łacnowa 4	k. XIX w.	
257	dom, ul. Łacnowa 6	2 poł. XVIII w.	259/A z 21.09.1968 r. (KL-III-680/166/68 z 21.09.1968)
258	dom, ul. Łacnowa 7	poł. XVIII w.	260/A z 21.09.1968 r. (KL-III-680/167/68 z 21.09.1968)
259	dom, ul. Łacnowa 8	1703 r.	261/A z 21.09.1968 r. (KL-III-680/168/68 z 21.09.1968)
260	dom, ul. Łacnowa 9	ok. 1910 r.	
261	dom, ul. Łacnowa 10	k. XIX w.	
262	dom, ul. Łacnowa 12	ok. 1910 r., przebud.	
263	dom ob. restauracja, ul. Łacnowa 13	ok. 1818 r.	262/A z 21.09.1968 r. (KL-III-680/169/68 z 21.09.1968)
264	dom, ul. Łacnowa 15	k. XIX w., przebud.	
265	dom, ul. Łacnowa 16	k. XIX w., przebud.	
266	dom, ul. Łacnowa 18	2 poł. XVIII w.	263/A z 21.09.1968 r. (KL-III-680/170/68 z 21.09.1968)
267	dom, ul. Łacnowa 19	poł. XVIII w.	264/A z 21.09.1968 r. (KL-III-680/171/68 z 21.09.1968)
268	dom, ul. Łacnowa 20	poł. XVIII w.	
269	dom, ul. Łacnowa 21	2 poł. XVIII e.	265/A z 21.09.1968 r. (KL-III-680/172/68 z 21.09.1968)
270	dom, ul. Łacnowa 22	1795 r.	
271	dom, ul. Łacnowa 23	ok. 1900 r.	
272	dom, ul. Łacnowa 24	I. 30-te XX w.	
273	szkoła ob. przedszkole, ul. Łacnowa 25	XIX/XX w.	
274	szkoła, ul. Łacnowa 26	pocz. XIX w.	
275	dom, ul. Łacnowa 27	2 poł. XVIII w.	
276	dom, ul. Łacnowa 30	k. XIX w., przebud.	
277	dom, ul. Łacnowa 33	ok. 1910 r.	
278	dom, ul. Łacnowa 34	I. 30-te XX w.	
279	dom, ul. Łacnowa 36	ok. 1910 r.	
280	dom, ul. Łacnowa 37	4 ćw. XIX w.	
281	dom, ul. Łacnowa 39	4 ćw. XIX w.	

282	dom, ul. Łacnowa 40	ok. 1910 r.	
283	dom, ul. Łacnowa 41	4 ćw. XIX w.	
284	dom, ul. Łacnowa 42	I. 20-te XX w.	
285	dom, ul. Łacnowa 43	4 ćw. XIX w.	
286	dom, ul. Łacnowa 44	I. 20-te XX w.	
287	dom, ul. Łacnowa 45	XVIII w.	
288	dom, ul. Łacnowa 46	k. XIX w.	
289	zakład przemysłowy ob. dom, ul. Łacnowa 48	1910 r.	
290	dom, ul. Łacnowa 52	1910 r.	
291	dom, ul. Łacnowa 53	I. 30-te XX w.	
292	dom, ul. Łacnowa 54	ok. 1900 r.	
293	dom, ul. Łacnowa 55	poł. XIX w., przebud.	
294	dom, ul. Łacnowa 59	ok. 1910 r.	
295	dom, ul. Łacnowa 61	k. X w.	
296	dom, ul. Łacnowa 63	ok. 1900 r.	
297	dom, ul. Łacnowa 65	k. XIX w.	
298	dom, ul. Łacnowa 67	ok. 1900 r.	
299	dom, ul. Łacnowa 71	ok. 1910 r.	
300	dom, ul. Wrocławska 2	XIX/XX w.	
301	dom, ul. Wrocławska 3	ok. 1900 r.	
302	dom, ul. Wrocławska 4	1 poł. XIX w.	
303	dom, ul. Wrocławska 6	ok. 1900 r.	
304	Dom, ul. Wrocławska 7	1757 r.	286/A z 14.10.1968 r.
305	dom, ul. Wrocławska 8	I. 30-te XX w.	
306	dom, ul. Wrocławska 9	1 poł. XVIII w.	
307	dom, ul. Wrocławska 11	k. XVIII w.	
308	dom, ul. Wrocławska 14	ok. 1910 r.	
309	dom, ul. Wrocławska 15	k. XIX w.	
310	dom, ul. Wrocławska 16	ok. 1900 r.	
311	dom, ul. Wrocławska 17	k. XIX w.	
312	dom, ul. Wrocławska 18	po 1900 r.	
313	dom, ul. Wrocławska 21	I. 20-te XX w.	
314	dom, ul. Wrocławska 23	ok. 1900 r.	
315	dom, ul. Wrocławska 25	2 poł. XVIII w.	
316	dom, ul. Wrocławska 26	2 poł. XVIII w.	281/A z 30.09.1968 r. (KL-III-680/188/68 z 30.09.1968)
317	dom, ul. Wrocławska 27	k. XIX w.	
318	dom, ul. Wrocławska 28	1752 r.	
319	dom, ul. Wrocławska 30	ok. 1900 r., przebud.	
320	poczta, ul. Pocztowa 1	1912 r.	
321	dom, ul. Pocztowa 6	k. XIX w.	
322	dom, ul. Pocztowa 8	1 poł. XIX w.	
323	dom, ul. Pocztowa 10	I. 20-te XX w.	
324	dom, ul. Pocztowa 12	I. 30-te XX w., przebud.	

Z ww. obiektów zlokalizowanych na terenie miasta Zduny postuluje się wpisanie do rejestru zabytków:

1. Grobowiec przy kościele św. Jana Chrzciciela
2. ul. Kobylińska 3 – dom mieszkalny z poł. XVIII w.
3. ul. Łacnowa 20 – dom mieszkalny z XVIII w.
4. ul. Łacnowa 39 – dom mieszkalny z XIX w.
5. ul. Łacnowa 45 – dom mieszkalny z XVIII w.
6. ul. 1 Maja 12 – dom mieszkalny z 1924 r.
7. ul. Ostrowska 5 – dom mieszkalny z XVIII w.

2.4.2.2 Zasoby gminy Zduny w zakresie dziedzictwa kulturowego

Tabela 4. Gminna Ewidencja Zabytków – gmina Zduny

Wieś Baszków		
Nr	Obiekt, adres (numer rejestru zabytków)	Czas powstania
1	HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY nr rej. 774/WLKP/A z 08.01.2010 r.	XIV – XIX w.
2	ZESPÓŁ PAŁACOWY (pałacowo-parkowy Mielżyńskich): – pałac, ob. ośrodek pomocy społ., nr rej. kl. IV-885/32/60 z 06.06.1960 – czworak, ob. dom nr 102, – czworak, ob. dom nr 104, – czworak, ob. dom nr 105, – dom zarządcy, ob. nr 108, – dom gorzelnianego, ob. dom, – dom dla służby i kuchnia pałacowa, – domek dozorczy przy bramie parkowej, – stajnie dla koni wjazdowych/wozownia, – stajnie pałacowe ob. chlew, – obora pałacowa I, – obora pałacowa II, – spichlerz pałacowy, ob. magazyn, – stodoła pałacowa I, – stodoła pałacowa II, – kuźnia pałacowa, nr rej. 1568/A z 26.07.1974 r. – stolarnia pałacowa, – brama wjazdowa do parku pałacowego, – brama parkowa pałacowa, – park pałacowy krajobrazowy, nr rej. 457 z 20.12.1984 r. – piwnice gorzelni w zespole folwarcznym nr rej. 142/A z 12.07.1968 r.	1820 r., k. XIX/XX w. mur., ok. 1910 r. mur., 1905 r. mur., 1904 r. mur., XIX/XX w. mur., k. XIX w. mur., k. XIX w. mur., pocz. XX w. szach., k. XIX w. mur., k. XIX w. mur., k. XIX w. mur., k. XIX w. mur., k. XIX w. mur., ok. 1900 r. mur., ok. 1900 r. mur., k. XIX w. mur., k. XIX w. mur., k. XIX w. mur., pocz. XX w. XIX w. 1 ćw. XIX w.
3	ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. WNIĘBOWZIĘCIA NMP – kościół, nr rej. kl. IV-885/31/60 z 06.06.1960 r. – organistówka nr 22, – kostnica, – dom parafialny ob. dom nr 63, – plebania nr 66, – budynek gospodarczy przy plebani,	mur., 1828-1829 r. mur., 1906 r. mur., 1923 r. mur., k. XIX w. mur., l. 20-te XX w. mur., 1917 r.
4	KRZYŻ PRZYDROŻNY,	1851 r.
5	ZBIORCZA SZKOŁA GMINNA,	mur., ok. 1910 r.
6	PRZEDSZKOLE, OB. DOM 103,	mur., ok. 1905 r.
7	POCZTA NR 68,	mur., ok. 1910 r.
8	DWÓR, OB. LEŚNICTWO NR 112	mur., 1929 r.
9	DOM NR 1,	mur., ok. 1920 r., przebud.
10	DOM NR 2	mur., ok. 1920 r., przebud.
11	DOM NR 3	mur., ok. 1900 r., przebud.
12	DOM NR 4,	mur., ok. 1920 r., przebud.
13	DOM NR 5,	ok. 1900 r., przebud.
14	DOM NR 7,	mur., 1910
15	DOM NR 9	mur., ok. 1910 r., przebud.
16	DOM NR 11	mur., ok. 1920 r.
17	DOM NR 23	mur. ok. 1890 r.
18	DOM NR 24	mur. ok. 1900 r.
19	DOM NR 25	mur. ok. 1900 r., przebud.
20	DOM NR 28	mur. ok. 1900 r.
21	DOM NR 34	mur. ok. 1910 r.
22	DOM NR 35	mur. ok. 1930 r. przebud.
23	DOM NR 36	mur. ok. 1930 r. przebud.

24	DOM NR 37	mur. ok. 1910 r. przebud.
25	DOM NR 40,	mur., ok. 1890 r.
26	DOM NR 41	mur. ok. 1910 r.
27	DOM NR 42	szach.-mur. ok. 1880 r.
28	DOM NR 53	mur. ok. 1910 r.
29	DOM NR 55	szach. 1 poł. XIX w.
30	DOM NR 61	mur. k. XIX w.
31	DOM NR 62	mur. ok. 1880 r.
32	DOM NAUCZYCIELA, OB. DOM NR 65	mur. ok. 1910 r.
33	DOM NR 68	mur. l. 20-te XX w.
34	DOM NR 70	mur. ok. 1880 r.
35	DOM NR 72	mur. ok. 1920 r. przebud.
36	DOM NR 73	mur. ok. 1910 r. przebud.
37	DOM NR 75	mur. ok. 1910 r. przebud.
38	DOM NR 77	mur. ok. 1900 r. przebud.
39	DOM NR 78	mur. ok. 1900 r.
40	DOM NR 92	drewn.-mur. ok. 1900 r.
41	DOM ROBOTNIKÓW NIEMIECKICH, OB. DOM NR 94	szach. l. 20-te XX w.
42	DOM ROBOTNIKÓW NIEMIECKICH, OB. DOM NR 101	szach. l. 20-te XX w.
43	D. KARZMA (99), OB. DOM NR 115 nr rej. 1060/A z 27.03.1970 r.	drewn.-mur. ok. 1880 r.
44	CMĘTARZ EWANGELICKI (OSADA DZIEWIĄTE)	1857 r.
45	CMĘTARZ PARAFIALNY	1895 r.
46	KAPLICZKA	pocz. XX w.

Wieś Bestwin

Nr	Obiekt, adres (własność, numer rejestru zabytków)	Czas powstania
1	SZKOŁA, OB. DOM NR 53,	mur., 3 ćw. XIX w.
2	ZESPÓŁ DWORSKI NR 31: – dwór, – obora dworska,	mur., k. XIX w. mur., k. XIX w.
3	PIEKARNIA, OB. DOM NR 49	mur., ok. 1880 r.
4	DOM NR 1	mur., 1913 r.
5	DOM NR 29	mur., ok. 1914 r.
6	DOM NR 48	mur., ok. 1900 r.

Osada Borownica

Nr	Obiekt, adres (własność, numer rejestru zabytków)	Czas powstania
1.	DOM NR 30,	mur., 4 ćw. XIX w.

Wieś Chachalnia

Nr	Obiekt, adres (własność, numer rejestru zabytków)	Czas powstania
1	SZKOŁA, OB. ŚWIETLICA WIEJSKA	mur., ok. 1900 r.
2	FIGURA PRZYDROŻNA	ok 1910 r.
3	DOM NR 37	mur., ok. 1900 r.
4	CMĘTARZ EWANGELICKI	ok. 1800 r.

Wieś Konarzew

Nr	Obiekt, adres (własność, numer rejestru zabytków)	Czas powstania
1	FIGURA PRZYDROŻNA ŚW. WAWRZYŃCA	drewn., poł. XIX w.
2	DOM NR 37	mur., 1905 r.
3	SZKOŁA, OB. DOM NR 39	mur., ok. 1910 r.

4	ZESPÓŁ PAŁACOWY : – pałac, ob. ośrodek szkoleniowo-wychowawczy, – czworak, ob. dom nr 61, – dom rządcy, ob. dom nr 75, – obora pałacowa, ob. budynek gospodarczy, – figura w parku pałacowym, – brama pałacowa, – park krajobrazowy,	mur., k. XIX w. mur., k. XIX w. mur., k. XIX w. mur., k. XIX w. ok. 1880 r. pocz. XX w. 2 poł. XIX w.
5	DOM NR 41,	mur., ok. 1890 r.
6	ZAGRODA NR 49: – dom, – obora i stodoła,	mur., ok. 1905 r. mur., ok. 1900 r.
7	DOM, OB. SLKEP NR 60,	mur., ok. 1910 r.
8	DOM NR 69	szach., ok. 1900 r.
9	CMENTARZ EWANGELICKI	1 poł. XIX w.

Wieś Perzyce

Nr	Obiekt, adres (własność, numer rejestru zabytków)	Czas powstania
1	SZKOŁA, OB. DOM NR 43,	mur., ok. 1905 r.
2	ZESPÓŁ DWORSKI: – dwór, ob. dom nr 39-40, – czworak, ob. dom nr 37,	mur., 1 poł. XIX w. mur., k. XIX w.
3	DOM NR 5,	mur., 1905 r.
4	DOM NR 6,	mur., 1906 r.
5	DOM NR 7,	mur., l. 20-te XX w.
6	DOM NR 9,	mur., ok. 1880 r.
7	DOM NR 11,	mur., ok. 1920 r.
8	DOM NR 31,	mur., ok. 1900 r.
9	DWÓR, OB. DOM NR 68, ewid. 506/A z 19.03.1969 r.	1 poł. XIX w.
10	CMENTARZ EWANGELICKI	2 poł. XIX w.

Osada Rochy

Nr	Obiekt, adres (własność, numer rejestru zabytków)	Czas powstania
1	ZESPÓŁ PODWORSKI : – czworak, ob. dom nr 58, – czworak, ob. dom nr 60, – chlew podworski – obora podworska,	mur., 1902 r. mur., l. 30-te XX w. mur., k. XIX w. mur., ok. 1900 r.
2	DOM NR 54	mur., ok. 1920 r.
3.	CMENTARZ ŻYDOWSKI	

Wieś Ruda

Nr	Obiekt, adres (własność, numer rejestru zabytków)	Czas powstania
1	ZAGRODA NR 30: – dom, – stodoła,	mur., 3/4 ćw. XIX w. szach., 2 poł. XIX w.
2	DOM NR 8	mur., ok. 1930 r.
3	DOM NR 18,	mur., ok. 1880 r.
4	DOM NR 19,	mur., 3/4 ćw. XIX w.
5	DOM NR 20,	mur., ok. 1890 r.
6	DOM NR 24,	mur., ok. 1880 r.
7	DOM NR 25,	szach., 1 poł. XIX w.
8	CMENTARZ EWANGELICKI	ok. 1850 r.

Osada Trzaski

Nr	Obiekt, adres (własność, numer rejestru zabytków)	Czas powstania

1	ZESPÓŁ PODWORSKI: – d. rządcówka, – czworak, ob. dom nr 3, – czworak, ob. dom nr 4, – spichlerz, – obora dworska, – d. obora dworska,	mur., pocz. XX w. mur., p. XX w. mur., p. XX w. mur., ok. 1900r. mur., ok. 1900r. mur., 1 poł. XIX w.

Z ww. obiektów zlokalizowanych na terenie gminy Zduny, postuluje się wpisanie do rejestru zabytków:

1. Baszków – magazyn o architekturze powtarzającej kształt kuźni
2. Baszków – cmentarz ewangelicki
3. Baszków 59 – plebania
4. Baszków 102 – szkoła podstawowa
5. Baszków 112 – dwór- ob. siedziba Leśnictwa
6. Baszków 7 – dom murowany z 1910 r.
7. Konarzew – park krajobrazowy.

Obecnie opracowywany jest gminny program opieki nad zabytkami, w której ustalone zostaną wszystkie obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków w porozumieniu z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków. Dlatego ilość obiektów ujętych w ewidencji, za wyjątkiem obiektów wpisanych do rejestru zabytków może zostać zmniejszona.

Ochrona zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków – zgodnie z przepisami odrębnymi. W odniesieniu do zabytków ujętych w gminnej ewidencji zabytków i stref ochrony konserwatorskiej:

- zachodzi konieczność zachowania historycznego wyglądu budynku ewidencyjnego w tym bryły, opracowania elewacji, wyglądu stolarki okiennej i rodzaju pokrycia dachowego, a ewentualne zmiany należy dostosować do historycznego budynku,
- do opracowania elewacji i dachu obowiązuje nakaz stosowania materiałów budowlanych historycznie uzasadnionych o wysokich walorach jakościowych i estetycznych oraz indywidualnych rozwiązań architektonicznych charakterystycznych dla lokalnej tradycji budowlanej,
- obowiązuje zakaz wznoszenia nowych obiektów budowlanych z naruszeniem historycznego sposobu zagospodarowania przestrzennego obowiązującego w danej miejscowości o gabarytach znacznie większych niż budynki o wartościach zabytkowych.

Dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego należy uwzględnić występujące na terenie gminy stanowiska archeologiczne ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków. Każdą inwestycję naruszającą strukturę gruntu należy uzgodnić z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

2.4.2.2. Stanowiska archeologiczne – miasto i gmina Zduny

Tabela 5. Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków – miasto i gmina Zduny

L.p.	Miejscowość	Rodzaj stanowiska	Nr stanowiska	Nr rejestru i data wpisu
1	ZDUNY, stan. 1 dz. nr 1239	grodzisko wczesnośredniowieczne	AZP/69-32/30	295/A z 15.10.1968 r. (KL-III-670/6/68 z 15.10.1968 r.)
2	BASZKÓW, stan.1 Dz. nr 1613	grodzisko wczesnośredniowieczne	AZP/68-31/1	439/Wlkp/C z 21.11.2012 r.
3	BESTWIN, stan. 1 dz. nr 8167/1, 8166/2	cmentarzysko kurhanowe	AZP/68-31/21	101/Wlkp/A z 18.07.2002 r. (902-4154/69/372/2002 z 18.07. 2002 r.)

Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków, z wyjątkiem grodziska w Zdunach, nie mają wyznaczonej strefy ochrony konserwatorskiej.

Ponadto na terenie miasta i gminy Zduny znajduje się ponad 140 udokumentowanych stanowiska archeologicznych. Są to w większości osady i grodziska wczesnośredniowieczne oraz

cmientarzyska.

Gmina Zduny nie posiada gminnej ewidencji zabytków archeologicznych. Brak jest więc dostępnych szczegółowych danych o podziale chronologiczno-kulturowym stanowisk oraz ich funkcji. Brak również dostępnych danych umożliwiających wyznaczenie granic zespołów chronologiczno- kulturowych stanowisk (stref ochrony konserwatorskiej dla obiektów archeologicznych).

Przebadane pod kątem występowania zabytków archeologicznych zostały tereny miasta Zduny oraz sołectw: Konarzew, Perzyce i Chachalnia. Nie zostały natomiast zbadane i udokumentowane, tereny położone w północno-zachodniej i południowej części sołectw Baszków i Bestwin oraz południowa część sołectwa Ruda.

Szczegółowe lokalizacje stanowisk archeologicznych, przedstawiono rysunku Studium.

2.4.3 Pozytywne i negatywne cechy środowiska kulturowego gminy

Do korzystnych cech środowiska kulturowego zaliczyć należy:

- 1) Ciekawy, wyraźnie czytelny, rozbudowany schemat przestrzenny Zdun.
- 2) Zespoły pałacowo – parkowe w Baszkowie oraz zespoły sakralne w Baszkowie i Zdunach.
- 3) Dużą wartość naukową mają wczesnośredniowieczne stanowiska archeologiczne w Zdunach Baszkowie i Bestwinie oraz stanowiska archeologiczne na terenie sołectw Chachalnia, Konarzew i Perzyce.

Elementy negatywne to:

- 1) Zły stan większości obiektów zabytkowych, wymagający dużych nakładów finansowych na ich rewaloryzację i dostosowanie do pełnienia obecnych, lub nowych funkcji. Na 39 obiektów wpisanych do rejestru zabytków, jedynie 10 jest w bardzo dobrym lub dobrym stanie technicznym.
- 2) Zaniedbane cmentarze ewangelickie we wsiach: Baszków-osada Dziewiąte, Ruda, Konarzew, Perzyce, Chachalnia oraz Zdunach i cmentarz żydowski w osadzie Rochy.

2.5. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNE I GOSPODARCZE

2.5.1 Liczba ludności i struktura demograficzna

Sieć osadniczą gminy tworzy miasto Zduny, oraz 6 sołectw – wsi sołeckich wraz z 13 osadami. Ośrodek gminny – miasto Zduny, liczy 4517 mieszkańców, a więc koncentruje prawie 60% ludności gminy.

Gmina Zduny należy do obszarów mało zaludnionych. Gęstość zaludnienia dla miasta i gminy kształtuje się poniżej średniej dla województwa wielkopolskiego (116 os/km²) oraz średniej dla powiatu krotoszyńskiego (109 os/km²) i wynosi 87,8 os/km². Liczba ludności gminy Zduny w 2016r. wynosiła 7476 osób, natomiast w 2010 r. gminę zamieszkiwało 7430 osób a w 1995 r. liczba mieszkańców gminy wynosiła 6992 osoby. Tym samym zaobserwować można tendencję wzrostową na poziomie średnim 8,25 % w ciągu dwudziestu lat. Tempo przyrostu liczby ludności maleje i w ciągu ostatnich pięciu lat wyniosło jedynie 1,99 %. Przyrost liczby ludności na terenie gminy jest jednak większy niż w mieście Zduny. W ciągu dwudziestu lat liczba mieszkańców miasta wzrosła jedynie o 98 osób (2,18 %), z 4505 osób w 1995 r. do 4603 osób w 2015 r. a w 2016 r. zmalała o 54 osoby, natomiast na obszarach wiejskich przyrost ten wyniósł 19,3 % - 479 osób w 2015 r. a w 2016 r. liczba mieszkańców wsi zmalała o 7 osób.

Tabela 6. Liczba ludności i gęstość zaludnienia w Gminie Zduny (stan na 31.12.2016 r.)

LP	Sołectwo	Powierzchnia [km ²]	Ludność	Gęstość zaludnienia [os/km ²]
1	Baszków	32,10	1073	33,4
2	Bestwin	13,83	337	24,4
3	Chachalnia	11,90	324	27,2
4	Konarzew	11,96	759	63,5
5	Perzyce	6,13	299	48,8

6	Ruda	3,12	167	53,5
	razem sołectwa	79,04	2959	37,4
	miasto Zduny	6,12	4549	743,3
	łącznie cała gmina	85,16	7508	88,2

Źródło: Urząd Miejski w Zdunach

Struktura demograficzna ludności gminy Zduny charakteryzuje się nieznaczną przewagą kobiet. Obserwacja danych wieloletnich pozwala na stwierdzenie, że wskaźnik feminizacji w gminie utrzymuje się od 1995 roku na zbliżonym poziomie.

Tabela 7. Zestawienie liczby kobiet i mężczyzn w Gminie Zduny.

Rok	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie	Stosunek K/M [%]
1995	3541	3495	7036	101,3
2005	3486	3455	6941	100,9
2010	3643	3626	7269	100,5
2015	3737	3715	7452	100,6
2016	3756	3752	7508	100,1

Źródło: GUS

Wskaźnik obciążenia demograficznego (czyli ludność w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym) dla gminy Zduny malał w latach 1995–2010. Natomiast od roku 2010 nastąpił jego wzrost do poziomu zbliżonego do roku 1995. Dla gminy wskaźnik ten jest niższy niż w przypadku całego powiatu (dla powiatu krotoszyńskiego wynosi – 61,0).

Tabela 8. Wskaźnik obciążenia demograficznego

Rok	Gmina Zduny
1995	59,5
2005	55,7
2010	53,2
2016	58,4

Źródło: GUS

Tabela 9. Gmina Zduny na tle powiatu krotoszyńskiego – wybrane dane demograficzne na rok 2016

	Powiat	Gmina	Powiat = 100
Ludność	77764	7508	9,7
w tym kobiety	39536	3756	9,5
Urodzenia żywe	870	100	11,5
Zgony	745	107	14,4
Przyrost naturalny	125	-7	x
Saldo migracji ogółem	-166	18	x
Ludność w wieku:			
przedprodukcyjnym	15395	1542	10,0
produkcyjnym	48293	4740	9,8
poprodukcyjnym	14076	1226	8,7

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu

Analizując dane statystyczne dotyczące liczby i struktury ludności, a także uwzględniając trendy demograficzne, zakłada się bardzo nieznaczny wzrost całkowitej liczby ludności zamieszkujących teren Gminy Zduny. Obserwowanym obecnie zjawiskiem jest wzrost populacji na terenach wiejskich przy praktycznie znikomym wzroście w mieście.

Reasumując należy jednak stwierdzić, iż ludność gminy cechuje stosunkowo niska prężność biologiczna wyrażająca się generalnie niższymi niż średnie w województwie współczynnikami demograficznymi.

2.5.2 Stan infrastruktury społecznej

Gmina Zduny jest dosyć dobrze wyposażona w obiekty infrastruktury społecznej. Na

terenie gminy reprezentowane są wszystkie instytucje uznawane powszechnie za niezbędne dla prawidłowego rozwoju społecznego. Dodatkowo sytuację mieszkańców gminy poprawia fakt bardzo bliskiego położenia miasta Krotoszyn, w którym ilość oferowanych usług jest znacznie większa, umożliwiając pełniejszą realizację potrzeb mieszkańców. Biorąc pod uwagę fakt, że gmina powiązana jest z Krotoszynem zależnościami funkcjonalnymi, np. poprzez dojazdy do pracy czy szkół, a duża ilość mieszkańców spędza codziennie kilka godzin w mieście, to część potrzeb mieszkańców gminy Zduny realizowana jest właśnie w Krotoszynie.

2.5.2.1 Administracja

Miasto Zduny wyposażone jest w większość usług charakteryzujących gminny ośrodek administracji samorządowej, do których należą:

- Urząd Miejski
- Posterunek Policji
- Ochotnicza Straż Pożarna (remizy OSP znajdują się we wszystkich wsiach sołeckich)
- Urząd Pocztowy
- Banki

Tym samym w zakresie usług administracyjnych miasto zapewnia mieszkańcom gminy prawidłowy poziom obsługi.

2.5.2.2 Oświata

Samorząd Gminy Zduny, jest bardzo zaangażowany w sprawy polityki oświatowej, jest głównym decydentem w organizowaniu podstawowego i obowiązkowego kształcenia dzieci. Kształtuje się tutaj wyraźny podział kompetencyjny pomiędzy organem prowadzącym szkoły i przedszkola, a sprawującymi nadzór pedagogiczny.

Tabela 10. Ilość uczniów w poszczególnych placówkach nauczania obowiązkowego

Edukacja	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Placówki wychowania przedszkolnego	2	2	2
w tym przedszkola	2	2	2
Miejsca w przedszkolach	300	300	300
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	261	236	296
w tym w przedszkolach	261	236	296
Szkoły podstawowe	3	3	3
Uczniowie szkół podstawowych	495	502	453
Gimnazja	2	2	2
Uczniowie szkół gimnazjalnych	230	230	227
Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w szkołach podstawowych	17	16	16
w gimnazjach	16	16	16

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu

Wykaz placówek oświatowych na terenie gminy Zduny:

- Publiczne Przedszkole w Zdunach (z oddziałami w Bestwinie i Konarzewie)
- Niepubliczne Przedszkole Parafialne w Zdunach
- Zespół Szkół w Zdunach:
  - Szkoła Podstawowa w Zdunach
  - Gimnazjum w Zdunach
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Kilińskiego w Zdunach:
  - Technikum
  - Zasadnicza Szkoła Zawodowa
- Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Baszkowie
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Ks. Jana Twardowskiego w Konarzewie:
  - Szkoła Podstawowa Specjalna w Konarzewie
  - Gimnazjum Specjalne w Konarzewie

– Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy w Konarzewie

2.5.2.3 Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Podstawowym argumentem prohumanitarnych warunków bytowania jest zapewnienie mieszkańcom odpowiednich warunków ochrony zdrowia. W zakresie publicznej opieki zdrowotnej cały obszar gminy Zduny obsługiwany jest przez jeden Zakład Opieki Zdrowotnej, dwa gabinety stomatologiczne oraz dwie apteki. Wszystkie placówki zlokalizowane są na terenie miasta Zduny.

Kolejnym niezwykle ważnym aspektem jest poziom opieki i pomocy społecznej. Pomoc społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Na terenie gminy Zduny zadania z tego zakresu realizowane są przez:

- 1) Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 2) Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Konarzewie
Ośrodek jest placówką dla dzieci i młodzieży, które ze względu na występującą niepełnosprawność umysłową w stopniu umiarkowanym, znacznym oraz niepełnosprawności sprzężone nie mogą uczęszczać do szkoły w miejscu zamieszkania. Ośrodek prowadzi zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze dla uczniów z głębokim upośledzeniem umysłowym oraz wczesne wspomaganie rozwoju dziecka dla dzieci zagrożonych wystąpieniem niepełnosprawności lub z niepełnosprawnością.
- 3) Dom Pomocy Społecznej w Baszkowie
Od 1989 roku na terenie wsi Baszków, w zabytkowym pałacu, mieści się Dom Pomocy Społecznej dla 120 pensjonariuszy. DPS zapewnia swoim mieszkańcom całodobową opiekę opiekuńczo-pielęgniacyjną. Mogą oni skorzystać z pomocy psychologa, lekarza psychiatry oraz lekarza POZ. W Domu Pomocy Społecznej pracują rehabilitanci. W ośrodku prowadzona jest regularna terapia zajęciowa i rehabilitacja.
- 4) Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży intelektualnie niepełnosprawnej w Zdunach
DPS prowadzony jest przez Siostry Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo, przy pomocy zatrudnionych osób świeckich. Obecnie w ośrodku przebywa 70 upośledzonych umysłowo chłopców od 3 roku życia. Dom ma 4 oddziały gdzie przebywają dzieci o różnym stopniu upośledzenia. Siostry zapewniają im całodobową opiekę pielęgniacyjno-opiekuńczą. Prowadzą też zajęcia rehabilitacyjne i terapeutyczne.

WG danych GUS w 2016 r. z pomocy opieki społecznej korzystało 179 rodzin, z tego 148 rodzin o dochodach poniżej minimum socjalnego. Ilość rodzin korzystających z pomocy zmalała o 14 % w stosunku do roku 2010 (204 rodziny). Świadczy to o zmniejszaniu się ubożenia części społeczeństwa gminy. O 45% zmniejszyła się natomiast liczba osób korzystających z pomocy z 1052 w roku 2010 do 476 w roku 2016.

Tabela 11. Pomoc społeczna w gminie Zduny (stan na 31.12 2016 r.)

ŚRODOWISKOWA POMOC SPOŁECZNA		
Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego		
ogółem	gosp.	179
poniżej kryterium dochodowego	gosp.	148
powyżej kryterium dochodowego	gosp.	31
Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku		
ogółem		
ogółem	osoba	476
poniżej kryterium dochodowego		
ogółem	osoba	395
powyżej kryterium dochodowego		
ogółem	osoba	81
Zasięg korzystania z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku		
ogółem		

ogółem	%	6,4
poniżej kryterium dochodowego		
ogółem	%	5,3
powyżej kryterium dochodowego		
ogółem	%	1,1
pozostałe	ob.	1
ŚWIADCZENIA RODZINNE		
Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem		
kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	2239
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	tys. zł	1127
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	tys. zł	473

Źródło: GUS

2.5.2.4 Kultura i sport

Oprócz wymienionych placówek administracji, oświaty i służby zdrowia na terenie gminy działają instytucje i obiekty kultury:

1. Zdunowski Ośrodek Kultury – samorządowa instytucja kultury, mająca siedzibę w odrestaurowanych pomieszczeniach zabytkowego ratusza. ZOK prowadzi działalność w m. in. po- przez:
  - Centrum Animacji Społecznej administrujące Salą Widowiskową w Domu Strażaka
  - Izbę Muzealną
2. Świetlice wiejskie (Baszków, Konarzew, Bestwin, Perzyce, Chachalnia)
3. Biblioteka publiczna (filie w Baszkowie i Konarzewie)

W ramach ZOK działa Chór "Harmonia" - najstarszy zespół na polu kulturalnym miasta wykonujący utwory o tematyce patriotycznej, kościelnej i ludowej. Zespół prowadzi ożywioną działalność, bierze udział w uroczystościach państwowych i religijnych, a także uczestniczy w zlotach śpiewaczych czy przeglądach chórów świeckich i kościelnych

Poza strukturami ZOK-u warto wspomnieć o dość prężnie działających kołach gospodyń wiejskich (istnieją na terenie większości wsi sołeckich oraz w mieście), które nawiązują w swej działalności między innymi do obrzędowości ludowej.

Na terenie miasta Zduny funkcjonują następujące obiekty sportu i rekreacji:

- kompleks sportowo – rekreacyjny „Orlik”
- basen kąpielowy otwarty
- kręgielnia

Dodatkowo na terenie gminy działają liczne kluby sportowe: CKS Zduny (piłka nożna), UKS Shodan (karate), UKS Bila (bilard), UKS Impuls (tenis), UKS Start (piłka nożna), UKS Pionier (siatkówka).

2.5.2.5 Obiekty kultu religijnego

W zakresie kultu religijnego na terenie Gminy Zduny funkcjonują dwie parafie:

- Parafia rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Zdunach
- Parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Baszkowie

Kościoły to bardzo ważny czynnik organizacji życia mieszkańców (szczególnie w przypadku mieszkańców wsi) i nie zawsze doceniany. Miejscowości posiadające kościół parafialny są ośrodkami centralnymi, odwiedzanymi w cyklu tygodniowym przez dziesiątki lub setki osób z innych miejscowości. W tej sytuacji obsługa jak największej części mieszkańców gminy przez kościoły zlokalizowane na jej terenie jest silnym czynnikiem integrującym społeczność lokalną.

Gmina Zduny prowadzi domy przedpogrzebowe. W Zdunach dom przedpogrzebowy zlokalizowany jest w byłym kościele poewangelickim, obecnie kościołem p.w. Najświętszego Serca Jezusowego, oraz w nowo wybudowanej kaplicy w Baszkowie.

Przy świątyniach w Baszkowie i w Zdunach zlokalizowane są cmentarze parafialne administrowane przez miejscowych proboszczów.

2.5.2.6 Warunki mieszkaniowe

Podstawowym elementem infrastruktury społecznej, decydującym o warunkach bytowych ludności są zasoby mieszkaniowe – ich wielkość i jakość.

Ludność gminy Zduny dysponuje łącznie liczbą 2100 lokali mieszkalnych a w 2016 r. liczba mieszkań zwiększyła się o 49 w stosunku do roku 2014. Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosi obecnie 92,42 m² (stan na 31.12.2016 r.). Stanowi to znaczny wzrost w stosunku do roku 1996, w którym liczba mieszkań wynosiła 1723, a średnia powierzchnia użytkowa mieszkania to 74,9m².

Pod względem struktury własności ponad 90% zasobów mieszkaniowych stanowią mieszkania prywatne, pozostałe to mieszkania spółdzielcze, zakładowe i komunalne.

Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe w mieście i gminie Zduny (stan na 31.12. 2016 r.)

ZASOBY MIESZKANIOWE		
Zasoby mieszkaniowe		
ogółem		
mieszkania	-	2100
izby	-	9254
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	194077
w miastach		
mieszkania	-	1384
izby	-	5939
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	118799
na wsi		
mieszkania	-	716
izby	-	3319
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	75278
Budynki mieszkalne w gminie		
ogółem	-	1391
Zasoby mieszkaniowe - wskaźniki		
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m2	92,4
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m2	25,8
mieszkania na 1000 mieszkańców	-	279,7

Źródło: GUS

Na terenie miasta dominuje zwarta zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna śródmiejska (centrum), zabudowa jednorodzinna oraz zabudowa wielorodzinna blokowa. Zabudowa blokowa zlokalizowana jest głównie w zachodniej części miasta.

Wysokość zabudowy wielorodzinnej zwartej i jednorodzinnej nie przekracza trzech kondygnacji, natomiast wysokość zabudowy blokowej nie przekracza pięciu kondygnacji.

Na terenach wiejskich przeważa zabudowa mieszkaniowa zagrodowa, w niewielkim stopniu występuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz zabudowa wielorodzinna. Wysokość zabudowy wielorodzinnej i jednorodzinnej na terenie wsi nie przekracza trzech kondygnacji.

2.5.2.7 Ocena zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie infrastruktury społecznej i mieszkaniowej

W zakresie lokalizacji placówek infrastruktury społecznej wyraźnie dominująca rolę spełnia miasto Zduny. Jest to ośrodek gminny pełniący funkcje ośrodka podstawowego z lokalnym programem obsługi o wyspecjalizowanej funkcji administracyjno-usługowej.

Biorąc pod uwagę usytuowanie ośrodków usługowych dla ludności (szkoła podstawowa, filia biblioteki, agencja pocztowa, obiekty handlowo-usługowe) oraz dostępność komunikacyjną, do uzupełniającej roli ośrodka gminnego należy zaliczyć wieś Baszków i wieś Konarzew. Pozostałe wsie zaspokajają elementarne potrzeby mieszkańców. Sytuację w tym zakresie ocenić należy jako dobrą. Dobra jest również sytuacja mieszkaniowa w gminie. Liczba mieszkań wzrasta powoli ale systematycznie. Zwiększa się też powierzchnia użytkowa mieszkań.

2.6 UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE

2.6.1 Kondycja gospodarcza gminy

Za podstawowe wskaźniki, opisujące kondycję gospodarczą gminy uznano:

- ilość i rodzaj podmiotów gospodarczych;
- wielkość bezrobocia;
- ilość oddawanych do użytku budynków mieszkalnych i niemieszkalnych.

Zgodnie z ww. kryteriami stwierdzić należy, że w ciągu ostatnich lat kondycja gospodarcza gminy poprawia się systematycznie.

Rośnie liczba podmiotów gospodarczych. W 2004 roku na terenie gminy zarejestrowanych było 465 podmiotów gospodarczych, w roku 2014 już 585 podmiotów a w 2016 r – 610 podmiotów, a więc w ciągu 12 lat przybyło 145 podmiotów gospodarczych. Jest to wzrost o 31%. Tylko w 2014 roku zarejestrowały się 54 podmioty sektora prywatnego.

Tabela 13. Podmioty gospodarcze w gminie Zduny (stan na 31.12.2016 r.)

	Jednostka miary	2016
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON		
Podmioty wg sektorów własnościowych		
podmioty gospodarki narodowej ogółem	-	610
sektor publiczny - ogółem	-	19
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	-	19
sektor publiczny – spółki handlowe	-	1
sektor prywatny - ogółem	-	589
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	-	461
sektor prywatny - spółki handlowe	-	47
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	-	4
sektor prywatny - spółdzielnie	-	2
sektor prywatny - fundacje	-	2
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	-	28
Podmioty gospodarki narodowej wg formy prawnej		
Spółdzielnie ogółem	-	2
Spółki handlowe ogółem	-	48
Spółki handlowe - z udziałem kapitału zagranicznego razem	-	4
Spółki handlowe - akcyjne razem	-	1
Spółki handlowe - z ograniczoną odpowiedzialnością razem	-	41
Spółki handlowe - z ograniczoną odpowiedzialnością z udziałem kapitału zagranicznego	-	4
Spółki cywilne ogółem	-	25
NOWO ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ		
Podmioty nowo zarejestrowane wg sektorów własnościowych		
podmioty gospodarki narodowej ogółem	-	55
sektor prywatny - ogółem	-	48
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	-	47
sektor prywatny - spółki handlowe	-	0
sektor prywatny - spółdzielnie	-	0
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	-	1

Źródło : GUS

Maleje również bezrobocie. W 2004 roku zarejestrowanych było 562 bezrobotnych a wskaźnik bezrobocia wynosił 12,9% (w grupie kobiet 16,7%). W roku 2010 liczba bezrobotnych wynosiła 374 osoby. Wskaźnik bezrobocia wynosił 7,9 % (w grupie kobiet 10,7%). W 2016 roku liczba bezrobotnych wyniosła 179 osób a liczba pracujących 1427 osób a wskaźnik bezrobocia zmalał do 3,8% (w grupie kobiet do 5,0%). Jest to więc tendencja stała i świadczy o wzroście gospodarczym skutkującym zwiększaniem się stanu zatrudnienia.

Tabela 14. Wielkość bezrobocia w gminie Zduny (stan na 31.12.2016 r.)

	Jednostka miary	2016
BEZROBOCIE REJESTROWANE		
Bezrobotni zarejestrowani wg płci		
ogółem	osoba	179
mężczyźni	osoba	70
kobiety	osoba	109
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci		
ogółem	%	3,8
mężczyźni	%	2,7
kobiety	%	5,0
LICZBA PRACUJĄCYCH		
Pracujący wg płci		
ogółem	osoba	1427
mężczyźni	osoba	782
kobiety	osoba	627
Pracujący na 1000 ludności		
ogółem	osoba	190

Źródło : GUS

Rozwój gospodarczy gminy przejawia się również w ilości budynków i mieszkań oddawanych rocznie do użytku. W 2004 roku wybudowano 6 budynków mieszkalnych (36 izb) o powierzchni użytkowej 927 m² i 11 obiektów niemieszkalnych o powierzchni użytkowej 3625 m². Natomiast w 2014 roku wybudowano 12 budynków mieszkalnych (103 izby) o powierzchni użytkowej 2625 m² i 16 obiektów niemieszkalnych o powierzchni użytkowej 9744 m², a w 2016 r oddano do użytku 15 budynków mieszkalnych (97 izb) o powierzchni użytkowej 2076 m² i 14

obiektów niemieszkalnych o powierzchni użytkowej 3319 m²,

Tabela 15. Inwestycje budowlane na terenie gminy Zduny (stan na 31.12.2016 r.)

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE		
Mieszkania oddane do użytkowania		
ogółem		
mieszkania	-	21
izby	-	97
powierzchnia użytkowa	m2	2298
indywidualne		
mieszkania	-	12
izby	-	66
powierzchnia użytkowa	m2	1663
Mieszkania oddane do użytkowania w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych		
mieszkania w nowych budynkach mieszkalnych (oddanych do użytkowania w całości lub w poszczególnych częściach) i niemieszkalnych		
ogółem	-	17
indywidualne	-	12
indywidualne - realizowane z przeznaczeniem na użytek własny inwestora	-	12
mieszkania uzyskane z przebudowy lub adaptacji pomieszczeń niemieszkalnych w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych		
ogółem	-	4
indywidualne	-	0
BUDYNKI		
Budynki nowe oddane do użytkowania		
ogółem		
ogółem	-	29
mieszkalne	-	15
budynki jednorodzinne tj: budynki jednomieszkaniowe oraz budynki jednorodzinne nieprzystosowane do stałego zamieszkania	-	14
budynki jednomieszkaniowe	-	14
Budynki dwumieszkaniowe	-	1
niemieszkalne	-	14
powierzchnia użytkowa mieszkań w nowych budynkach mieszkalnych	m2	2076
powierzchnia użytkowa mieszkań w nowych budynkach mieszkalnych jednomieszkaniowych	m2	1897
powierzchnia użytkowa mieszkań w nowych budynkach mieszkalnych dwumieszkaniowych	m2	179
powierzchnia użytkowa nowych budynków niemieszkalnych	m2	3319
budownictwo indywidualne		
ogółem	-	24
mieszkalne	-	10
budynki jednorodzinne tj: budynki jednomieszkaniowe oraz budynki jednorodzinne nieprzystosowane do stałego zamieszkania	-	9
budynki jednomieszkaniowe	-	9
Budynki dwumieszkaniowe	-	1
niemieszkalne	-	14
Budynki niemieszkalne, zbiorowego zamieszkania oraz domy letnie oddane do użytkowania		
nowe		
budynki niemieszkalne ogółem		
budynki		
ogółem	szt.	14
inwestor indywidualny	szt.	14
powierzchnia użytkowa		
ogółem	m2	3319
inwestor indywidualny	m2	3319
budynki gospodarstw rolnych		
ogółem	szt.	5
powierzchnia użytkowa		
ogółem	m2	1701
budynki handlowo-usługowe		
ogółem	szt.	1
powierzchnia użytkowa		
ogółem	m2	203
budynki garaży		
ogółem	szt.	6
powierzchnia użytkowa		

ogółem	m2	246
zbiorniki, silosy i budynki magazynowe		
ogółem	szt.	1
powierzchnia użytkowa		
ogółem	m2	1102
budynki szpitali i zakładów opieki medycznej		
ogółem	szt.	1
powierzchnia użytkowa		
ogółem	m2	67

Źródło : GUS

2.6.2 Rolnictwo

2.6.2.1 Gleby

Występujące na terenie gminy typy i rodzaje gleb uwarunkowane są budową geologiczną i czynnikami atmosferycznymi. Przeważająca ilość gleb wytworzona została z glin zwałowych oraz glin i piasków wodnolodowcowych zlodowacenia środkowopolskiego. Najlepszą grupę gleb tworzą gleby brunatne właściwie wykształcone z piasków gliniastych podścielonych płytko gliną. Grubość poziomu próchnicznego dochodzi do 30 m, Duży, zwarty kompleks tych gleb położony jest w zachodniej części gminy w rejonie wsi Baszków i Bestwin. Są to najlepsze gleby na terenie gminy (należą one do 2-ego kompleksu rolniczej przydatności gleb - pszenne dobre).

Gleby brunatne wylugowane wytworzyły się z piasków gliniastych podścielonych gliną zwałową, przypowierzchniowa warstwa wylugowana została z węglanu wapnia, przez co obniżona jest ich wartość. Gleby brunatne wylugowane tworzą większe powierzchnie na południu miasta, na północ od wsi Perzycy, na południe od Konarzewa i na zachód od wsi Chachalnia.

Gleby płowe wytworzyły się pod lasami mieszanymi z piasków gliniastych podścielonych glinami. Gleby te wykazują na ogół wadliwe stosunki powietrznowodne, są słabo próchnicze i wykazują odczyn słabokwaśny. Duży kompleks tych gleb, dobry jakościowo (4-ty kompleks rolniczej przydatności - pszenno-żytni) występuje na wschód od Bestwina, Baszkowa i przysiółka Dziewiąte. Większe połacie tych gleb, słabszych jakościowo, występują w rejonie Perzyc, na północ od Konarzewa i w północnej części miasta.

Rząd gleb bielcowych, mający odczyn kwaśny, występuje wokół wsi Ruda, na wschód od Chachalni, w rejonie Konarzewa oraz we wschodniej części miasta.

Czarne ziemie reprezentowane są na terenie gminy przez podtyp: czarne ziemie właściwe. Występują one na terenach niżej położonych, powstałych pod roślinnością trawiastą w warunkach dużej wilgotności. Charakterystyczną ich cechą jest głęboki poziom próchniczny o miąższości sięgającej 50 cm. Gleby te w większych płatach występują w dolinach Żydowskiego Potoku, Orli, na zachód od Baszkowa, Bestwina i Rudy, na zachód od Zdun oraz wzdłuż rowów melioracyjnych między Konarzewem a Perzycami.

Gleby murszowo-mineralne występują przede wszystkim w południowo-zachodnim krańcu gminy, w okolicach przysiółka Ostatni Grosz oraz na zachód od Konarzewa. Użytkowane są jako łąki i pastwiska.

Z gleb występujących na terenie gminy jedynie 0,1% należy do II klasy bonitacyjnej, 20,5% należy do III klasy bonitacyjnej, 28,7% do IV klasy bonitacyjnej, 35,9% do V klasy bonitacyjnej i 14,8% do VI klasy bonitacyjnej. Jeżeli chodzi o użytki zielone to 40% należy do III klasy bonitacyjnej, 39,6% do IV klasy bonitacyjnej, 52,3% do V klasy bonitacyjnej a 4,1% do VI klasy bonitacyjnej.

Charakterystyka środowiska glebowego wykazuje, że na obszarze gminy gleby bardzo dobre, dobre i średnie (kl. II - IV) zajmują 49,3% ogólnej powierzchni gruntów ornych, które w powiązaniu z istniejącymi warunkami przyrodniczymi stanowią i będą stanowić bazę wysoko produkcyjnego rolnictwa. Dodatkową determinantą utrzymania i rozwoju rolnictwa jest stosunkowo wysoki, sięgający 55,1% udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni gminy.

Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy Zduny, stanowiący wynikową ocenę wartości przyrodniczych wynosi 61,7 pkt. (średni wskaźnik dla kraju wynosi 65,5 pkt.).

Z uwagi na stosunkowo wysoką jakość i przydatność rolniczą gleb należy zachować szczególną ostrożność i zwalczać negatywne następstwa degradacji.

Wartość gleb Gminy Zduny świadczy o potencjalnych możliwościach rozwoju rolnictwa. Rzeźba terenu jest korzystna dla produkcji rolniczej.

2.6.2.2 Produkcja roślinna i zwierzęca

Gmina Zduny ma charakter typowo rolniczy. Przeważają małe i średnie gospodarstwa rodzinne. Miejscowi gospodarze oprócz uprawy roślinnej zajmują się hodowlą bydła mlecznego i trzody chlewnej. Przeważające kierunki upraw rolnych stanowią zboża, nie brakuje jednak upraw roślin przemysłowych, warzyw gruntowych czy truskawek.

Wg danych GUS liczba gospodarstw rolnych systematycznie maleje. W 2002 roku było ich 470, w tym 360 gospodarstw powyżej 1 ha a w 2010 r. już tylko 424 gospodarstwa. Niezmienna pozostaje liczba gospodarstw bardzo małych poniżej 1 ha – 109 i gospodarstw dużych powyżej 15 ha – 94. Spadek o 10% notuje się w grupie gospodarstw średnich. Rośnie natomiast areał gruntów użytkowanych rolniczo z 4778,66 ha w 2002 roku do 5145,19 ha w 2010 roku. Maleje obszar gruntów odłogowanych z 75,35 ha do 16,46 ha. dwukrotnie wzrosła również powierzchnia upraw warzyw gruntowych. Zmiany te są korzystne bo świadczą o wzroście areału dużych gospodarstw i lepszym wykorzystaniu gruntów rolnych.

Zmiany następują też w hodowli zwierząt. O 46% (z 2279 szt. w 2002 roku do 4361 szt. w 2010 r.) wzrosło поголівie bydła. Na stałym poziomie utrzymuje się поголівie trzody chlewnej (różnica 4%). Zmalała natomiast bardzo znacznie hodowla drobiu - z 69599 szt. w 2002 roku do 22971 szt. w 2010 roku (3-krotny spadek). W tabeli 16 zawarto wybrane dane z Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2010 roku.

Tabela 16. Struktura gospodarstw na terenie gminy Zduny

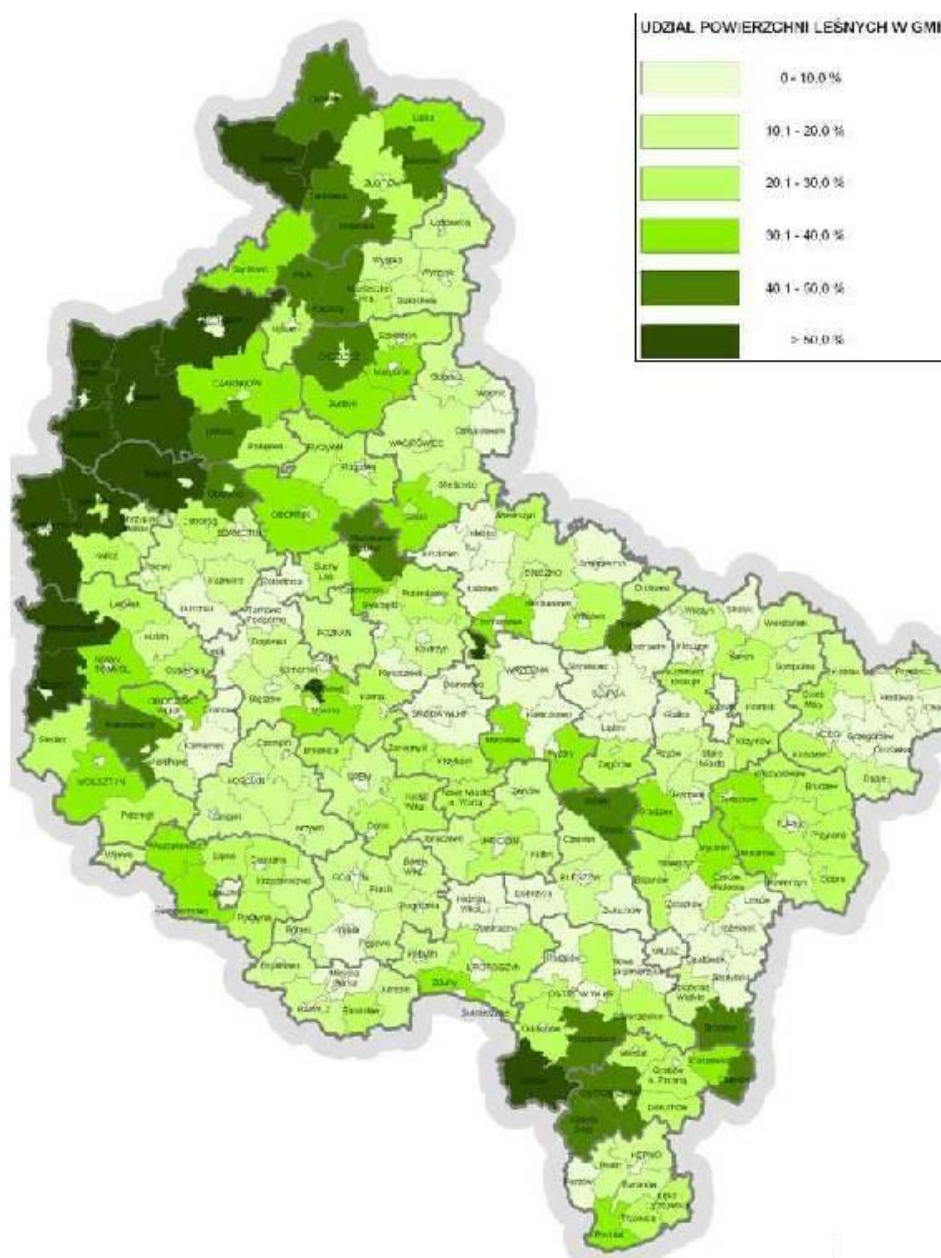
Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych		
gospodarstwa rolne ogółem		424
gospodarstwa indywidualne		
ogółem	-	424
do 1 ha włącznie	-	109
powyżej 1 ha razem	-	315
1 - 5 ha	-	100
1 - 10 ha	-	161
1 - 15 ha	-	221
5 - 10 ha	-	61
5 - 15 ha	-	121
10 - 15 ha	-	60
5 ha i więcej	-	215
10 ha i więcej	-	154
15 ha i więcej	-	94
Powierzchnia gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych		
Gospodarstwa rolne ogółem	ha	5145,19
gospodarstwa indywidualne		
ogółem	ha	5145,19
do 1 ha włącznie	ha	62,92
powyżej 1 ha razem	ha	5082,27
1 - 5 ha	ha	277,01
1 - 10 ha	ha	767,12
1 - 15 ha	ha	1544,60
5 - 10 ha	ha	490,11
5 - 15 ha	ha	1267,59
10 - 15 ha	ha	777,48
5 ha i więcej	ha	4805,26
10 ha i więcej	ha	4315,15
15 ha i więcej	ha	3537,67
Użytkowanie gruntów		
grunty ogółem	ha	5145,19
użytki rolne ogółem	ha	4909,55
użytki rolne w dobrej kulturze	ha	4885,07
pod zasiewami	ha	4172,77
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	ha	16,46
uprawy trwałe	ha	26,93

sady ogółem	ha	23,43
ogrody przydomowe	ha	2,61
łąki trwałe	ha	642,95
pastwiska trwałe	ha	23,35
pozostałe użytki rolne	ha	24,48
lasy i grunty leśne	ha	92,41
pozostałe grunty	ha	143,23
Powierzchnia zasiewów		
ogółem	ha	4172,77
zboża razem	ha	3116,36
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	ha	2493,99
pszenica ozima	ha	403,55
pszenica jara	ha	63,59
żyto	ha	525,41
jęczmień ozimy	ha	171,53
jęczmień jary	ha	158,63
owies	ha	87,68
pszenżyto ozime	ha	458,38
pszenżyto jare	ha	40,50
mieszanki zbożowe ozime	ha	99,74
mieszanki zbożowe jare	ha	484,98
kukurydza na ziarno	ha	617,76
ziemniaki	ha	24,55
uprawy przemysłowe	ha	220,88
buraki cukrowe	ha	103,01
rzepak i rzepik razem	ha	117,87
strączkowe jadalne na ziarno razem	ha	0,00
warzywa gruntowe	ha	70,14
Pogłowie zwierząt gospodarskich w sztukach dużych		
gospodarstwa utrzymujące zwierzęta gospodarskie	-	241
pogłowie zwierząt w sztukach dużych (SD)	szt.	6886
Pogłowie zwierząt gospodarskich (bydło, trzoda chlewna, konie, drób)		
zwierzęta gospodarskie		
bydło razem	szt.	4361
bydło krowy	szt.	1795
trzoda chlewna razem	szt.	13733
trzoda chlewna lochy	szt.	926
konie	szt.	41
drób ogółem razem	szt.	22971
drób ogółem drób kurzy	szt.	22222
Ciągniki rolnicze		
gospodarstwa rolne posiadające ciągniki	-	219
ciągniki w gospodarstwach rolnych	szt.	407

Źródło : GUS – Powszechny Spis Rolny 2010 rok

2.6.3 Leśnictwo

Na terenie gminy Zduny lasy zajmują 3178,60 ha co stanowi 36,4 %. Lesistość gminy jest wyższa od średniej dla Polski i województwa wielkopolskiego, które wynoszą odpowiednio 29,4 % i 25,7 %.

Rys. 9. Wskaźniki lesistości w woj. wielkopolskim

Lasy Gminy Zduny są urozmaicone pod względem składu gatunkowego drzewostanów. Dominującymi zespołami leśnymi na obszarze gminy są różne zbiorowiska lasów sosnowych: bór mieszany sosnowo-świerkowy, bór świeży, bór mieszany świeży sosnowo-dębowy, grąd środkowoeuropejski (las dębowo-grabowy). Z innych zbiorowisk leśnych występują: łęgi jesionowo-olsowe, bór bagienny, kwaśne buczyny niżowe oraz ols torfowy.

Lasy gminy Zduny położone są w strefie umiarkowanego zagrożenia przez czynniki chorobowe i szkodniki. Do najmniej odpornych należą drzewostany sosnowe, gdzie znaczne szkody powodują pasożytnicze grzyby korzeniowe.

Gmina Zduny leży w rejonie Nadleśnictwa Krotoszyn. Na terenie gminy działają 4 leśnictwa : Baszków, Rochy, Lila i Chachalnia pod opieką których znajduje się 3056, 41 ha gruntów leśnych publicznych. Lasy prywatne zajmują powierzchnię 114,70 ha, co stanowi 3,6 % gruntów leśnych.

Tabela 17. Grunty leśne na terenie gminy Zduny (stan na 31.12.2016 r.)

	Jednostka miary	2016
LESNICTWO WSZYSTKICH FORM WŁASNOŚCI		
Powierzchnia gruntów leśnych		
ogółem	ha	3176,65
lesistość w %	%	36,4
grunty leśne publiczne ogółem	ha	3061,95
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	3056,95
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	3054,46
grunty leśne prywatne	ha	117,00
Powierzchnia lasów		
las ogółem	ha	3093,46
las publiczne ogółem	ha	2978,76
las publiczne Skarbu Państwa	ha	2973,76
las publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	2971,27
las publiczne gminne	ha	5,00
las prywatne ogółem	ha	114,70
LASY PRYWATNE I GMINNE		
Powierzchnia gruntów leśnych		
ogółem	ha	119,70
las ogółem	ha	119,70
grunty leśne prywatne ogółem	ha	114,70
grunty leśne prywatne osób fizycznych	ha	114,50
grunty leśne gminne ogółem	ha	5,00
grunty leśne gminne lasy ogółem	ha	5,00
Pozyskanie drewna (grubizny)		
ogółem	m3	133

Źródło : GUS

2.6.4 Turystyka i wypoczynek

Piękne lasy z unikatową roślinnością, stawy rybne, zabytki archeologiczne – grodziska, pałac w Baszkowie i zabytkowe kościoły stanowią o atrakcyjności turystycznej gminy Zduny.

Ich poznanie ułatwiają piesze i rowerowe szlaki turystyczne oraz edukacyjna ścieżka przyrodnicza. Szlaki piesze – czerwony i zielony prowadzą z Baszkowa i Zdun do Krotoszyna. Trasa rowerowa wokół Krotoszyna dł. 36 km przebiega w części po terenie gminy Zduny. Ścieżka edukacyjna prowadzi przez lasy między wsiami Konarzew i Baszków.

Mimo niezaprzeczalnych walorów środowiska przyrodniczego gminy, sprzyjających rozwojowi turystyki zorganizowanej i indywidualnej, baza turystyczna nie jest zadowalająca.

Na terenie gminy funkcjonuje jeden obiekt hotelowy, dysponujący 49 miejscami noclegowymi – Hotel-Restauracja Wawrzyniak w Perzycach. Ponadto miejsca noclegowe oferują cztery gospodarstwa agroturystyczne w Zdunach, Perzycach, Rudzie i Rochach.

Znacznie intensywniej rozwija się indywidualne budownictwo rekreacyjne. Nowe obiekty letniskowe powstają w rejonie wsi Chachalnia.

Tabela 18. Turystyczne obiekty noclegowe na terenie gminy Zduny (stan na dzień 31.12.2016 r.)

TURYSTYCZNE OBIEKTY NOCLEGOWE		
Turystyczne obiekty noclegowe wg rodzajów		
ogółem		
obiekty ogółem	ob.	1
obiekty całoroczne	ob.	1
miejsca noclegowe ogółem	msc.	72
miejsca noclegowe całoroczne	msc.	72
korzystający z noclegów ogółem I-XII	osoba	3830
korzystający z noclegów turyści zagraniczni I-XII	osoba	1204
wynajęte pokoje ogółem I-XII w obiektach hotelowych	-	2482
wynajęte pokoje turystom zagranicznym I-XII w obiektach hotelowych	-	1014
udzielone noclegi ogółem I-XII	-	4223

udzielone noclegi turystom zagranicznym I-XII	-	1442
Turystyczne obiekty noclegowe		
obiekty ogółem		
obiekty hotelowe	ob.	1
pokoje		
obiekty hotelowe	-	37
miejsca noclegowe		
obiekty hotelowe	msc.	49
kategorii ****	ob.	1
Dynamika liczby miejsc noclegowych całorocznych (rok poprzedni = 100)		
ogółem	-	146,9

Źródło : GUS

2.7 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

2.7.1 Drogi

Gmina Zduny położona jest w południowej części powiatu krotoszyńskiego na pograniczu z województwem dolnośląskim. Przez obszar miasta i gminy przebiega droga krajowa nr 15. Odległość miasta Zduny od Poznania wynosi 111 km, od Wrocławia 75 km.

System transportowy gminy tworzą dwa układy: drogowy i kolejowy, które są wykorzystywane zarówno do przewozów pasażerskich jak i transportowych.

Podstawowy układ drogowy gminy tworzą drogi:

- krajowe
- powiatowe
- gminne

Zasady lokalizacji zabudowy przy drogach publicznych oraz zasady obsługi komunikacyjnej terenów planowanej zabudowy zawarto w rozdz. 4.3.7. – Ograniczenia w zagospodarowaniu terenów.

2.7.1.1 Drogi krajowe

Przez teren miasta i gminy przebiega droga krajowa o znaczeniu regionalnym nr 15 relacji Ostróda - Trzebnica. Droga ta przez teren miasta przebiega następującymi ulicami: Krotoszyńska, Rynek, Sienkiewicza, Pocztowa, Wrocławska, Łacnowa i Jana Kazimierza. Droga krajowa nr 15 poza miastem przebiega na odcinkach: Cieszków – Zduny i Zduny – Krotoszyn.

Szerokość jezdni 6-7 m nie pozwala na sprawny i płynny przejazd. Nawierzchnia na całej długości - bitumiczna. Na terenach zabudowanych występują obustronnie chodniki. Ciąg ten stanowi oś miasta na kierunku północ - południe. W/w ulice są głównymi ulicami miasta i przejmują największe obciążenia ruchem kołowym. Z uwagi na brak typowych ulic tranzytowych, spełniają one funkcje drogi tranzytowej z kierunku Krotoszyna i Trzebnicy. Duży wzrost natężenia ruchu samochodowego spowodował, że ulice te straciły swą przepustowość a ich parametry techniczne (szerokość, promień skrętu) stanowią wyjątkowe utrudnienie dla pojazdów ciężarowych z na- czepami i pojazdów wielkogabarytowych.

Na odcinku zamiejskim droga krajowa o długości 2763 m, również z trudem przenosi ruch towarowy z uwagi na szerokość jezdni 6,0 - 7,0 m przy braku utwardzonych poboczy. Nawierzchnia tej drogi jest w stanie średnim.

Dla polepszenia stanu bezpieczeństwa drogowego na terenie miasta samorząd Gminy Zduny wraz z ościennymi zabiegają w Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad o budowę obwodnicy Krotoszyna, Zdun i Cieszkowa na odcinku drogi krajowej nr 15, która przebiega przez te miejscowości i łączy Wielkopolskę z Dolnym Śląskiem. Planuje się, iż trasa biegnąca poza centrami tych miejscowości, zostanie wybudowana w latach 2020 – 2025.

2.7.1.2 Drogi powiatowe

Drogi powiatowe są to drogi ogólnodostępne przeznaczone dla wszystkich użytkowników zapewniające połączenie siedziby gminy z regionalnymi ośrodkami gospodarczymi, z poszczególnymi wsiami i wsi między sobą oraz stanowią powiązanie z drogami krajowymi.

Wykaz dróg powiatowych na terenie miasta Zduny:

- Pl. Kościuszki
- Pl. Ks. P. Skargi
- Rynek (część wschodnia)
- ul. 1 Maja
- ul. Kobylińska
- ul. Kolejowa (od skrzyżowania z ul. 1-go Maja do pl. Kościuszki)
- ul. Mickiewicza
- ul. Ostrowska
- ul. Sulmierzycka

poza miastem Zduny:

- Zduny- Borownica - Chachalnia - Chwaliszew
- Chachalnia - Krotoszyn
- Chachalnia - Ujazd
- Zduny - Baszków - Kobylin
- Krotoszyn - Konarzew - Baszków - Bestwin - Ruda oraz Ruda - Nowy Folwark.

Drogi powiatowe spełniają ważną funkcję w komunikacji masowej łączącej miejscowości wiejskie z siedzibą władz samorządowych i ośrodkami usług, a także sąsiednimi miejscowościami. W zdecydowanej większości posiadają nawierzchnie bitumiczne o średnim i złym stanie technicznym. Konstrukcja nawierzchni przygotowana do ruchu lekkiego ulega szybkiej degradacji.

Utrudnienie w ruchu notuje się w miejscowościach:

- Konarzew - droga nr 13359 Krotoszyn - Baszków
- Bestwin - droga nr 13360 Baszków - granica województwa dolnośląskiego.

Utrudnienia wynikają z bardzo małych promieni łuków i kątów załamania trasy, powodują one brak płynnego przejazdu przez te miejscowości. W mieście kumulują pojazdy z obszarów b ruchu uspokojonym i mają połączenie z ulicami głównymi. Z uwagi na układ urbanistyczny charakterystyczny dla starych miast nie mają charakteru pierścieniowego ani promienistego. W układach prostych obsługują poszczególne części miasta.

2.7.1.3 Drogi gminne

Drogi gminne stanowią uzupełnienie sieci dróg układu podstawowego, ułatwiają połączenia między sołectwami oraz dojazdy do pól, łąk, pastwisk i lasów, w mieście stanowią sieć ulic osiedlowych. Drogi przebiegające przez tereny zabudowane posiadają nawierzchnię ulepszoną. Są to drogi ogólnodostępne przeznaczone dla wszystkich użytkowników do obsługi lokalnego ruchu, zapewniające połączenia wsi z siedzibami gmin, wsi między sobą, wsi z punktami obsługi rolnictwa oraz z układem dróg powiatowych.

Wykaz dróg gminnych na terenie miasta Zduny:

- ul. Asnyka, ul. Cegielskiego, ul. Jaśkowskiego, ul. Jaśminowa, ul. Jutrosińska, ul. Kolejowa, ul. Konopnickiej, ul. Konstytucji 3 Maja, ul. Kopernika, ul. Leśna, ul. Liliowa, ul. Łacnowa (oprócz odcinka od ul. Wrocławskiej - Pocztowej do ul. Jana Kazimierza), ul. Masłowskiego, ul. Młynarska, ul. Ogrodowa, ul. Okrężna, ul. Paderewskiego, ul. Piaskowa, ul. Podgórna, ul. Polna, ul. Poprzeczna, ul. Powstańców Wielkopolskich, ul. Prusa, ul. Przemysłowa, ul. Reja, ul. Rejtana, ul. Reymonta, ul. Rochowska, ul. Różana, ul. Sieniutowa, ul. Sienkiewicza (między skrzyżowaniem z ul. Pocztową a Placem Kościuszki), ul. Słowackiego, ul. Strzelecka, ul. Szkolna, ul. Towarowa, ul. Wieczorka, ul. Witosza i ul. Wrzosowa;

poza miastem Zduny – drogi na terenie wsi i przysiółków:

- Baszków, Bestwin, Chachalnia, Konarzew, Perzyce, Ruda, Dziewięte, Ostatni Grosz, Piaski, Rochy, Siejew i Trzaski;

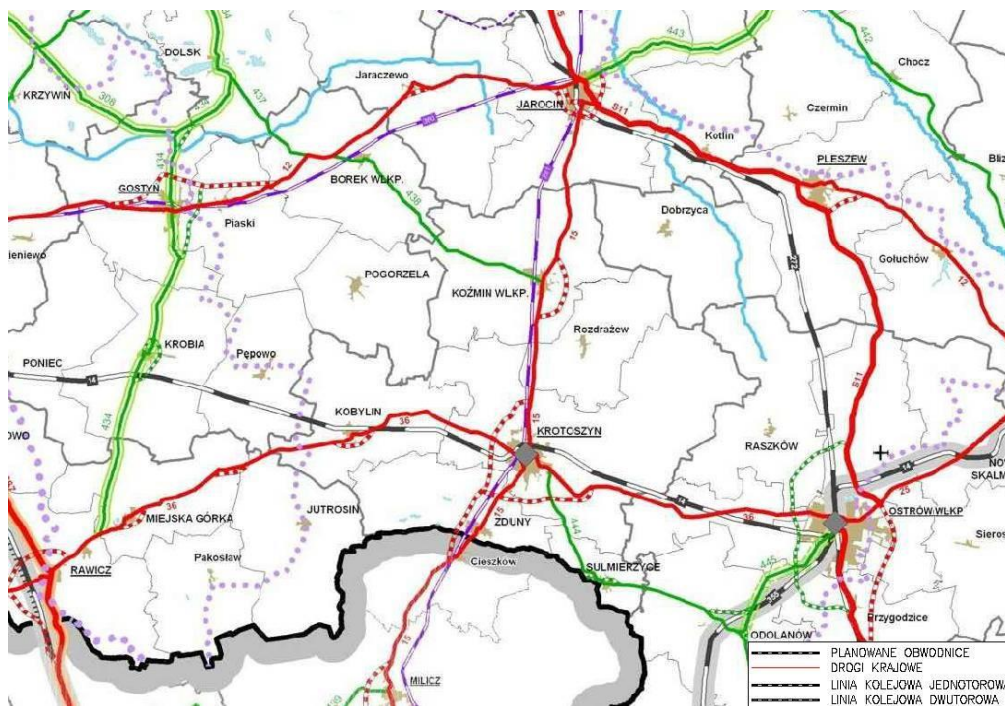
oraz drogi dojazdowe do pól na terenie gminy Zduny.

Układ zabudowy oraz przebieg drogi krajowej i dróg powiatowych o największym natężeniu ruchu nie pozwala na wykonanie modernizacji. Brak jest możliwości poszerzenia ulic, wybudowania dodatkowych pasów ruchu oraz przebudowy skrzyżowań. Można jedynie poprawić stan nawierzchni poprzez wykonanie nowych nakładek nawierzchni bitumicznych w granicach istniejących krawężników. Na ulicach w ciągu drogi krajowej zmiana warunków ruchu może nastąpić po wybudowaniu obejścia miasta po stronie zachodniej.

2.7.2 Kolej

Przez obszar miasta i gminy przebiega pierwszorzędna, jednotorowa, zelektryfikowana linia kolejowa nr 281 relacji Oleśnica - Chojnice.

Układ kolejowy Zdun tworzy stacja normalnotorowa z urządzeniami dla ruchu pasażerskiego i towarowego, usytuowana w zachodniej części miasta. Stacja kolejowa Zduny ma grupę przejazdową wspólną dla ruchu pasażerskiego i towarowego, składającą się z toru przebiegowego oraz torów bocznych postojowych. W grupie tej usytuowane są perony niskokrawędziowe. W chwili obecnej w czasie doby przez stację kolejową przejeżdża 6 par pociągów lokalnych (przewozy regionalne)

Rys. 10. Ważniejsze szlaki komunikacyjne w Gminie Zduny

2.7.3 Komunikacja miejska

Zduny nie posiadają własnej komunikacji miejskiej, lecz na terenie miasta regularnie kursują linie komunikacji miejskich z pobliskich miejscowości: Linia 1 - Krotoszyn - Zduny - Cieszków - Zduny - Krotoszyn obsługiwana przez MZK Krotoszyn. W 2015 r. uruchomiona została również linia MZK nr 8. obsługująca odcinek Ruda-Bestwin-Baszków-Konarzew-Krotoszyn.

wodo- nośnej. Ujęcie to bazuje na poziomie plejstocénskim piętra czwartorzędowego. Pierwszą studnię ujęcia w Zduny wybudowano w 1899. Obecnie woda dostarczana jest z 6 studni głębinowych (od 73,0 do 89,0). Wydajność ujęcia $Q_{sr}/h = 410 m^3/h$. Ujęcie działa w oparciu o Decyzję Starosty Krotoszyńskiego nr OŚ-6223a/1/04 z dnia 07.12.2004 r. o udzieleniu pozwolenia wodno-prawnego na pobór wód podziemnych.

- 2) Ujęcie wód podziemnych czwartorzędowych w Konarzewie – Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne ujęcia w kat. „B” wynoszą $Q=52,0 m^3/h$ – decyzja Wojewody Kaliskiego nr GT/G/423/5/76 z dnia 05.05.1976r. Zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym na pobór wód podziemnych dla potrzeb wodociągu gminnego – decyzja Starosty Krotoszyńskiego nr OŚ- 6223/08/05/2006 z dnia 31.10.2006 r. i zmienionej decyzją Starosty Krotoszyńskiego z dnia 23.03.2015 r., łączny pobór wody z ujęcia wynosić może $1248 m^3/d$ (Q_{srd}) i $52 m^3/h$ (Q_{maxh}). Ujęcie zlokalizowane jest na działce nr 15/3 i składa się z dwóch studni głębinowych, (podstawowa i rezerwowa) wybudowanych w 1975 r. i w 1978 r., o wydajności $Q_{sr}/h = 7,6 m^3/h$;
- 3) Ujęcie wód podziemnych czwartorzędowych w Rudzie – Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne ujęcia w kat. „B” wynoszą $Q=52,0 m^3/h$ – decyzja Urzędu Wojewódzkiego w Kaliszu nr OSg/8530/41/85 z dnia 20.12.1985r. Zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym na pobór wód podziemnych dla potrzeb wodociągu gminnego – decyzja Starosty Krotoszyńskiego nr OS-6223/09/09 z dnia 20.05.2009 r. łączny pobór wody z ujęcia wynosić może $350 m^3/d$ (Q_{srd}) i $52 m^3/h$ (Q_{maxh}). Ujęcie zlokalizowane jest na działce nr 8171/2 i składa się z jednej czynnej studni głębinowej wybudowanej w 1982 r., o wydajności $Q_{sr}/h = 14 m^3/h$;
- 4) Ujęcie wód podziemnych trzeciorzędowych w Bestwinie – Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne ujęcia w kat. „C” wynoszą $Q=2140,0 m^3/h$ a w kat. „B” wynoszą $Q=2140,0 m^3/h$ – decyzja Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa nr KDH/013/5487/90 z dnia 17.04.1990 r. Zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym na pobór wód podziemnych dla potrzeb wodociągu gminnego – decyzja Starosty Krotoszyńskiego nr OS-6223/09/05/2006 z dnia 31.10.2006 r. łączny pobór wody z ujęcia wynosić może $250 m^3/d$ (Q_{srd}) i $35 m^3/h$ (Q_{maxh}). Ujęcie zlokalizowane jest na działkach nr 20/5 i 19/1 i składa się z jednej studni głębinowej wybudowanej w 1973 r., o wydajności $Q_{sr}/h = 96 m^3/h$. W chwili obecnej studnia nie jest eksploatowana i stanowi rezerwę dla SUW w Bestwinie.

Ujęcie wody w Rudzie posiada strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej ustanowione Rozporządzeniem Nr 1/2010 Dyrektora RZGW we Wrocławiu z dnia 26.02.2010 r. Wyznaczona strefa ochrony pośredniej obejmuje obszar $2,97 km^2$.

Ponadto na terenie gminy Zduny funkcjonują 3 stacje uzdatniania wody:

- 1) Stacja uzdatniania wody w Zdunach eksploatowana jest przez PGKiM Sp. z o.o. w Krotoszynie – Zakład Wodociągów i Kanalizacji.
Stacja dostarcza wodę pitną mieszkańcom miasta Zduny i wsi Chachalnia oraz obsługuje miejscowości na terenie gminy Krotoszyn. Stacja uzdatniania wody w Zdunach korzysta z dwóch ujęć i kilkunastu studni głębinowych o średniej głębokości około 90 m. Woda ze studni głębinowych pompowana jest na układ napowietrzania sprężarką z rozbićm strugi. Następnie poddawana jest procesowi filtrowania w filtrach otwartych pracujących w układzie filtrów jednostopniowych. W razie potrzeby woda jest dezynfekowana podchlorynem sodu. Następnie pompami II stopnia jest podawana do sieci wodociągowej i zbiorników wody czystej. Zbiorniki pełnią funkcję retencyjną - gromadzą wodę przy małym zapotrzebowaniu i uzupełniają przy dużych przepływach. W latach 2006-2007 na stacji uzdatniania wody w Zdunach dokonano wymiany materiału filtracyjnego na żłozę chalcetonitowe. Pozwoliło to na uzyskanie lepszych parametrów wody od przewidzianych w obecnie obowiązujących przepisach. Jest to obecnie jedno z najlepszych rozwiązań technologicznych w zakresie uzdatniania wody.
- 2) Stacja uzdatniania wody w Konarzewie eksploatowana jest przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Zdunach.
Stacja bazuje na ujęciu w Konarzewie i dostarcza wodę pitną mieszkańcom wsi Konarzew i Perzyce. Woda poddawana jest procesowi napowietrzania oraz filtrowania w filtrach otwartych pracujących w układzie filtrów jednostopniowych. W razie potrzeby woda jest

dezynfekowana podchlorynem sodu. Następnie pompami II stopnia jest podawana do sieci wodociągowej i zbiorników wody czystej. Zbiorniki pełnią funkcję retencyjną - gromadzą wodę przy małym za- potrzebowaniu i uzupełniają przy dużych przepływach.

- 3) Stacja uzdatniania wody w Bestwinie eksploatowana jest przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Zdunach.

Stacja bazuje na ujęciu w Rudzie i dostarcza wodę pitną mieszkańcom wsi: Bestwin, Ruda, Rochoy, Baszków oraz mieszkańcom osad: Piaski, Dziwiąte, Katarzynów i Trzaski. Woda poddawana jest procesowi napowietrzania i filtrowania w filtrach otwartych pracujących w układzie filtrów jednostopniowych. W razie potrzeby woda jest dezynfekowana podchlorynem sodu. Następnie pompami II stopnia jest podawana do sieci wodociągowej i zbiorników wody czystej. Zbiorniki pełnią funkcję retencyjną - gromadzą wodę przy małym zapotrzebowaniu i uzupełniają ją przy dużych przepływach.

Na obszarze gminy wszystkie wsie sołeckie oraz miasto Zduny objęte są systemem zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Z wodociągu na terenie gminy korzysta ponad 90% ogółu mieszkańców.

Stan ujęć i wodociągów gminnych nie jest zadowalający. Notuje się częste awarie sieci wodociągowej.

W 2009 roku wybudowano nową magistralę wodociągową przebiegającą wzdłuż drogi Chachalnia-Krotoszyn. Inwestycja obejmowała położenie dwóch równoległych, powiązanych ze sobą rurociągów. Takie rozwiązanie zapewniło ciągłość dostarczania wody ze stacji uzdatniania wody w Zdunach nawet w przypadku awarii jednego rurociągu.

2.7.5 Odprowadzenie i oczyszczanie ścieków

Stan gospodarki wodno - ściekowej na terenie miasta i gminy Zduny jest mało satysfakcjonujący. Infrastruktura wodociągowa jest w pełni rozwinięta i powszechnie dostępna na obszarze całej gminy. Natomiast sieć kanalizacyjna ma ograniczony zasięg i obejmuje tylko miasto Zduny. Na terenie miasta funkcjonuje sieć kanalizacji ogólnospławnej o długości ca 5,0 km oraz 4,0 km sieci kanalizacji sanitarnej. Z sieci tej korzysta obecnie 4341 osób co stanowi 95 % mieszkańców miasta.

Na terenie miasta Zduny, przy ul. Przemysłowej (działki nr 2445/1 i 2451/1) wybudowano w latach 1998-2000 mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków. W części mechanicznej realizowany jest proces wstępnego oczyszczania ścieków na sicie zblokowanym z piaskownikiem. W jego wyniku dochodzi do wydzielenia ze ścieków skratek i piasku. W części biologicznej, w komorze osadu czynnego i osadnikach wtórnych, realizowany jest proces biologicznego oczyszczania ścieków, polegający na usunięciu z nich związków fosforu i azotu. Powstały nadmierny osad poddawany jest procesowi fermentacji w otwartych wydzielonych komorach fermentacyjnych a następnie odwodniony na prasie filtracyjnej. Powstałe w procesie technologicznym osady przekazywane są do dalszego wykorzystania firmie zewnętrznej. Oczyszczone ścieki odpowiadające normom określonym w pozwoleniu wodno-prawnym zrzucane są do rzeki Borownicy stanowiącej prawy dopływ Orli.

Oczyszczalnia eksploatowana jest przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Zdunach Sp. z o.o. Maksymalna przepustowość oczyszczalni wynosi 2400 m³/dobę a przepustowość średnia to 2120 m³/dobę. Zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym na szczególne korzystanie z wód – decyzja Starosty Krotoszyńskiego nr OŚ-6341.15.2015 z dnia 03.07.2015 r., maksymalny godzinowy zrzut ścieków wynosić może 238 m³/h (Q_{maxh}), średni dobowy zrzut ścieków wynosić może 2000 m³/d ($Q_{\text{śrd}}$) a maksymalny roczny zrzut ścieków wynosić może 730 tys. m³/h (Q_{maxr}).

Oczyszczalnia obsługuje miasto Zduny oraz miasto Cieszków i wieś Biadaszka (gmina Cieszków). Obecnie moc przerobowa oczyszczalni wykorzystywana jest w 50 %. W ciągu doby oczyszczanych jest ok. 1000 m³ ścieków, a w ciągu roku 351.812 m³, w tym z miasta Zduny – 306.694 m³ (2015 rok) Ścieki dowożone stanowią 14% (50 tys. m³/rok).

Na terenie gminy jedynie Dom Pomocy Społecznej we wsi Baszków posiada nieeksploatowaną mechaniczno - biologiczną oczyszczalnię ścieków komunalnych o przepustowości 25,5 m³/dobę. Pozostałe miejscowości gminy objęte są systemem kontrolowanego wywozu ścieków. Ze względu na brak uzasadnienia ekonomicznego nie przewiduje się dla nich budowy kanalizacji sanitarnej. W miejscowościach tych funkcjonować będą nadal zbiorniki bezodpływowe oraz przy- domowe oczyszczalnie ścieków.

Rys. 12. Oczyszczalnia ścieków w Zdunach

2.7.6 Elektroenergetyka

Przez obszar miasta i gminy przebiegają:

- linia elektroenergetyczna napowietrzna 110 kV relacji Krotoszyn Północ – Milicz, ,
- linia elektroenergetyczna napowietrzna 110 kV relacji Krotoszyn Południe – Gostyń.

Odbiorcy energii elektrycznej miasta i gminy Zduny zasilani są z dwóch Głównych Punktów Zasilania zlokalizowanych na terenie miasta Krotoszyna. Jeden położony we wschodniej części miasta, przy ul. Wiśniowej – „Krotoszyn Wschód” i drugi położony w południowej części miasta przy ul. Zdunowskiej – „Krotoszyn Południe”. Z punktów GPZ wyprowadzone są linie 15 kV, które doprowadzają energię do odbiorców poprzez istniejące stacje transformatorowe zlokalizowane na obszarze miasta i gminy.

Obecnie na terenie Gminy Zduny prowadzone są prace modernizacyjne. W mieście linie energetyczne są przenoszone do podziemnych ciągów. Budowane są nowe stacje transformatorowe i skrzynki przyłączeniowe.

Zasady zagospodarowania terenu w bezpośrednim sąsiedztwie linii energetycznych zawarto w rozdz. 4.3.7. – Ograniczenia w zagospodarowaniu terenów.

2.7.7 Gazownictwo

Przez teren gminy Zduny przebiegają:

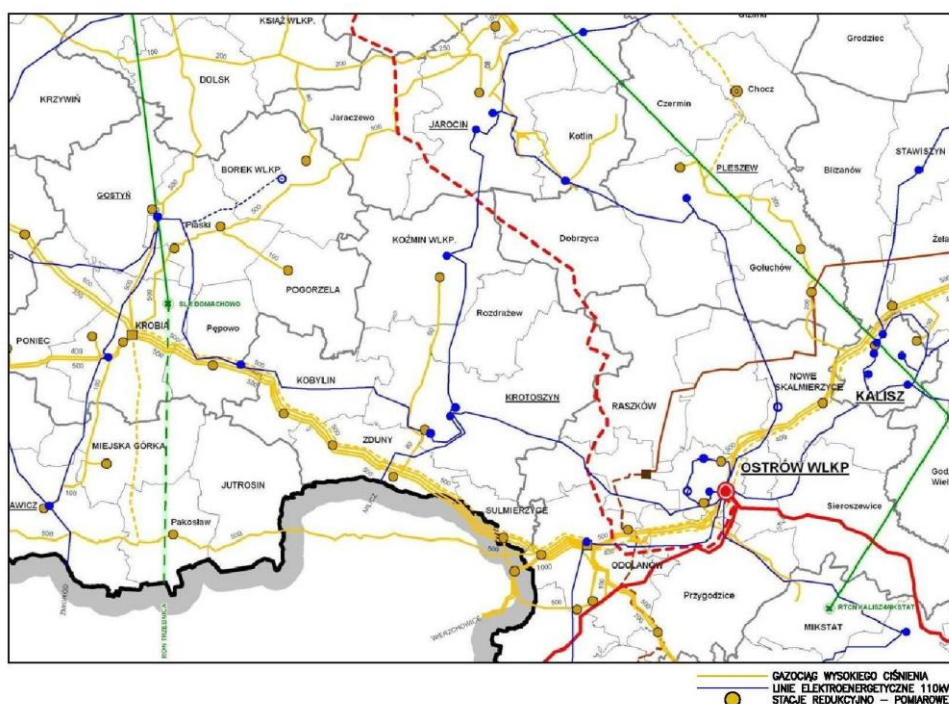
- gazociąg DN1 000 relacji Lwówek - Odolanów etap II (odc. Krobia – Odolanów rok budowy 2018 r.) o maksymalnym ciśnieniu roboczym gazu powyżej 1,6 MPa, dla którego obowiązuje strefa kontrolowana o szerokości 12,0 m (tj. 6,0 m na stronę od osi gazociągu),
- gazociąg DN 500 relacji Krobia - Odolanów (policki rok budowy 1979 r.) o maksymalnym ciśnieniu roboczym gazu powyżej 2,5 MPa, dla którego obowiązuje strefa kontrolowana zmniejszona o maksymalnym zasięgu 65,0 m (tj. 32,5 m na stronę gazociągu),
- gazociąg DN 80 odgałęzienie Zduny (rok budowy 1974 r.) o maksymalnym ciśnieniu roboczym gazu powyżej 2,5 MPa, dla którego obowiązuje strefa kontrolowana o maksymalnym zasięgu 70,0 m (tj. 35,0 m na stronę od osi gazociągu),
- gazociąg DN 80 odgałęzienie Bestwin (rok budowy 1994 r.) o maksymalnym ciśnieniu roboczym gazu powyżej 2,5 MPa, dla którego obowiązuje strefa kontrolowana zmniejszona

o maksymalnym zasięgu 35,0 m (tj. 17,5 m na stronę od osi gazociągu),
 - stacja gazowa wysokiego ciśnienia Zduny – 3200,
 - stacja gazowa wysokiego ciśnienia Bestwin - Zduny-1 600,
 - stacja ochrony katodowej (sok) - dla prawidłowej eksploatacji kabli doziemnych zasilających urządzenia obiektów przesyłowych gazu należy zapewnić pas eksploatacyjny o szerokości 1,0 m, tj. 0,5 m na stronę mierząc od osi kabla, a wszelkie prace w pasie eksploatacyjnym kabli mogą być prowadzone tylko po wcześniejszym uzgodnieniu sposobu ich wykonania z Operatorem Gazociągów Przesyłowych Gaz-System S.A. Oddział w Poznaniu.

Miasto Zduny oraz wsie Konarzew, Perzyce i Chachalnia zasilane są gazem ziemnym wysokometanowym GZ - 50 z gazociągu wysokiego ciśnienia Dn 80 powiązanego z ww. siecią magistralną Dn 500 Krobia - Odolanów. Na terenie miasta istnieją 2 stacje redukcyjno - pomiarowe gazu, jedna 1-go stopnia przy ul. 1-go Maja i druga 2-go stopnia przy ul. Witosa.

Mieszkańcy wsi - Baszków, Bestwin i Ruda również korzystają z gazu ziemnego wysokometanowego GZ - 50. Na terenie wsi Bestwin istnieje wcięcie do gazociągu Dn 500 i poprzez gazociąg w/c Dn 80 i stację redukcyjno-pomiarową gazu 1-go stopnia, siecią niskiego ciśnienia gaz doprowadzany jest do poszczególnych wsi.

Zasady zagospodarowania terenu w bezpośrednim sąsiedztwie gazociągów wysokiego ciśnienia zawarto w rozdz. 4.3.7. – Ograniczenia w zagospodarowaniu terenów.

Rys. 13. Przebiegi linii energetycznych WN i gazociągów w/c w południowej części woj. wielkopolskiego

2.7.8 Ciepłownictwo

Na terenie miasta praktycznie nie istnieją większe źródła ciepła (kotłownie), w oparciu o które można by w przyszłości wybudować centralny system ciepłowniczy i uciepłownienie większych części miasta. Potrzeby grzewcze miasta pokrywane są z różnych źródeł. Aktualnie ogrzewanie mieszkań w większości oparte jest o piece ze stałymi paleniskami lub indywidualne - własne kotłownie centralnego ogrzewania opalane węglem, koksem oraz gazem ziemnym.

Na terenie miasta eksploatowane są trzy kotłownie centralnego ogrzewania z przeznaczeniem do ogrzewania budownictwa wielorodzinnego, są to:

- Kotłownia o mocy ca 350 kW przy ul. Kobylińskiej
- Kotłownia o mocy ca 730 kW przy ul. Łacnowej
- Kotłownia o mocy ca 820 kW przy ul. Madalińskiego

W ogólnym bilansie zainstalowanych mocy grzewczych źródła te posiadają pewne rezerwy i istnieje możliwość podłączenia dalszych obiektów. Na terenach wiejskich istnieją 3 lokalne kotłownie małej mocy z przeznaczeniem do ogrzewania istniejącej zabudowy wielorodzinnej na terenie wsi Baszków, Konarzew oraz osady Siejew.

2.7.9 Gospodarka odpadami

Na terenie gminy na gruntach wsi Konarzew znajduje się zamknięte składowisko odpadów komunalnych. Zajmuje ono powierzchnię 1,6 ha. Składowane tu były odpady komunalne i częściowo przemysłowe pochodzące z miasta i częściowo z terenów osiedli wiejskich. Składowanie odpadów we wsi Konarzew uruchomione zostało w 1994 roku. Składowisko to uszczelnione jest folią PCW, posiada system drenażu odcieków oraz zbiornik na odcieki. Składowisko zostało zamknięte i zrekultywowane.

Gmina Zduny wspólnie z ościennymi samorządami przystąpiła do Związku Międzygminnego „EKO SIÓDEMKA” z siedzibą w Krotoszynie, który zajmuje się prowadzeniem gospodarki odpadami na terenie gminy Zduny. Do Związku Międzygminnego oprócz gminy Zduny należą jeszcze gminy: Krotoszyn, Kobylin, Sulmierzyce i Cieszków.

Związek Międzygminny „EKO SIÓDEMKA” z siedzibą w Krotoszynie w dniu 8 kwietnia 2013r. został wpisany do Rejestru związków międzygminnych pod pozycją 308, a 16 kwietnia 2013r. w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego ogłoszony został jego Statut.

W momencie podjęcia przez wyżej wymienione gminy stosownych uchwał o przystąpieniu do Związku i uprawomocnieniu się tych uchwał, wszystkie kompetencje gmin w zakresie gospodarki odpadami zostały przeniesione na Związek.

Tabela 19. Charakterystyka obszaru Międzygminnego Związku EKO SIÓDEMKA

Gmina	Pow. (km ²)	Ludność (ilość)	Udział w całkowitej ilości ludności Związku (%)
Kobylin	112	8237	13
Krotoszyn	256	40 286	63,5
Zduny	85	7266	11,5
Sulmierzyce	29	2875	4,5
Cieszków	101	4767	7,5
	2053	63 431	100

Rys. 14. Obszar działania Międzygminnego Związku EKO SIÓDEMKA

Zgodnie ze statutem głównym zadaniem Związku jest w szeroko zakrojonym zakresie gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenach gmin uczestników Związku. W tym celu organy Związku m.in. :

- 1) obejmują wszystkich właścicieli nieruchomości położonych na terenach gmin uczestników Związku systemem gospodarowania odpadami komunalnymi oraz sprawują nadzór nad gospodarowaniem odpadami komunalnymi;
- 2) organizują odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy gmin - uczestników Związku oraz odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości położonych w gminach uczestników Związku, na których nie zamieszkują mieszkańcy gmin uczestników Związku, a na których powstają odpady komunalne;
- 3) określają rodzaje dodatkowych usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów oraz wysokości ceny za te usługi;
- 4) prowadzą rejestr działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych;
- 5) ustanawiają selektywne zbieranie odpadów komunalnych obejmujące, co najmniej następujące frakcje odpadów: papieru, metalu, tworzywa sztucznego, szkła i opakowań wielomateriałowych oraz odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w tym odpadów opakowaniowych ulegających biodegradacji;
- 6) tworzą punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych w sposób zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gmin uczestników Związku, w tym wskazują miejsca, w których mogą być prowadzone zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych;
- 7) zapewniają osiągnięcie odpowiednich poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania;
- 8) prowadzą działania informacyjne i edukacyjne w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- 9) opracowują projekt regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminach uczestnikach Związku w części dotyczącej powierzonych Związkowi zadań oraz uchwalają regulamin w tym zakresie;
- 10) Zapewnienie budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami:
  - a) instalacji i urządzeń do zbierania, transportu i unieszkodliwiania zwłok zwierzęcych lub ich części z terenów gmin uczestników Związku;
  - b) schronisk dla bezdomnych zwierząt z terenów gmin uczestników Związku;
- 11) określenie wymagań wobec osób utrzymujących zwierzęta domowe w zakresie bezpieczeństwa i czystości w miejscach publicznych na terenie gmin uczestników Związku;
- 12) przygotowywanie programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganie bezdomności zwierząt na terenie gmin uczestników Związku na zasadach określonych w przepisach o ochronie zwierząt w tym odłów bezdomnych zwierząt z terenów gmin uczestników Związku;
- 13) znakowanie obszarów dotkniętych lub zagrożonych chorobą zakaźną zwierząt na terenie gmin uczestników Związku.

2.8 BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ

Dla potrzeb niniejszego Studium opracowano bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę. Jako poziom odniesienia przyjęto 2015 rok. Bilans na lata 2015 – 2045 sporządzono na podstawie:

- analiz i prognoz demograficznych w latach 1995 - 2045,
- analiz ekonomicznych, społecznych i środowiskowych w latach 1995 - 2016;
- prognozy maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę na terenie gminy do roku

2045;

- określenia chłonności, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych;
- określenia chłonności obszarów przeznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych, położonych poza granicami zwartej zabudowy jednostek osadniczych.

Szczegółowe opracowania analityczne, prognozy, obliczenia oraz bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę zawarto w odrębnym tomie p.n. „ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zduny – Opracowania analityczne”.

Wyniki ww. analiz oraz bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę przedstawiono w rozdziale 4.6 – Uzasadnienie przyjętych rozwiązań.

Dla potrzeb niniejszego studium dokonano również oceny możliwości finansowania przez Gminę infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz infrastruktury społecznej związanej z planowanymi nowymi terenami przeznaczonymi pod zabudowę.

Oceny tej dokonano na podstawie analiz ekonomicznych opracowanych dla potrzeb Studium zawartych w opracowaniu pn. „ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zduny – Analiza ekonomiczna” stanowiącym odrębny tom i zawierającym m.in.:

- analizę budżetu gminy Zduny w latach 1995 – 2017,
- prognozę budżetu gminy na lata 2016 – 2036,
- plan finansowania zadań z zakresu komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej, wynikających z ustaleń studium.

Wyniki oceny możliwości finansowania przez Gminę infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz infrastruktury społecznej związanej z planowanymi terenami przeznaczonymi pod zabudowę przedstawiono w rozdziale 4.6 – Uzasadnienie przyjętych rozwiązań.

2.9 UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY – PODSUMOWANIE

Zgodnie z analizą SWOT przeprowadzoną przez Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych WOKISS w Poznaniu określono czynniki sprzyjające i zagrażające rozwojowi gminy.

2.9.1 Uwarunkowania sprzyjające rozwojowi gminy

- 1) Korzystne położenie przy uczęszczanej drodze krajowej nr 15 relacji Ostróda – Trzebnica;
- 2) Korzystne położenie przy zelektryfikowanej linii kolejowej relacji Oleśnica - Chojnice;
- 3) Dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych i gminnych;
- 4) Bogate zasoby wód podziemnych – dodatni bilans zasobów wody pitnej i pełne zwodociągowanie miejscowości na terenie gminy;
- 5) Nowoczesna oczyszczalnia ścieków, posiadająca rezerwy przepustowości;
- 6) Gazyfikacja miejscowości na terenie gminy;
- 7) Pełna telefonizacja miejscowości na terenie gminy;
- 8) Dwustronne zasilanie energetyczne terenu gminy;
- 9) Całkowicie uregulowana gospodarka odpadami;
- 10) Urozmaicone środowisko przyrodnicze; obszary NATURA 2000, rezerваты przyrody, obszar chronionego krajobrazu;
- 11) Urozmaicona rzeźba terenu i sieć hydrograficzna sprzyjająca ukształtowaniu powiązań przyrodniczo-ekologicznych - liczne lokalne łączniki ekologiczne;
- 12) Duże kompleksy leśne o walorach wodochronnych i rekreacyjnych;
- 13) Walory turystyczno-krajobrazowe i atrakcje turystyczne – wysoki potencjał agroturystyczny;

- 14) Brak uciążliwego przemysłu, zanieczyszczającego środowisko;
- 15) Poprawiająca się struktura agrarna gospodarstw, kompleksy gleb wysokich i średnich klas bonitacyjnych, sprzyjające rozwojowi rolnictwa i jego otoczenia;
- 16) Relatywnie niskie ceny gruntów i kosztów produkcji rolnej;
- 17) Stały wzrost inwestycji w zakresie budownictwa;
- 18) Wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców;
- 19) Korzystna struktura demograficzna;
- 20) Niski poziom bezrobocia;
- 21) Dobrze zorganizowany system szkolnictwa i opieki zdrowotnej;
- 22) Wysoki stan bezpieczeństwa publicznego (niski poziom przestępczości);
- 23) Duży potencjał organizacji społecznych i pozarządowych.

2.9.2 Uwarunkowania hamujące rozwój gminy

- 1) Słabiej rozwinięte funkcje miejskie Zdun z racji bliskości miasta Krotoszyna (administracja, funkcje obsługi biznesu i usług)
- 2) Brak obwodnicy miasta;
- 3) Niskie parametry techniczne dróg;
- 4) Niedostateczny zasięg systemu kanalizacyjnego na terenie gminy i zwiększone koszty oczyszczania ścieków ze względu na niedociążenie oczyszczalni;
- 5) Brak terenów inwestycyjnych z odpowiednią infrastrukturą;
- 6) Małe możliwości zatrudnienia poza rolnictwem;
- 7) Brak przetwórstwa rolno-spożywczego i grup producenckich;
- 8) Brak rolnictwa ekologicznego;
- 9) Małe wykorzystanie walorów turystyczno-rekreacyjnych gminy – słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna (baza noclegowa, gastronomiczna);
- 10) Silne tendencje do realizacji rozproszonej zabudowy na terenie gminy, znacznie podnoszące koszty uzbrojenia;
- 11) Brak spójnej polityki w zakresie zagospodarowania przestrzennego;
- 12) Niskie kwalifikacje wolnych zasobów siły roboczej;
- 13) Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych i brak dla nich oferty pracy;
- 14) Niewystarczająca informatyzacja na terenie gminy;
- 15) Niedobór mieszkaniowych zasobów socjalnych i komunalnych;
- 16) Brak dostatecznej specjalistycznej opieki zdrowotnej i pogarszająca się kondycja zdrowotna mieszkańców;

3. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ZDUNY

3.1. CEL GŁÓWNY I KIERUNKI ROZWOJU GMINY OKREŚLONE W DOKUMENTACH PLANISTYCZNYCH I PROGRAMOWYCH

W opracowanej przez Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych WOKISS w Poznaniu „Strategii rozwoju gminy i miasta Zduny na lata 2003 – 2013” określono główny kierunek i cel rozwoju gminy:

Zapewnienie zrównoważonego rozwoju, bazującego na wspieraniu rolnictwa i przedsiębiorczości oraz poprawie warunków życia mieszkańców, przy poszanowaniu środowiska naturalnego i zasobów gminy.

Rozwój gminy ma więc nastąpić między innymi w oparciu o rozwój rolnictwa jako jednego z

głównych kierunków działalności gospodarczej na terenie gminy oraz w oparciu o wzrost innych form przedsiębiorczości.

Rozwój gospodarczy gminy niewątpliwie powoduje zarówno większe możliwości rozwoju infrastruktury i świadczenia usług na rzecz ludności (dzięki większym dochodom budżetu gminy), jak i przyczynia się do większych dochodów indywidualnych gospodarstw domowych.

W „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego” zaliczono obszar gminy i miasta Zduny jako należący do powiatu krotoszyńskiego do kategorii II, którą $\frac{3}{4}$ opisano w sposób następujący:

„Pośrednie obszary wiejskie, zdominowane przez gospodarkę rolną, słabo rozwijające się ekonomicznie, o wyższej niż przeciętnie w województwie gęstości zaludnienia.”

Ze względu na charakter gospodarki rolnej strategia wojewódzka określa Zduny jako obszar o rolnictwie bardzo intensywnym, o wysokim stopniu powiązania z rynkiem (typ IV).

Z powyższego wynika, że ww. cel strategiczny rozwoju gminy Zduny koresponduje $\frac{3}{4}$ z założeniami rozwoju wyznaczonymi dla tego obszaru w strategii wojewódzkiej.

Ponadto ustalenia niniejszego Studium uwzględniają wytyczne i ustalenia zawarte w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, zatwierdzonego uchwałą Nr XLVI/690/10 z dnia 26 kwietnia 2010 r. (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego nr 155, poz. 2953 z dnia 5.08.2010 r.) – w zakresie polityki przestrzennej i zadań o znaczeniu ponad lokalnym obejmujących teren gminy Zduny:

1. Ochrony środowiska przyrodniczego:

- Rezerваты przyrody – „Buczyna Helenopol”, „Mszar Bogdaniec” i „Baszków”,
- Obszary Natura 2000 – PLB 300007 „Dąbrowy Krotoszyńskie” i PLH 300002 „Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej”,
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków-Rochy”,
- Regionalny korytarz ekologiczny rzeki Orli i lokalny korytarz ekologiczny rzeki Borownicy,
- Krajową drogę migracji, rozprzestrzeniania i wymiany genetycznej organizmów żywych przebiegającą przez wschodnią część gminy Zduny (sołectwo Chachalnia),
- Główny zbiornik wód podziemnych nr 309 „Smoszew-Chwaliszew-Sulmierzyce”,
- Udokumentowane złoża kopalin skalnych – „Chachalnia”, „Chachalnia 2”, „Konarzew”, „Konarzew II”, „Perzyce” i „Perzyce II”,
- Obszar szczególnie narażony na zanieczyszczenie związkami azotu pochodzenia rolniczego – zlewnia chroniona rzeki Orli,
- Poprawa stanu wód powierzchniowych – odtwarzanie ciągłości ekologicznej rzek,
- Poprawa stosunków wodnych – obiekty małej retencji.

2. Ochrony środowiska kulturowego:

- Utworzenie Parku Kulturowego Południowego Pogranicza (Park Kulturowy nr 17) na terenie gmin: Zduny, Sulmierzyce i Odolanów.

3. Komunikacji i infrastruktury technicznej:

- Planowana obwodnica miasta Zduny w ciągu drogi krajowej nr 15,
- Planowana obwodnica miasta Krotoszyn w ciągu drogi krajowej nr 36 – odcinek na terenie gminy Zduny,
- Linia kolejowa nr 281 relacji Oleśnica-Chojnice,
- Istniejące gazociągi w/c Dn 500 (Krobia-Odolanów) i Dn 80 (odbockki do Krotoszyna, Zdun i Bestwina) wraz ze stacjami red-pom. w Zdunach i Bestwinie,
- Istniejący gazociąg Dn 1000 (Lwówek-Odolanów) – etap II Krobia-Odolanów,
- Istniejąca linia energetyczna WN 110 kV relacji Milicz-Krotoszyn.

3.2. KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Zasadniczym kierunkiem wszelkich działań w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego gminny powinno być:

Zapewnienie zrównoważonego rozwoju poprzez ochronę i poprawę stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego oraz racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody sprzyjające rozwojowi społeczno – gospodarczemu gminy.

Uznając w zrównoważonym rozwoju gminy funkcję ekologiczną ustala się dla niej następujące zasady gospodarowania:

- 1) Zachowanie wielkości i wartości ekologicznej elementów tworzących system przyrodniczy gminy (lasów, kompleksów łąk, wszelkiego rodzaju zieleni, cieków itp.).
- 2) Odtwarzanie i wzbogacanie wartości ekologicznych, które uległy degradacji (renaturalizacja cieków, dolesianie, uzupełnianie istniejących i wprowadzanie nowych zadrzewień wszędzie, gdzie jest to możliwe.
- 3) Ochrona zwartości przestrzennej terenów tworzących system ekologiczny gminy i ich powiązań bez barier z analogicznymi terenami w systemie:
  - zakaz zabudowy na terenach wyznaczonego korytarza ekologicznego doliny rzeki Orli,
  - ograniczenie zabudowy na terenach wyznaczonego korytarza ekologicznego rzeki Borownicy.
- 4) Zastosowanie form architektonicznych i struktury zabudowy umożliwiających swobodny przepływ powietrza i migracji gatunków (wysokość i lokalizacja budynków uwzględniająca kierunki przewietrzania, ażurowe ogrodzenia, przepusty pod drogami itp.).
- 5) Unikanie lokalizacji inwestycji szkodliwych dla środowiska, z wyjątkiem niezbędnych tras komunikacyjnych.

W granicach rezerwatów przyrody obowiązują zakazy wymienione w ustawie o ochronie przyrody oraz ustalenia zawarte w planach ochrony rezerwatów.

M. in. dla rezerwatu „Buczyna Helenopol” należy prowadzić działania zmierzające do wytworzenia strefy ekotonowej na granicy polno-leśnej w południowo-zachodniej części rezerwatu

W granicach obszarów NATURA 2000 zagospodarowanie przestrzenne nie może naruszać zasad i celów określonych w planach zadań ochronnych.

Na obszarach Natura 2000 zabrania się m.in. podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ich ochrony, w tym w szczególności pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczony został obszar NATURA 2000.

Wszelka działalność przestrzenna, której skutki mogą doprowadzić do zachwiania i degradacji środowiska, pozbawienia walorów determinujących określone użytkowanie terenów itp. - winna być poparta pozytywną prognozą skutków wpływu ustaleń planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze.

Inwestycje szczególnie szkodliwe dla środowiska i zdrowia ludzi oraz mogące pogorszyć stan środowiska - wymagają sporządzenia oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z przepisami odrębnymi.

Struktura funkcjonalno - przestrzenna terenów sąsiadujących z obszarami chronionymi prawnie decyduje o istniejących i potencjalnych źródłach presji. Ocena natężenia presji wymaga analiz w zależności od typu użytkowania i struktury przyrodniczej obszarów przyległych. Przestrzennym źródłem presji oddziałującym na system hydrograficzny gminy i kompleksy leśne - są obszary intensywnej produkcji rolnej. Wskazane jest stopniowe przekształcanie gospodarki rolnej prowadzonej na gruntach niższych klas bonitacyjnych w kierunku rolnictwa ekologicznego (biodynamicznego).

Za niezbędną należy uznać konieczność uporządkowania gospodarki wodno - ściekowej ośrodków wiejskich, obiektów hodowlanych, terenów zabudowy letniskowej. Należy dążyć do optymalizacji systemów melioracyjnych i ich czystości.

Szczegółnej ochrony wymagają tereny w obrębie których występuje główny zbiornik wód podziemnych nr 309, w tym obszary wysokiej ochrony wód czwartorzędowych.

Ostry reżim dotyczący gospodarki wodno -ściekowej winien obowiązywać w strefie słabej izolacji pierwszego, użytkowego poziomu wodonośnego, a także w zlewni rzek: Borownicy i Orli. Wody powierzchniowe na terenie gminy wymagają sanacji dla osiągnięcia odpowiedniego stanu czystości.

Dla ochrony powierzchni ziemi, w strefach występowania erozji wodno - powierzchniowej i wietrznej - niezbędne są zabiegi agrotechniczne ograniczające lub eliminujące to zagrożenie oraz realizacja systemu zieleniśródpolnej.

3.2.1 Kierunki rozwoju systemu powiązań przyrodniczych

Rozwiązania sprzyjające prawidłowemu funkcjonowaniu systemu powiązań przyrodniczych, których wprowadzenie leży w zakresie działania gminy to:

- 1) Ochrona przed zmianą użytkowania ww. ekosystemów uznanych za tworzące system przyrodniczy gminy – zakaz zabudowy na terenach łącznika ekologicznego doliny rzeki Orli i ograniczenie zabudowy na terenach łącznika ekologicznego rzeki Borownicy;
- 2) Modernizacja i budowa i przepławek na rzece Borownicy dla utrzymania ciągłości ekologicznej regionalnego korytarza ekologicznego;
- 3) Zwiększenie powierzchni leśnej poprzez dolesienia;
- 4) Zwiększanie powierzchni zieleni poprzez podbudowę zielenią ażurową ciągów dolinnych,
- 5) Uzupełnianie istniejących ciągów drzew wzdłuż dróg na obszarze całej gminy, podstawowy systemem przyrodniczy (dotyczy to zwłaszcza rozległych agrocenoz pozbawionych zieleni na terenie gminy).

3.2.2 Zabezpieczenie zasobów wód powierzchniowych i podziemnych

Bogata sieć hydrograficzna oraz udokumentowane zasoby wód podziemnych stanowią niezaprzeczalny atut gminy. Zapewnienie jednak zasobów wodnych w odpowiedniej ilości i jakości wymaga następujących działań:

- 1) Intensyfikacja budowy systemów oczyszczania i odprowadzania ścieków;
- 2) Prowadzenie na terenie gminy prawidłowej gospodarki odpadami;
- 3) Zakaz lokalizacji inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska, bez instalacji eliminujących negatywny wpływ na wody powierzchniowe i podziemne;
- 4) Ochronę cieków przed zanieczyszczeniem związkami azotu ze źródeł rolniczych - przestrzeganie zasad prowadzenia gospodarki rolnej ustalonych dla obszaru zlewni chronionej rzeki Orli;
- 5) Zwiększenie retencyjności wód poprzez:
  - Wprowadzanie zieleni w strefach wododziałowych (problem dotyczy przede wszystkim części wododziałów przebiegających przez zwarte kompleksy gruntów rolnych). Ponieważ w przewadze są to grunty rolne chronione przed zmianą użytkowania, a więc niemożliwe do zalesienia, wprowadzana zielen powinna przyjąć postać zadrzewień śródpolnych wzdłuż dróg, rowów, miedzi itp.,
  - Ograniczanie spływów powierzchniowych z pól uprawnych poprzez tworzenie systemu zadrzewień śródpolnych,
  - Zachowanie i odbudowa małych i okresowych zbiorników wodnych - głównie stawów wiejskich i oczekwodnych.

3.2.3 Eliminowanie czynników mogących wpływać na pogorszenie stanu czystości powietrza atmosferycznego

Źródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego na terenie gminy jest tzw. *emisja niska*, pochodząca z palenisk indywidualnych. Na stan czystości powietrza może mieć także wpływ emisja ze źródeł mobilnych. Dotyczy to głównie drogi krajowej nr 15 oraz dróg powiatowych i

gminnych.

Zapobiegać temu negatywnemu zjawisku można poprzez:

- 1) Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powstających ze spalania paliw stałych poprzez promowanie paliw ekologicznych i docelową gazyfikację gminy,
- 2) Ograniczenie wpływu emisji zanieczyszczeń powodowanej przez komunikację na warunki życia ludzi poprzez kierowanie ruchu tranzytowego poza granice jednostek osadniczych – budowa obwodnicy w ciągu drogi krajowej.
- 3) Zakaz lokalizacji inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska, bez instalacji eliminujących negatywny wpływ na stan czystości powietrza;

3.2.4 Ochrona środowiska przed hałasem i wibracjami

Podstawowym źródłem hałasu na terenie gminy jest droga krajowa nr 15, drogi powiatowe i gminne oraz linia kolejowa nr 281. W przyszłości źródłem hałasu i wibracji oraz zanieczyszczenia powietrza będą również planowane obwodnice miasta Zduny i miasta Krotoszyńska.

Problem ochrony przed hałasem i wibracjami dotyczy przede wszystkim istniejącej już zabudowy. Wzdłuż drogi krajowej nr 15 zaplanowano bowiem jedynie niewielkie uzupełnienia zabudowy mieszkaniowej i usługowej na terenie miasta Zduny. Natomiast planowane tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej we wsi Konarzew oddalone są od ww. planowanych obwodnic o ok. 150 – 200m i znajdują się poza strefą uciążliwości tych dróg. Również poza strefą uciążliwości obwodnicy zlokalizowano planowane tereny aktywizacji gospodarczej w mieście Zduny.

Ograniczenie uciążliwości spowodowanej ruchem samochodowym osiągnąć można przez:

- 1) Poprawę stanu technicznego i parametrów dróg;
- 2) Kierowanie ruchu tranzytowego poza granice jednostek osadniczych – budowa obwodnicy w ciągu drogi krajowej nr 15;
- 3) Promowanie rozwiązań budowlanych ograniczających uciążliwość akustyczną w budynkach zlokalizowanych wzdłuż szlaków komunikacyjnych.

3.2.5 Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji

Obszary wymagające unaturalnienia to obszary przyrodnicze zmienione w wyniku działalności człowieka. Na terenie gminy do obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji zaliczyć można:

- 1) Grunty orne na których zachwiana jest równowaga przyrodnicza. Są to tereny o zmniejszonej retencyjności, bez odpowiednich warunków dla bytowania organizmów żywych, zagrożone erozją gleb. Poprawy tego stanu rzeczy można oczekiwać wprowadzając system zadrzewień śródpolnych lub przekształcając poprzez zalesienie grunty niskich klas bonitacyjnych w grunty leśne;
- 2) Obszar byłych wyrobisk przy ul. Piaskowej w północno-wschodniej części miasta Zduny. Obszar ten może zostać zrehabilitowany i przekształcony w tereny zieleni.
- 3) Obszary wyeksploatowanych złóż kruszyw naturalnych – „Chachalnia”, „Perzyce” i „Konarzew”, wymagające przeprowadzenia rekultywacji zgodnie z ustaleniami odpowiednich decyzji administracyjnych i przekształcenia w tereny zadrzewione;
- 4) Teren zamkniętego wysypiska odpadów komunalnych w sołectwie Konarzew – wymagane zakończenie rekultywacji wysypiska i przekształcenie w teren zadrzewiony.

3.2.6 Ochrona przed skutkami powodzi

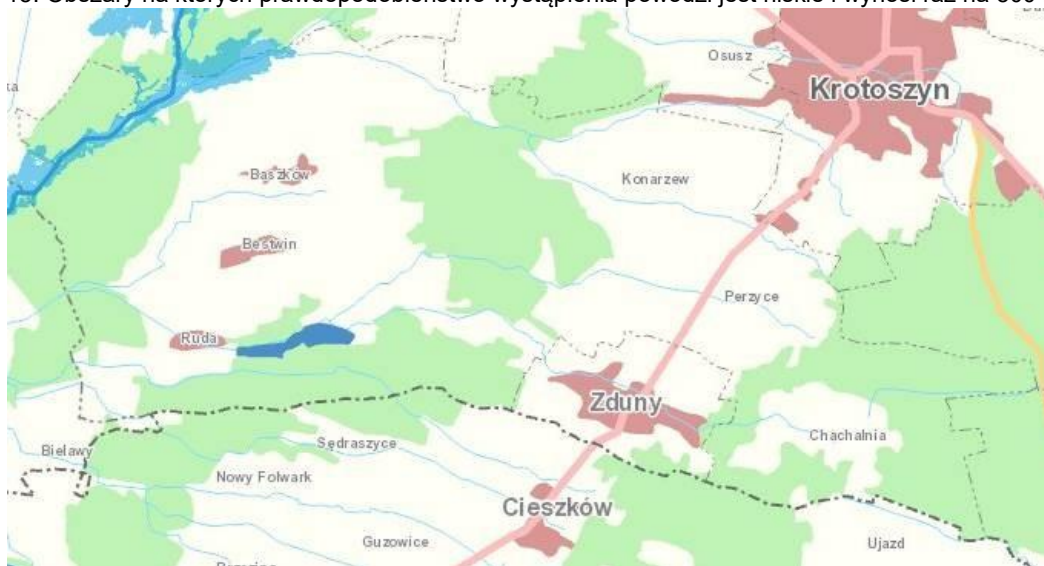

Według map zagrożenia powodziowego (MZP) i map ryzyka powodziowego (MRP) opracowanych i przekazanych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej w 2015 roku, na terenie gminy Zduny występuje zagrożenie powodziowe ze strony rzeki Orli. Wyznaczone zostały obszary szczególnego zagrożenia powodzią na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($Q=10$) i na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($Q=1\%$). Na obszarach tych obowiązują przepisy odrębne, w tym zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne. W związku z tym na terenie aktywizacji gospodarczej AG (teren istniejącego Zakładu Utylizacyjnego) położonym na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią wprowadza się nakaz utrzymania istniejącego zagospodarowania tj. brak lokalizacji zabudowy kubaturowej nadziemnej.

Ponadto wyznaczono mające największy zasięg terytorialny - obszary na których prawdopodobieństwo jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($Q=0,2\%$).

Na rysunku 15 przedstawiono zasięg powodzi 500-letniej. Z mapy tej wynika, że zagrożenie powodziowe na terenie gminy jest znikome i nie obejmuje terenów istniejącej i planowanej zabudowy. Nie występuje również zagrożenie powodziowe ze strony rzeki Borownicy na terenie miasta. Nie oznacza to jednak, że nie mogą wystąpić lokalne podtopienia w przypadku nagłego podniesienia się poziomu wody w ciekach przebiegających przez teren gminy w wyniku wystąpienia nieprzewidzianych zjawisk meteorologicznych, takich jak: intensywne opady atmosferyczne, zlodowacenie powierzchni koryta rzeki, gwałtowne topnienie pokrywy śnieżnej. Zagrożenie to może wystąpić jako podtopienia pastwisk i łąk wzdłuż cieków.

Rys 15. Obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat

Źródło: ISOK

3.2.7 Zasady ochrony krajobrazu

Na terenie gminy Zduny wybudowane zostały dwie elektrownie wiatrowe o wysokości wieży 100 m i mocy 1 MW każda. Elektrownie te stanowią dominanty znacznie wpływające na krajobraz.

Ze względu na wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe, o czym świadczy objęcie znacznego obszaru gminy prawnymi formami ochrony przyrody – obszary NATURA 2000 i OChK oraz uznanie części terenu gminy za fragment krajowej drogi migracji, rozprzestrzeniania i wymiany genetycznej organizmów żywych, proponuje się zakaz lokalizacji następnych obiektów elektrowni wiatrowych o mocy przekraczającej 100 kW.

Ochrona walorów kulturowych gminy realizowana będzie poprzez utworzenie na jej terenie Parku Kulturowego Południowego Pogranicza (Park Kulturowy nr 17), proponowanego w

Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, zatwierdzonego uchwałą Nr XLVI/690/10 z dnia 26 kwietnia 2010 r. (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego nr 155, poz. 2953). Planowany Park Kulturowy obejmie cały teren gminy Zduny oraz gminy Sulmierzyce i Odolanów.

3.3 KIERUNKI OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW

3.3.1 Podstawy prawne ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami przy sporządzaniu i aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się zagadnienia związane z ochroną zabytków i opieką nad obiektami zabytkowymi.

W Studium uwzględnia się problematykę dotyczącą ochrony zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru, zabytków znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków oraz pomników historii i parków kulturowych.

W Studium ponadto ustala się strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują ograniczenia, zakazy i nakazy mające na celu ochronę znajdujących się na tym terenie zabytków, szczególnie określone ustaleniami w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzjami o warunkach zabudowy i decyzjami o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

W myśl przepisów ochronie i opiece podlegają m.in. :

- zabytki nieruchome takie jak: krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne, ruralistyczne, zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji,
- zabytki ruchome takie jak: dzieła sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
- zabytki archeologiczne takie jak: pozostałości terenowe osadnictwa pradziejowego i historycznego, cmentarzyska, kurhany, relikty działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej,
- nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Formami ochrony zabytków wynikającymi z przepisów są:

- Wpis do rejestru zabytków;
- Uznanie za pomnik historii;
- Utworzenie parku kulturowego;
- Ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, w decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzjach o warunkach zabudowy, decyzjach o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego- go.

3.3.2 Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków

Działalność służb konserwatorskich i służb planowania przestrzennego w dziedzinie ochrony i rewaloryzacji obiektów i zespołów zabytkowych opiera się przede wszystkim na rozpoznaniu i określeniu obszarów, które stanowią przedmiot ochrony konserwatorskiej, sprawowanej w oparciu o wytyczne konserwatorskie.

Podstawowym elementem wytycznych konserwatorskich jest ustalenie obszaru podlegającego ochronie, a więc wyznaczenie stref ochrony konserwatorskiej. Wyznaczenie stref następuje w oparciu o analizę stanu istniejącego, analizę przekazów historycznych, kartograficznych i ikonograficznych.

Dla obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie Gminy wyznaczono następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

1. „**A**” – strefę ścisłej ochrony konserwatorskiej;
2. „**W**” – strefę ścisłej ochrony konserwatorskiej – archeologicznej;
3. „**OW**” – strefę obserwacji archeologicznej.

Ponadto ochroną konserwatorską objęte są zespoły obiektów zabytkowych i obiekty zabytkowe ujęte w gminnej ewidencji zabytków a zlokalizowane poza strefami ochrony konserwatorskiej.

3.3.2.1 Strefa "A" ścisłej ochrony konserwatorskiej

Strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej „A” wyznaczona została w miejscowościach Zduny i Baszków dla obiektów i obszarów szczególnie wartościowych.

Strefą „A” objęto obszary wpisane do rejestru zabytków. Działalność w tej strefie należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zakłada się bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich.

Działania konserwatorskie w strefie „A” zmierzają do zachowania i uczynienia historycznego układu przestrzennego, konserwacji jego głównych elementów: rozplanowania i przebiegu głównych ciągów komunikacyjnych, kompozycji wewnątrz urbanistycznych, historycznych linii zabudowy, kompozycji układów zieleni zabytkowej oraz historycznych podziałów własnościowych i sposobu użytkowania gruntów, poprzez:

- zachowanie historycznego układu zabudowy - linie zabudowy, proporcje gabarytów i wysokości, podziały historyczne, wkomponowanie w krajobraz naturalny,
- zachowanie zabudowy historycznej (jej konserwacja i rewaloryzacja), dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji, zachowanie kompozycji i układów zieleni historycznej, parków i cmentarzy, usuwanie obiektów dysharmonizujących;
- wszelka działalność inwestycyjna winna być prowadzona z uwzględnieniem istniejących związków przestrzennych i planistycznych; niedopuszczalna jest zmiana historycznej zabudowy,
- współczesna zabudowa winna być dostosowana w usytuowaniu, w zakresie skali, proporcji, gabarytów oraz kompozycji elewacji do zabudowy historycznej.
- działania inwestycyjne prowadzone w obiektach wpisanych do rejestru zabytków i ewidencji zabytków prowadzone być muszą zgodnie z wymaganiami określonymi przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

3.3.2.2 Strefa "W" ścisłej ochrony archeologicznej

Strefa "W" obejmuje teren w miejscowości Zduny o rozpoznanej zawartości reliktyw archeologicznych posiadający własną formę terenową - grodzisko.

- Na obszarze strefy zakazana jest wszelka działalność budowlana, nie związana bezpośrednio z rewaloryzacją tych terenów;
- Celem działalności konserwatorskiej w strefie "W" jest konserwacja zachowanych obiektów zabytkowych, ich ekspozycja w terenie, względnie zaznaczenie ich śladów. Pozostawienie tych terenów jako otwartych pełniących funkcje muzealne.
- Na obszarze strefy „W” zakazana jest wszelka działalność inwestycyjna i budowlana, dopuszcza się jedynie prace związane bezpośrednio z rewaloryzacją terenu.

3.3.2.3 Strefa „OW” obserwacji archeologicznej

Strefa obserwacji archeologicznej „OW”, wyznaczona została dla obszarów o zachowanych reliktach intensywnego pradziejowego i historycznego osadnictwa oraz obszarów sołectw Baszków i Bestwin, na których nie przeprowadzono dotychczas rozpoznania archeologicznego.

Strefą „OW” objęto również miejscowości o metryce średniowiecznej: Zduny, Baszków i Bestwin.

W strefie obserwacji archeologicznej „OW”, obowiązują następujące wymogi:

- ochronie podlegają nawarstwienia archeologiczne związane z historycznym osadnictwem,
- działania inwestycyjne w obrębie strefy prowadzić należy we współpracy z wojewódzkim konserwatorem zabytków, zgodnie z odpowiednimi przepisami odrębnymi dotyczącymi ochrony zabytków.

3.3.2.4 Zespoły obiektów zabytkowych i obiekty zabytkowe ujęte w GEZ, zlokalizowane poza wyznaczonymi strefami ochrony konserwatorskiej

Ochronie konserwatorskiej podlegają również następujące zespoły obiektów zabytkowych ujęte w Gminnej ewidencji zabytków, zlokalizowane poza wyznaczonymi strefami ochrony konserwatorskiej:

- zespół pałacowo-parkowy we wsi Konarzew,
- zespół dworski we wsi Bestwin,
- zespół dworski we wsi Perzycy,
- zespół podworski w osadzie Rochy,
- zespół podworski w osadzie Trzaski

oraz obiekty zabytkowe objęte ochroną w ramach wpisu do gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Dla ww. zespołów i obiektów zabytkowych obowiązują następujące wymagania konserwatorskie:

- obiekty te podlegają rygorom w zakresie utrzymania historycznego rozplanowania i zasadniczych elementów istniejącej substancji o wartościach kulturowych;
- budynki zabytkowe podlegają ochronie ze względu na swoje wartości historyczne, naukowe i artystyczne; ochronie podlegają gabaryty, dyspozycja i dekoracja elewacji, rodzaj użytych historycznych materiałów, podziały historycznej stolarki;
- działania inwestycyjne prowadzone w obiektach wpisanych do ewidencji zabytków prowadzone być muszą zgodnie z wymaganiami określonymi przepisami odrębnymi w zakresie ochrony zabytków i ochrony nad zabytkami.

3.3.2.5 Ochrona zieleni zabytkowej

Ochronie podlega również zieleń zabytkowa na terenie dziewiętnastowiecznych zespołów dworsko-parkowych w Baszkowie i Konarzewie oraz zadrzewione, nieczynne cmentarze ewangelickie w Baszkowie – osada Dziewięte, Rudzie, Konarzewie, Chachalni, Perzycach i Zdunach oraz nieczynny cmentarz żydowski w osadzie Rochy.

W zakresie ochrony zieleni zabytkowej obowiązują następujące wymogi:

- na terenach zabytkowych założeń zieleni wpisanych do rejestru zabytków należy dążyć do odtworzenia i zachowania historycznej kompozycji przestrzennej,
- aleje oraz inne liniowe kompozycje zieleni należy uzupełnić i odtwarzać.

Pelen wykaz zabytków objętych ochroną konserwatorską i strefami ochrony konserwatorskiej zawarto w rozdz. 2.4.2. niniejszego Studium. Granice stref ochrony konserwatorskiej przedstawiono na rysunku Studium.

3.4 KIERUNKI ROZWOJU GOSPODARCZEGO GMINY

3.4.1 Kierunki rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich

3.4.1.1 Zasady ochrony gruntów rolnych

Gmina Zduny odznacza się dobrą jakością rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Na jej terenie wyróżnić można:

- **Obszary gruntów wysokich klas bonitacyjnych kl. I-III** – grunty wysokich klas bonitacyjnych występują w północnej i zachodniej części gminy w sołectwach: Konarzew, Baszków i Bestwin. Niewielkie obszary gruntów klas III występują również w środkowej części gminy oraz na terenie miasta Zduny.
- **Obszary gruntów średnich i niskich klas bonitacyjnych kl. IV-VI** - występują w południowej i wschodniej części gminy w sołectwach Ruda, Perzyce i Chachalnia o oraz w części pozostałych obrębów.

Przed zmianą użytkowania należy chronić przede wszystkim grunty wysokich klas bonitacyjnych. Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej powinna polegać na:

- 1) Ochronie gleb wysokich klas bonitacyjnych (do III kl. włącznie) przed zmianą użytkowania;
- 2) Ochronie gleb przed erozją i nadmiernym przesuszaniem poprzez wprowadzanie systemu zadrzewień śródpolnych;
- 3) Grunty rolne położone w granicach obszarów NATURA 2000 podlegają ograniczeniom wynikającym z obowiązujących planów zadań ochronnych.

Zasada ochrony gruntów klas I-III nie powoduje jednak całkowitego zakazu zabudowy. W przypadku gdy grunty te występują w granicach zwartej zabudowy wsi dopuszcza się przeznaczanie ich pod zabudowę. Dotyczy to w szczególności wsi Baszków i Bestwin, gdzie brak jest gruntów niskich klas bonitacyjnych, które można by przeznaczyć pod zabudowę nierolniczą.

Dla obszarów gruntów wysokich klas bonitacyjnych I – III ustala się :

- 1) Prowadzenie wysokotowarowej gospodarki rolnej z preferencją produkcji roślinnej i zbożowo-pastewnej;
- 2) Dopuszcza się przebudowę, modernizację i rozbudowę istniejącej zabudowy związanej z prowadzeniem prawidłowej gospodarki rolnej i hodowlanej, a także ich obsługą;
- 3) Dopuszcza się lokalizowanie nowych obiektów związanych z obsługą funkcji rolniczej. Należy dążyć do tego by obiekty przetwórstwa rolno-spożywczego, składowe oraz obsługi rolnictwa lokalizować w bezpośrednim sąsiedztwie wsi;
- 4) Dopuszcza się lokalizację zabudowy nie związanej z funkcją rolniczą jedynie w granicach zwartej zabudowy wsi;
- 5) Dopuszcza się lokalizację obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, w tym dróg rowerowych;
- 6) Zakazuje się lokalizacji obiektów hodowli zwierząt futerkowych;
- 7) Zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych. Zakaz nie dotyczy realizacji nowych lub rozbudowy modernizacji istniejących przedsięwzięć, dla których przeprowadzona procedura oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę

obszaru oraz planowaną i istniejącą zabudowę mieszkalną;

Dla obszarów gruntów niskich klas bonitacyjnych IV – VI ustala się :

- 1) Wymagane stworzenie warunków gospodarczych i ekonomicznych dla lepszego gospodarczego wykorzystania tego obszaru. Wskazane dążenie do scalania istniejących arealów i tworzenie podstaw gospodarki wysokotowarowej;
- 2) Preferowana produkcja roślinna z dopuszczeniem hodowli bydła. Wskazane stopniowe przekształcanie gospodarki w kierunku rolnictwa ekologicznego (biodynamicznego).
- 3) Wskazane zalesienia gruntów słaboprzydatnych i nieprzydatnych do rolniczego użytkowania; pod zalesienia przeznaczać tereny pozbawione walorów przyrodniczych na których nie występują siedliska i gatunki chronione;
- 4) Dopuszcza się przebudowę i rozbudowę istniejącej zabudowy związanej z prowadzeniem prawidłowej gospodarki rolnej i hodowlanej, a także ich obsługą;
- 5) Dopuszcza się lokalizację nowych obiektów związanych z obsługą funkcji rolniczej, ogrodniczej i hodowlanej;
- 6) Dopuszcza się lokalizację zabudowy nie związanej z funkcją rolniczą, jeżeli jej odległość od granic zwartej zabudowy wsi nie przekracza wielkości określonej w przepisach;
- 7) Dopuszcza się lokalizację obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, w tym dróg rowerowych;
- 8) Zakazuje się lokalizacji obiektów hodowli zwierząt futerkowych;
- 9) Zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych. Zakaz nie dotyczy realizacji nowych lub rozbudowy modernizacji istniejących przedsięwzięć, dla których przeprowadzona procedura oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę obszaru oraz istniejącą i planowaną zabudowę mieszkaniową.

3.4.1.2 Polityka gminy wobec rolnictwa

Prognozy przemian na wsi, poprawa konkurencyjności rolnictwa poprzez zwiększenie jego dochodowości wskazują na konieczność modernizacji rolnictwa jak i obszarów wiejskich.

Osiągnięcie tego celu możliwe będzie poprzez:

- 1) Poprawę struktury wielkości gospodarstw poprzez wzrost gospodarstw farmerskich powyżej 20 ha,
- 2) Podniesienie efektywności gospodarowania, zwiększenie dochodów rolników,
- 3) Intensyfikację produkcji rolnej,
- 4) Utrzymanie istniejących gospodarstw hodowlano-doświadczalnych w powiązaniu z ich przekształceniami własnościowymi,
- 5) Dostosowanie produkcji rolnej do potrzeb rynku i przetwórstwa rolno-spożywczego,
- 6) Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego,
- 7) Rozwój usług na potrzeby rolnictwa, tj. specjalistycznego doradztwa, obsługi technicznej, weterynaryjnej i sanitarnej.

Są to działania, za które gmina nie jest odpowiedzialna lecz ich realizacja leży w interesie gminy w związku z czym powinny być przez nią wspierane, a nawet stymulowane.

Na terenie gminy powinny być wspierane następujące działania:

- 1) Poprawa struktury wielkości gospodarstw, a więc:
  - nabywanie przez rolników indywidualnych gruntów będących w dyspozycji Agencji Nieruchomości Rolnych,
  - komasacja i wymiana gruntów pomiędzy rolnikami,
  - utrzymanie preferencyjnych kredytów na zakup gruntów.

2) Podniesienie efektywności gospodarowania, a więc:

- rozwój systemu szkoleń i doradztwa rolniczego,
- popularyzacja i wprowadzanie nowoczesnych technologii upraw i hodowli,
- popularyzacja i wprowadzanie postępu biologicznego (genetycznego) i agrotechnicznego,
- organizacja grup producenckich,
- utrzymanie preferencyjnych kredytów na rozwój produkcji rolnej.

3) Intensyfikacja produkcji rolnej, poprzez :

a) rozwój produkcji roślinnej

- utrzymanie powierzchni upraw na dotychczasowym poziomie - zwiększenie produkcji poprzez wzrost plonów,
- preferowanie upraw pszenic wysokojakościowych pod potrzeby przemysłu piekarniczego,
- rozwój upraw metodami biodynamicznymi (produkcja "zdrowej żywności" preferowana w małych gospodarstwach),
- rozwój upraw ogrodnich i sadowniczych.

b) rozwój produkcji zwierzęcej

- rozwinięcie chowu bydła mięsnego (uruchomienie produkcji wysokiej jakości mięsa wołowego, coraz częściej poszukiwanego na rynku),
- wzrost produkcji mleka poprzez zwiększenie wydajności jednostkowej i poprawa jego jakości,
- zwiększenie mięsności trzody chlewnej,

3.4.1.3 Polityka gminy wobec obszarów wiejskich

Podstawowym warunkiem wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich jest szeroko rozumiany rozwój lokalnej przedsiębiorczości pozwalający wzbogacić i zróżnicować przestrzeń gospodarczą wsi o funkcje alternatywne i komplementarne względem rolnictwa:

- 1) Drobną działalność produkcyjną, w tym przetwórstwo rolno-spożywcze,
- 2) Budownictwo,
- 3) Szeroko pojętą działalność usługową ułatwiającą życie na wsi.
- 4) Rozwój lokalnej przedsiębiorczości na wsi w kierunku tworzenia nowych, dodatkowych źródeł dochodu rolników.

Rozwój usług agroturystycznych stanowić może jeden z elementów poprawy jakości życia na wsi, jest więc pożądanym kierunkiem rozwoju zwłaszcza we wschodniej części gminy.

Proponuje się więc podjęcie przez Władze Gminy następujących działań :

- Stymulowanie rozwoju gospodarstw agroturystycznych we współpracy z ośrodkami doradztwa rolniczego, samorządu rolniczego oraz instytucji wspomagających finansowanie procesu restrukturyzacji rolnictwa - opracowanie programu rozwoju agroturystyki w gminie,
- Stymulowanie rozwoju produkcji zdrowej żywności, a także kierunków działalności nastawionych głównie na turystę (np. jeździectwo, przetwórstwo własnych produktów rolnych, itp.)
- Podniesienie ogólnego stanu estetycznego i sanitarnego wsi (inwestycje komunalne, organizacja różnych konkursów, np. na najładniejszą zagrodę, itp.).

1) Organizację infrastruktury otoczenia rolnictwa, a w szczególności:

- udzielanie pomocy w tworzeniu grup producenckich, grup marketingowych, spółdzielni, spółek kapitałowych i innych podmiotów mających wpływ na wzrost efektywności produkcji rolnej.

2) Podnoszenia jakości lokalnych zasobów siły roboczej, a w szczególności :

- organizacja szkoleń obejmujących: tworzenie i funkcjonowanie małych firm, zasady

księgowości, zasady marketingu, przygotowanie biznesplanów, wniosków kredytowych, itp.

3.4.2 Działania stymulujące rozwój przedsiębiorczości

Rozwój działalności produkcyjnej w gminie odbywać się może poprzez :

Tworzenie stref aktywności gospodarczej na terenach mało przydatnych dla prowadzenia intensywnej gospodarki rolnej (pozyskiwanie terenów atrakcyjnych dla potencjalnych inwestorów) oraz rozwój działalności usługowej.

Realizacja powyższego zadania pozwolić może na osiągnięcie następujących rezultatów :

- Zmiana niekorzystnej struktury zatrudnienia,
- Zmniejszenie liczby bezrobotnych,
- Wzrost dochodów gminy.

Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wymagać będzie od Władz Gminy prowadzenia działań na rzecz:

- 1) Tworzenie zasobów gruntów komunalnych,
- 2) Wyznaczenie terenów pod tzw. zorganizowaną działalność gospodarczą,
- 3) Uzbrojenie terenów przeznaczonych pod inwestycje,
- 4) Stworzenie preferencji podatkowych,
- 5) Przygotowanie pakietu informacyjnego o gminie zawierającego ofertę inwestycyjną,
- 6) Stworzenie banku danych o nieruchomościach (tereny, budowle, obiekty przemysłowe i handlowe) pozwalające na szybkie przygotowanie ofert dla potencjalnych inwestorów,
- 7) Przygotowanie kadry posiadającej umiejętność pozyskiwania środków i realizacji przedsięwzięć z funduszy europejskich,
- 8) Opracowanie oferty inwestycyjnej gminy,
- 9) Promocja gminy, w tym jej oferty inwestycyjnej,
- 10) Wspieranie tworzenia instytucji z "otoczenia biznesu",
- 11) Utworzenie instytucji wspierającej rozwój gminy.

3.4.3 Turystyka i wypoczynek

Obszarami preferowanymi do koncentracji funkcji rekreacyjno- wypoczynkowych są:

- 1) wschodnia część miasta z istniejącymi już terenami i obiektami sportowo- rekreacyjnymi (stadion, basen kąpielowy, zbiornik wodny z otaczającymi terenami zielonymi);
- 2) ogrody działkowe na terenie całego miasta;
- 3) tereny wsi Chachalnia, predystynowane do rozwoju funkcji turystycznej jako miejscowości z szeroką ofertą letniskową – turystyka pobytowa z funkcją rekreacyjną;
- 4) tereny wsi Ruda i osady Rochoy , predystynowane do rozwoju funkcji turystycznej jako miejscowości z szeroką ofertą letniskową (agroturystyka - obszar chronionego krajobrazu - zdrowa żywność),
- 5) tereny wokół stawu "Trafary" w osadzie Trzaski, które mogą pełnić rolę lokalnego obszaru turystycznego głównie w zakresie turystyki świątecznej o charakterze wypoczynkowym (wędkarstwo) i poznawczym.

Proponowane działania w zakresie kontrolowanego rozwoju turystyki i rekreacji na terenie gminy:

- 1) Opracowanie dla obszarów preferowanych do rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnych koncepcji zagospodarowania lub miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- 2) Budowę krajoznawczych tras rowerowych i pieszych.

- 3) Stymulowanie rozwoju agroturystyki i rozwoju bazy turystycznej np. poprzez odpowiednią politykę podatkową;
- 4) Prowadzenie szerokiej akcji informacyjnej propagującej walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy;

3.5 POLITYKA SPOŁECZNA GMINY

Strategiczny program rozwoju edukacji, ochrony zdrowia, kultury, sportu, turystyki i rekreacji powinien zmierzać do:

1. Podniesienia poziomu wykształcenia społeczeństwa, poprzez:
  - poprawę warunków nauki w szkolnictwie podstawowym (modernizacja obiektów szkolnych, budowa sal gimnastycznych, tworzenie nowoczesnych pracowni językowych i komputerowych – umożliwienie młodzieży dostępu do *internetu*, dążenie do zapewnienia ww. warunków w uruchamianych gimnazjach
  - poszerzenie możliwości zdobycia wykształcenia średniego drogą edukacji ustawicznej,
  - tworzenie warunków do powstawania szkolnictwa niepublicznego,
  - tworzenie warunków materialnych i technicznych umożliwiających wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży w środowiskach lokalnych o zróżnicowanym poziomie życia.
2. Dostosowania kierunków i poziomu wykształcenia dla potrzeb rynku pracy, przez:
  - tworzenie warunków do zdobywania kwalifikacji zawodowych zgodnych z wymogami nowoczesnej gospodarki i potrzebami lokalnymi (np. uruchamianie nowych kierunków kształcenia),
  - rozwój form kształcenia ustawicznego dla dorosłych związanych z potrzebą zmian kwalifikacji zawodowych, uzyskania nowych umiejętności,
  - stworzenie efektywnego systemu doradztwa zawodowego na wszystkich szczeblach edukacji.
3. Poprawy stanu zdrowia mieszkańców poprzez rozbudowę i modernizację bazy służby zdrowia
  - poprawę dostępności do usług podstawowej opieki zdrowotnej oraz podniesienie jakości świadczonych usług (modernizacja obiektów, wyposażenia, zwiększenie zatrudnienia lekarzy),
  - dostosowanie oferty świadczeń medycznych do aktualnych potrzeb zdrowotnych mieszkańców.
4. Poprawy funkcjonowania systemu pomocy społecznej, poprzez ;
  - opracowywanie i wdrażanie programów na rzecz wyrównywania poziomu życia mieszkańców gminy,
  - rozwój pracy socjalnej skierowanej na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie,
  - rozwój usług opiekuńczych, poradnictwa specjalistycznego i profilaktyki społecznej.
5. Ograniczenia bezrobocia, poprzez :
  - sukcesywne zmniejszanie stopnia bezrobocia poprzez wzrost aktywności gospodarczej, rozwój aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w tym prowadzenie prac interwencyjnych i robót publicznych na rzecz rozwoju infrastruktury gminnej,
6. Ochrony i wykorzystania dziedzictwa kulturowego gminy, poprzez :
  - wspieranie wszelkich inicjatyw rewaloryzujących istniejące obiekty zabytkowe,
  - tworzenie warunków do wszechstronnej działalności zespołów folklorystycznych, grup śpiewaczych, twórców sztuki ludowej, imprez folklorystycznych poprzez opiekę merytoryczną , finansową i organizacyjną gminnych instytucji kultury.
  - stworzenie systemu edukacyjnego rozwijającego u dzieci i młodzieży poczucia

odpowiedzialności, miłości do ojczyzny, poszanowania dla dziedzictwa kulturowego.

7. Upowszechniania sportu masowego i rekreacji wśród dzieci i młodzieży, poprzez:

- rozbudowę bazy rekreacyjnej i sportowej oraz dbałość o jej stan,
- tworzenie warunków do szerokiego dostępu do obiektów kultury, sportu i rekreacji, propagowanie aktywnych form wypoczynku, organizacja masowych imprez integrujących społeczność gminy,
- umacnianie i rozwój sieci stowarzyszeń kultury fizycznej o charakterze lokalnym i środowiskowym prowadzących działalność z dziećmi i młodzieżą,
- promocję różnych systemów współzawodnictwa sportowego na szczeblu lokalnym i środowiskowym.

8. Podniesienia poziomu dostępności do mieszkań, poprzez :

- stworzenie programu budownictwa mieszkaniowego uwzględniającego pozyskiwanie gruntów do zasobów komunalnych, kompleksowe uzbrajanie terenów, promocji budownictwa jednorodzinnego (w tym szeregowego), nawiązania i rozwinięcia kontaktów z wyspecjalizowanymi inwestorami (developerami) i jednostkami obsługującymi (głównie finansowymi),
- powołanie towarzystwa budownictwa społecznego,
- poprawa stanu istniejących zasobów mieszkaniowych poprzez kapitalne i bieżące remonty w kierunku podniesienia standardów wyposażenia poprzez przeznaczenie w budżetach gminy większych środków na remont i modernizację gminnych zasobów mieszkaniowych,
- zwiększenie zasobów mieszkań socjalnych dla rodzin najuboższych stosownie do sytuacji budżetowej gminy.

Realizacja tych kierunków jest jednym z kluczowych elementów osiągnięcia rozwoju w sferze społecznej. Podnoszenie świadomości obywatelskiej, poziomu wykształcenia i kultury powinno znajdować swój wyraz w rozwijaniu instytucji samopomocowych, oraz w aktywnym udziale mieszkańców w życiu publicznym miasta i gminy.

3.6 KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

3.6.1 Kierunki rozwoju komunikacji

Strategię rozwoju wyznacza istniejąca i planowana infrastruktura komunikacyjna jako jedno z ważniejszych kryteriów atrakcyjności i dostępności gminy.

Stąd modernizacja i rozbudowa tej infrastruktury ma priorytetowe znaczenie.

W perspektywie wieloletniej proponuje się następujące kierunki poprawy systemu komunikacyjnego gminy:

1. Budowa obwodnicy miasta Zduny w ciągu drogi krajowej nr 15 – inwestycja ponadlokalna;
2. Poprawa parametrów technicznych dróg powiatowych przebiegających w obszarze administracyjnym gminy, mających wpływ na bezpieczeństwo i komfort jazdy;
3. Poprawa parametrów technicznych dróg gminnych, mających wpływ na bezpieczeństwo i komfort jazdy;
4. Budowa drogi rowerowej o znaczeniu ponadlokalnym Zduny – Krotoszyn;
5. Budowa dróg rowerowych o znaczeniu lokalnym;
6. Modernizacja linii kolejowej nr 281 relacji Oleśnica Chojnice, na odcinku Zduny – Chojnice – inwestycja ponadlokalna.

3.6.2 Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

Rozwój infrastruktury technicznej skutkuje poprawą jakości życia mieszkańców gminy oraz podnosi atrakcyjność inwestycyjną gminy.

W perspektywie wieloletniej proponuje się następujące kierunki rozwoju infrastruktury technicznej gminy:

1. Rozbudowa i modernizacja ujęć wody oraz systemu wodociągowego - wodociągowanie nowych terenów zainwestowanych.
2. Rozbudowa systemu kanalizacyjnego na terenie miasta Zduny.
3. Realizacja indywidualnych systemów odprowadzania ścieków – na terenach o korzystnych warunkach gruntowo-wodnych proponuje się zastosowanie przydomowych oczyszczalni ścieków. Na terenach o niekorzystnych warunkach gruntowo- wodnych do czasowego gromadzenia ścieków należy stosować szczelne, atestowane zbiorniki bezodpływowe.
4. Budowa drugiej nitki gazociągu w/c Krobia – Odolanów, wzdłuż istniejącego gazo- ciągu Dn 500 – inwestycja ponadlokalna.
5. Modernizacja i rozbudowa systemu energetycznego na terenie gminy – budowa nowej infrastruktury sieciowej średniego napięcia SN 15 kV i niskiego napięcia nn 0,4 kV oraz przebudowę istniejącej infrastruktury sieciowej w tym linii wysokiego napięcia WN 110 kV zlokalizowanej na obszarze gminy wraz z korektą ich trasy.
6. Rozbudowa systemu telekomunikacyjnego na terenie gminy – budowa sieci szerokopasmowych.
7. Propagowanie i realizacja inwestycji z zakresu przyjaznych środowisku technologii grzewczych w celu obniżenia emisji substancji szkodliwych do atmosfery.
8. Budowa indywidualnych źródeł energii – mikroinstalacji o mocy nie przekraczającej maksymalnych wielkości określonych przepisami odrębnymi.

3.6.3 Kierunki rozwoju gospodarki odpadami

W strategii gospodarki odpadami komunalnymi nadrzędnym celem jest dostosowanie przyszłych rozwiązań do standardów europejskich.

Zmniejszenie ilości odpadów biodegradowalnych deponowanych na składowiskach powinno być osiąganе poprzez stosowanie metod recyklingu, kompostowania, produkcji biogazu oraz wprowadzania innych działań, które zmierzają do odzysku materiałów i energii.

Dla osiągnięcia założonych tych celów, oraz chcąc przystosować się do wymogów przepisów ustawy o odpadach i dyrektyw Unii Europejskiej, na terenie gminy Zduny powinny być podjęte działania:

1. Ograniczające ilości odpadów przekazywanych do składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne przez zintensyfikowanie odzysku surowców wtórnych i przekazywanie ich do odzysku i recyklingu;
2. Redukujące do minimum zawartość składników ulegających biodegradacji w odpadach kierowanych na składowisko innych niż niebezpieczne i obojętne;
3. Eliminujące odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych poprzez ich zbiórkę i przekazanie do unieszkodliwiania.

Ponadto proponuje się:

1. Doskonalenie zorganizowanego systemu zbierania odpadów komunalnych;
2. Podniesienie skuteczności i rozszerzenie selektywnej zbiórki odpadów;
3. Zwiększenie efektywności odbioru odpadów wielkogabarytowych;
4. Stworzenie systemu kontroli zagospodarowania odpadów zawierających azbest;
5. Podniesienie świadomości ekologicznej i społecznej mieszkańców;
6. Podejmowanie działań minimalizujących ilość powstających odpadów:
  - wprowadzanie technologii niskoodpadowych,
  - zastępowanie niskiej jakości paliw stałych innymi nośnikami energii,

- intensyfikowanie odzysku surowców z odpadów poprzez wprowadzanie nowszych rozwiązań techniczno-organizacyjnych segregacji,
- wzrost stopnia gospodarczego wykorzystania surowców wtórnych wydzielanych ze strumienia odpadów.

4 KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY

4.1 CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy określa politykę gminy w zakresie gospodarowania przestrzenią, uwzględniając poprawę jakości życia mieszkańców, chroniąc i podnosząc walory lokalnego środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Zadaniem niniejszego studium jest określenie możliwej do realizowania w okresie wieloletnim, kompleksowej polityki rozwoju przestrzennego gminy z wykorzystaniem zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań.

Ustalenia niniejszego studium stanowią wytyczne do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie miasta i gminy Zduny.

Celem polityki przestrzennej określonej w niniejszym studium jest:

1. Wskazanie obszarów, dla których przewiduje się lokalizację funkcji ponadlokalnych; wszelkie zamierzenia i działania na tych obszarach będą podstawą negocjacji administracji samo- rządowej i rządowej do określenia wspólnej polityki zagospodarowania przestrzennego;
2. Wskazanie obszarów podlegających ochronie na podstawie przepisów prawnych;
3. Określenie problemów własnych i synchronizacja ich z celami wojewódzkimi (rządowymi);
4. Koordynacja zamierzeń własnych władz samorządowych w zakresie działalności inwestycyjnej nastawionej na poprawę jakości życia mieszkańców miasta i gminy,
5. Określenie lokalnych działań mających za zadanie promocję miasta i gminy dla utrwalenia i podniesienia turystycznego charakteru gminy.

Podstawą do ustalenia polityki przestrzennej gminy była baza poznawcza oparta na analizie stanu i rozwoju środowiska przyrodniczego, kulturowego, uwarunkowań społeczno--gospodarczych i infrastrukturalnych. Zagadnienia te rozpatrywano w różnych warstwach tematycznych. Wnioski z przeprowadzonych analiz były podstawą do przyjęcia niniejszego opracowania.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy określa politykę gminy w zakresie gospodarowania przestrzenią, uwzględniając poprawę jakości życia mieszkańców, chroniąc i podnosząc walory lokalnego środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Merytorycznie zakresem opracowania objęto obszar miasta i gminy Zduny w ich granicach administracyjnych. Wszelkie zagadnienia gospodarcze, przyrodnicze, kulturowe, społeczne i infrastrukturalne rozpatrywano w układzie z gminami i terenami graniczącymi w nawiązaniu ogólnym do problematyki wojewódzkiej.

Polityka przestrzenna na obszarze miasta i gminy wspomagać ma realizację głównych celów rozwoju gminy, uwzględniając istniejące uwarunkowania przyrodnicze, kulturowe, gospodarcze i społeczne oraz mając na uwadze poprawę jakości życia mieszkańców, możliwość stworzenia nowych miejsc pracy oraz utrzymanie i utrwalenie dotychczasowej rolniczo-turystycznej funkcji gminy.

Gmina Zduny o funkcji rolniczo-turystycznej rozwijać będzie:

1. Funkcję rolniczą skoncentrowaną w zachodniej i północnej części gminy.
2. Funkcję turystyczną związaną z jej walorami krajobrazowymi, przyrodniczymi i historycznymi. Ustala się koncentrację funkcji nastawionej na wypoczynek i rekreację w części południowo-wschodniej gminy – obręb Chachalnia.
3. Funkcję nastawioną na obsługę ruchu turystyczno-wycieczkowego związaną z cennymi przyrodniczo i bardzo malowniczymi obszarami NATURA 2000 oraz OCHK.

4.2 STRUKTURA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNA MIASTA I GMINY

4.2.1 Hierarchia sieci osadniczej

Biorąc pod uwagę istniejące wyposażenie w usługi, w tym szczególnie infrastrukturę społeczną, dotychczasowy rozwój gospodarczy, uwarunkowania przyrodnicze, kulturowe i inne, a także dalsze przewidywania rozwoju ww. funkcji, ustala się następującą hierarchię sieci osadniczej:

- 1) **Miasto Zduny** – siedziba władz Gminy, wielofunkcyjny ośrodek o znaczeniu lokalnym w odniesieniu do obszaru gminy.

Miasto skupia wszelkie usługi z zakresu administracji, oświaty, zdrowia, kultury, zapewnienia bezpieczeństwa, również elementy infrastruktury technicznej, które nastawione są na zaspokojenie potrzeb własnych mieszkańców całej gminy - oczyszczalnia ścieków komunalnych. Sezonowo nastawione również na obsługę ruchu turystycznego.

- 2) **Wieś Baszków** – wielofunkcyjny ośrodek uzupełniający funkcje miasta w zakresie oświaty, opieki społecznej i handlu.
- 3) **Pozostałe wsie** – ośrodki podstawowe będące wsiami sołectkami: Bestwin, Chachalnia, Konarzew, Perzyce i Ruda wyposażone w elementarny zestaw usług, najczęściej usługi handlu i rzemiosła.
- 4) **Pozostałe jednostki osadnicze** – osady Baszków, Borownica, Dziewiąte, Hadrianów, Helenopol, Katarzynów, Lila, Ostatni Grosz, Piaski, Rochy, Siejew, Szczerków i Trzaski wyposażone jedynie w usługi handlu lub pozbawione usług.

4.2.2 Podział miasta na jednostki urbanistyczne

Proponuje się podział miasta Zduny na dwie strefy :

1. **Strefa A – intensywnego rozwoju zainwestowania miejskiego** obejmująca środkową i wschodnią część miasta, położoną na wschód od linii kolejowej.
W strefie A dominującymi funkcjami są: mieszkalnictwo i usługi ogólnomiejskie.
  - a. Dopuszcza się zabudowę mieszkaniową o różnym stopniu intensywności;
  - b. Dopuszcza się lokalizację obiektów produkcji i usług nieuciążliwych, w tym produkcji i usług rzemieślniczych, których oddziaływanie nie powoduje przekroczenia standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych, poza terenem do którego inwestor posiada tytułprawny;
  - c. Zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych. Zakaz nie dotyczy realizacji nowych lub rozbudowy i modernizacji istniejących przedsięwzięć, dla których przeprowadzona procedura oddziaływania na środowisko wykaże brak niekorzystnego wpływu na środowisko oraz istniejącą i planowaną zabudowę mieszkaniową.
2. **Strefa B – intensywnego zainwestowania gospodarczego** obejmująca zachodnią

część miasta, położoną na zachód od linii kolejowej

W strefie B dominującymi funkcjami są : aktywizacja gospodarcza i usługi uciążliwe.

- a. Dopuszcza się zabudowę produkcyjną i usługową, której oddziaływanie przekracza granice terenu do którego inwestor posiada tytuł prawny. Jednak zachowany być musi warunek, że oddziaływanie to nie powoduje przekroczenia standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych, na granicy istniejących i planowanych terenów zabudowy mieszkaniowej;
- b. Dopuszcza się realizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych, dla których przeprowadzona procedura oddziaływania na środowisko wykaże brak niekorzystnego wpływu na środowisko oraz istniejącą i planowaną zabudowę mieszkaniową;
- c. Należy ograniczyć budowę nowych budynków mieszkalnych.

4.3. TERENY ZAINWESTOWANE I PLANOWANE DO ZAINWESTOWANIA

4.3.1 Główne zasady wyboru terenów pod zabudowę

Możliwości lokalizacji nowych obiektów określono poprzez eliminację terenów, które ze względu na uwarunkowania wykluczone są z zabudowy. Są to:

- zbiorniki wód powierzchniowych,
- kompleksy i tereny leśne,
- obszary udokumentowanych złóż surowców naturalnych,
- obszary szczególnie cenne przyrodniczo,
- obiekty archeologiczne objęte strefą ścisłej ochrony archeologicznej,

Ponadto uwzględniono ograniczenia w zagospodarowaniu terenów, związane z występowaniem:

- gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych podlegających ochronie,
- obszarów chronionych ze względów sanitarnych i ekologicznych np. stref ochronnych ujęć wody,
- obszarów objętych szczególnymi formami ochrony, związanymi z zakazami i nakazami w zakresie gospodarki przestrzennej, ujętymi w stosownych dokumentach dot. objęcia terenów ochroną lub planach ochrony,
- obszarów uznanych w trakcie opracowania za szczególnie cenne przyrodniczo,
- stref uciążliwości lub stref bezpieczeństwa istniejących obiektów, dla których obowiązują zakazy i ograniczenia lokalizacyjne np. strefy uciążliwości obiektów infrastruktury technicznej, tras komunikacyjnych itp.,
- stref ochrony konserwatorskiej i archeologicznej,
- wyrobisk poeksploatacyjnych,
- braku możliwości lub utrudnień w zakresie uregulowania gospodarki wodno – ściekowej,
- zagrożenia hałasem komunikacyjnym (dot. miejscowości leżących przy trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu).

Pod zabudowę należy przeznaczyć przede wszystkim działki niezabudowane, leżące w granicach zwartej zabudowy jednostek osadniczych.

Na terenach, leżących w granicach zwartej zabudowy miejscowości, uzupełnianie zabudowy może następować bez wcześniejszego sporządzania planu miejscowego, na podstawie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Dopuszcza się zachowanie istniejącej zabudowy kolonijnej, tj. położonej poza obszarami zwartej zabudowy, a także realizację nowej zabudowy na terenach gruntów ornych i łąk, wyłącznie dla nieruchomości objętych obowiązującymi decyzjami o warunkach zabudowy.

Przeznaczenie pod zabudowę gruntów rolnych, dla których wymagane jest uzyskanie zgody na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne, wiąże się z obowiązkiem sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w którym uwzględnione być muszą uwarunkowania wykluczające i ograniczające zabudowę a także działania przyjęte jako polityka przestrzenna gminy.

Przyjęto również zasadę adaptacji w Studium terenów wyznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Na obszarze wsi Chachalnia wyznacza się tereny wolnostojących urządzeń fotowoltaicznych, zgodnie z wydanymi decyzjami o warunkach zabudowy. Ponadto Zasady lokalizacji urządzeń fotowoltaicznych określone zostały w przepisach ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu.

4.3.2 Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – MW, zagrodowej – RM i mieszkaniowo-usługowej – MU

Na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną – **MW**, zarodową – **RM** oraz mieszkaniowo-usługową – **MU** dopuszcza się lokalizację obiektów usługowych i produkcyjnych, których oddziaływanie nie powoduje przekroczenia standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych, poza terenem do którego inwestor posiada tytuł prawny.

Zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych. Zakaz nie dotyczy realizacji nowych lub rozbudowy i modernizacji istniejących przedsięwzięć, dla których przeprowadzona procedura oddziaływania na środowisko wykaże brak niekorzystnego wpływu na środowisko oraz sąsiadujące tereny zabudowy podlegające ochronie.

Na terenach zabudowy mieszkaniowo-usługowej – **MU**, mieszkaniowej wielorodzinnej – **MW** i zagrodowej – **RM** dopuszcza się lokalizację:

- 1) Budynków mieszkalnych jedno- i wielorodzinnych;
- 2) Nowej zabudowy zagrodowej jedynie na terenach wiejskich i na terenach istniejącej zabudowy zagrodowej w mieście Zduny ;
- 3) Obiektów usługowych;
- 4) Obiektów produkcji i usług rzemieślniczych;
- 5) Obiektów kubaturowych towarzyszących i uzupełniających funkcje podstawowe;
- 6) Zieleni towarzyszącej i urządzonej – parków, skwerów, zieleńców, placów zabaw;
- 7) Obiektów sportowych i rekreacyjnych;
- 8) Obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, w tym dróg rowerowych;
- 9) Dopuszcza się łączne występowanie funkcji mieszkaniowej i usługowej lub produkcyjno-usługowej na jednej działce.

Przy realizacji zabudowy należy uwzględnić następujące czynniki wpływające na formę budynku:

- 1) tradycja budowlana,
- 2) możliwość wykorzystania materiałów miejscowych,
- 3) poziom kwalifikacji miejscowych rzemieślników,
- 4) uwarunkowania krajobrazowe,
- 5) warunki środowiska,
- 6) ograniczenia fizjograficzne,

7) kontekst przestrzenny,

Współczesna architektura wsi powinna wynikać z tradycji budowlanej.

Dla obiektów lokalizowanych wzdłuż dróg i w sąsiedztwie linii energetycznych i gazowych stosować należy odległości wynikające z przepisów szczególnych i odrębnych zawarte w rozdz. 4.3.10.

4.3.3 Tereny zabudowy usługowej – U

Na terenach istniejącej i planowanej zabudowy usługowej – **U** dopuszcza się lokalizację:

- 1) Obiektów usług nieuciążliwych, których oddziaływanie nie wykracza poza granice terenu do którego inwestor posiada tytuł prawny;
- 2) Obiektów towarzyszących uzupełniających funkcję podstawową, obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, w tym dróg rowerowych;
- 3) Zieleni towarzyszącej i izolacyjnej;
- 4) Budynków mieszkalnych służących właścicielom terenu, prowadzącym działalność usługową;
- 5) Zakazuje się wydzielania działek pod zabudowę mieszkaniową i letniskową;
- 6) Zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych. Zakaz nie dotyczy realizacji nowych lub rozbudowy i modernizacji istniejących przedsięwzięć, dla których przeprowadzona procedura oddziaływania na środowisko wykaże brak niekorzystnego wpływu na środowisko oraz sąsiadujące tereny zabudowy podlegające ochronie.

4.3.4 Tereny zabudowy letniskowej – ML i zabudowy mieszkaniowo-letniskowej – MNL

Na terenach przeznaczonych pod zabudowę letniskową – **ML** oraz zabudowę mieszkaniowo-letniskową – **MNL** dopuszcza się lokalizację:

- 1) Obiektów służących rekreacji zbiorowej i rekreacji indywidualnej;
- 2) Obiektów mieszkalnych całorocznych – jednorodzinnych;
- 3) Obiektów usługowych nieuciążliwych, których oddziaływanie nie wykracza poza granice terenu do którego inwestor posiada tytuł prawny – usługi handlu, gastronomii, sportu i rekreacji, oświaty i kultury, ochrony zdrowia, opieki społecznej, administracji oraz usługi hotelarskie;
- 4) Zieleni towarzyszącej i urządzonej – parków, skwerów, zieleńców, placów zabaw;
- 5) Obiektów sportowych i rekreacyjnych;
- 6) Obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, w tym dróg rowerowych;
- 7) Zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych. Zakaz nie dotyczy realizacji nowych lub rozbudowy i modernizacji istniejących przedsięwzięć, dla których przeprowadzona procedura oddziaływania na środowisko wykaże brak niekorzystnego wpływu na środowisko i sąsiadującą zabudowę.

Na terenach zabudowy letniskowej – **ML** i mieszkaniowo-letniskowej – **MNL** należy zachować następujące warunki zagospodarowania terenu:

- 1) W pasie 10 m od brzegu wód stojących i cieków zakazuje się lokalizowania obiektów i ogrodzeń działek utrudniających swobodny dostęp do zbiorników wodnych;
- 2) Dla terenów przewidywanej działalności inwestycyjnej położonych w obszarach wypoczynkowo-rekreacyjnych związanej z podstawową funkcją obszaru, zalecane jest sporządzenie planu miejscowego.

4.3.5 Tereny obsługi rolnictwa – RU i tereny aktywizacji gospodarczej – AG

Tereny obsługi rolnictwa – **RU** i tereny aktywizacji gospodarczej – **AG** przeznaczone są pod zabudowę produkcyjną i usługową uciążliwą. Tereny planowane stanowić będą ofertę inwestycyjną dla przedsiębiorców.

Na terenach obsługi rolnictwa – **RU** i aktywizacji gospodarczej – **AG** lokalizować można obiekty, których uciążliwość, przekracza granice działki do której inwestor posiada tytuł prawny. Spełniony musi być jednak warunek zachowania wymaganych prawem parametrów środowiskowych i zdrowotnych na granicy sąsiadujących terenów zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej oraz zagrodowej.

Na terenach obsługi rolnictwa – **RU** i aktywizacji gospodarczej – **AG** prowadzić można do- wolną działalność produkcyjną spełniającą wymogi ochrony środowiska oraz wymogi zdrowotno-sanitarne, z tym że wielkotowarową hodowlę zwierząt prowadzić można jedynie na terenach obsługi rolnictwa – **RU**. Dopuszczalne są również wszystkie rodzaje usług z wyjątkiem handlu wielkopowierzchniowego. Dopuszcza się lokalizację : obiektów służących prowadzeniu działalności gospodarczej, obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, zieleni towarzyszącej izolacyjnej.

Powyższe ustalenia nie dotyczą terenu aktywizacji gospodarczej AG, zlokalizowanego na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią (działka nr 85 obręb Baszków). Dla tego terenu obowiązują przepisy odrębne, w tym zakazy wynikające z ustawy Prawo Wodne. Na terenie działki należy utrzymać istniejące zagospodarowanie tj. brak zabudowy kubaturowej nadziemnej

Na terenach obsługi rolnictwa – **RU** i terenach aktywizacji gospodarczej – **AG** zakazuje się lokalizacji:

- 1) Obiektów mogących pogorszyć stan czystości wód podziemnych i powierzchniowych, bez równoczesnej instalacji urządzeń zabezpieczających i ograniczających szkodliwość zanieczyszczeń do poziomu dopuszczalnego określonego w obowiązujących przepisach;
- 2) Obiektów mogących pogorszyć stan powietrza atmosferycznego, bez równoczesnej instalacji urządzeń zabezpieczających i ograniczających emisję zanieczyszczeń do poziomu dopuszczalnego określonego w obowiązujących przepisach;
- 3) Obiektów i urządzeń mogących podwyższyć poziom hałasu, ponad dopuszczalny określony w obowiązujących przepisach, bez równoczesnej instalacji odpowiednich zabezpieczeń;
- 4) Obiektów wytwarzających w procesie produkcyjnym odpady wymagające zgodnie z obowiązującymi przepisami utylizacji w miejscu ich powstawania.

4.3.6 Tereny sportu i rekreacji –US

Na terenach sportu i rekreacji – **US** dopuszcza się lokalizację:

- 1) Obiektów sportu i rekreacji,
- 2) Jednokondygnacyjnych obiektów handlowych i gastronomicznych o powierzchni do 100m² i maksymalnej wysokości do 6,0 m do najwyższego punktu przekrycia dachu;
- 3) Obiektów towarzyszących służących obsłudze funkcji podstawowej ;
- 4) Sanitariatów;
- 5) Obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej;
- 6) Dróg i parkingów o nawierzchni umożliwiającej wsiąkanie wody.

4.3.7 Tereny infrastruktury technicznej – IT

Na terenach urządzeń infrastruktury technicznej – **IT** dopuszcza się lokalizację:

- 1) Obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej;
- 2) Obiektów i budowli towarzyszących wymaganych do prawidłowego funkcjonowania

- infrastruktury, w tym budynków administracyjnych, gospodarczych i socjalnych;
- 3) Zieleni izolacyjnej i ochronnej.

4.3.8 Tereny zieleni – Z

Na terenach zieleni - **Z** dopuszcza się lokalizację:

- 1) Zieleni urządzonej, izolacyjnej, działkowej i ogrodowej;
- 2) Obiektów wystawowych, usług kultury, sportu i rekreacji – jedynie na terenach parkowych;
- 3) Jednokondygnacyjnych obiektów handlowych i gastronomicznych o powierzchni do 100m² i maksymalnej wysokości do 6,0 m do najwyższego punktu przekrycia dachu;
- 4) Obiektów małej architektury i placów zabaw;
- 5) Obiektów gospodarczych służących utrzymaniu zieleni;
- 6) Sanitariatów;
- 7) Obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej;
- 8) Dróg i parkingów o nawierzchni umożliwiającej wsiąkanie wody.

Dla terenów zieleni cmentarnej – **ZC** wydzielonych w niniejszym Studium zasady zagospodarowania określać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub wg wymogów przepisów odrębnych.

4.3.9 Wskaźniki zagospodarowania terenu

Proponuje się następujące wskaźniki zagospodarowania dla terenów istniejącej i planowanej zabudowy :

1. Dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – **MW**, zagrodowej – **RM** oraz mieszkaniowo – usługowej – **MU**:

miasto Zduny

- a) minimalna powierzchnia działki – 600 m²,
- b) maksymalna intensywność zabudowy – od 0,85 (zab. jednorodzinna, zagrodowa i usługowa) do 1,2 (zab. wielorodzinna),
- c) minimalna powierzchnia biologicznie czynna – od 35% (zab. usługowa) do 50 % (zab. mieszkaniowa) powierzchni działki.

tereny wiejskie

- a) minimalna powierzchnia działki – 600 m²,
- b) maksymalna intensywność zabudowy – od 0,65 (zab. jednorodzinna, zagrodowa i usługowa) do 0,9 (zab. wielorodzinna),
- c) minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 40% (zab. usługowa) do 50 % (zab. mieszkaniowa) powierzchni działki.

Na terenach – **MU** udział terenów zabudowy usługowej nie może przekraczać 40% łącznej powierzchni terenów zabudowy mieszkaniowej i usługowej.

2. Dla terenów zabudowy usługowej – **U**, obsługi rolnictwa – **RU** i aktywizacji gospodarczej **AG**:

- a) minimalna powierzchnia działki – 700 m²,
- b) minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 20% powierzchni działki.

3. Dla zabudowy mieszkaniowo-lotniskowej – **MNL** i lotniskowej – **ML** :

- a) minimalna powierzchnia działki – 1000 m²,
- b) maksymalna intensywność zabudowy – 0,35,
- c) minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 80% powierzchni działki.

4. Dla terenów sportu i rekreacji – **US**, infrastruktury technicznej – **IT** oraz zieleni – **Z** ustala się minimalną powierzchnię biologicznie czynną:
- 80% powierzchni działki dla terenów – **US**,
  - 10% powierzchni działki dla terenów – **IT**
  - 90% powierzchni działki dla terenów – **Z**.

Pozostałe wskaźniki zagospodarowania dla ww. terenów ustalać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Dla terenów zieleni cmentarnej – **ZC** wydzielonych w niniejszym Studium wskaźniki zagospodarowania terenu określać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub wg wymogów przepisów odrębnych.

4.3.10 Ograniczenia w zagospodarowaniu terenów

Przy lokalizowaniu i realizacji nowej zabudowy należy uwzględnić poniższe ustalenia:

- Obowiązuje zakaz bezpośredniej lokalizacji nowej zabudowy w granicach stref kontrolnych, stref uciążliwości i pasów technologicznych wyznaczonych dla sieci i urządzeń infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, w których ze względów bezpieczeństwa lub potrzeb eksploatacyjnych obowiązują ograniczenia lokalizacji obiektów budowlanych. Zakaz ten dotyczy również terenów położonych w odległości równej lub mniejszej niż dziesięciokrotna całkowita wysokość elektrowni wiatrowej, zgodnie z obowiązującymi przepisami.
- Sposób zagospodarowania terenów przeznaczonych pod lokalizację nowej zabudowy nie może kolidować z przebiegiem przez te tereny sieci infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym oraz dróg, w tym :
  - Istniejącego gazociągu DN 1000 relacji Lwówek – Odolanów etap II,
  - istniejącego gazociągu w/c 3 x Dn 500 relacji Lwówek - Odolanów,
  - istniejących gazociągów w/c Dn 80 - odboczki do Krotoszyna, Zduny i Bestwina,
  - stacji redukcyjno-pomiarowych gazu wc/sc,
  - napowietrznych linii elektroenergetycznych WN 110 kV, SN 15 kV i nn. 0,4 kV,
  - drogi krajowej nr 15,
  - linii kolejowej nr 281,
  - dróg powiatowych i gminnych,
  - planowanej obwodnicy miasta Zduny w ciągu drogi krajowej nr 15,
  - planowanej obwodnicy miasta Krotoszyna w ciągu drogi krajowej nr 36.
- Minimalna odległość lokalizacji nowej zabudowy kubaturowej od ww. sieci infrastruktury technicznej, wynosi :
  - dla gazociągu Dn 1000 – po 6 m na stronę od osi gazociągu;
  - dla gazociągu Dn 500 – po 32,50 m na stronę od osi gazociągu;
  - dla gazociągu DN 80 odgałęzienie Zduny - po 35,00 m na stronę od osi gazociągu;
  - dla gazociągu Dn 80 odgałęzienie Bestwin – po 17,50 m na stronę od osi gazociągu;
  - dla stacji gazowych wysokiego ciśnienia – 35,0 m od granicy stacji;
  - dla napowietrznych linii elektroenergetycznych:
    - WN 110 kV – 15,0 m od rzutu poziomego skrajnego przewodu linii,
    - SN 15 kV – 5,0 m od rzutu poziomego skrajnego przewodu linii,
    - nn – 3,0 m od rzutu poziomego skrajnego przewodu linii.
- Minimalna odległość lokalizacji nowej zabudowy od ww. dróg publicznych i kolei, wynosi :

- dla drogi krajowej nr 15 – 10,0 m od krawędzi jezdni dla obiektów budowlanych przeznaczonych na pobyt ludzi oraz 25,0 m od krawędzi jezdni dla obiektów budowlanych nie przeznaczonych na pobyt ludzi,
- dla planowanych obwodnic miasta Zduny i miasta Krotoszyna – 90,0 m od krawędzi jezdni dla obiektów budowlanych przeznaczonych na pobyt ludzi oraz 25,0 m od krawędzi jezdni dla obiektów budowlanych nie przeznaczonych na pobyt ludzi,
- dla dróg powiatowych – 8,0 m od krawędzi jezdni na terenach zabudowanych i 20 m od krawędzi jezdni na terenach niezabudowanych,
- dla dróg gminnych – 6,0 m od krawędzi jezdni na terenach zabudowanych i 15 m od krawędzi jezdni na terenach niezabudowanych,
- dla linii kolejowej – 10,0 m od granicy obszaru kolejowego, ale nie mniej niż 20,0 m od osi skrajnego toru.

Ww. minimalne odległości mogą być zmniejszone za zgodą i na warunkach zarządców sieci infrastruktury, drogi lub kolei. **Wszelkie zamierzenia inwestycyjne na działkach, przez które przebiegają gazociągi jak i w obszarze strefy kontrolowanej tych gazociągów mogą być prowadzone tylko po uzgodnieniu i na warunkach określonych przez operatora sieci gazowej.**

5. Obsługa komunikacyjna terenów położonych przy istniejącej drodze krajowej nr 15 możliwa jest wyłącznie poprzez układ dróg lokalnych i zbiorczych z włączeniem do drogi krajowej na istniejących skrzyżowaniach przy zachowaniu odpowiednich odległości pomiędzy nimi. Wyklucza się możliwość tworzenia bezpośrednich włączeń do drogi krajowej oraz wykorzystania istniejących zjazdów do obsługi terenów, dla których planuje się zmianę zagospodarowania.
6. Dojazd do planowanej obwodnicy Zdun w ciągu drogi krajowej nr 15 oraz obwodnicy Krotoszyna w ciągu drogi krajowej nr 36 odbywać się będzie poprzez wyznaczone w dokumentacji projektowej węzły oraz skrzyżowania. Wyklucza się możliwość tworzenia bezpośrednich włączeń do planowanych obwodnic.
7. Wszelkie projektowane obiekty o wysokości równej lub większej niż 50 m n.p.t. należy każdorazowo, uzgadniać z odpowiednimi Służbami Ruchu Lotniczego.
8. Na obszarze wyznaczonej strefy ochrony pośredniej ujęcia wody w Rudzie obowiązują ograniczenia wynikające z Rozporządzenia Nr 1/2010 Dyrektora RZGW we Wrocławiu z dnia 26.02.2010 r.
9. Zgodnie z Ustawą Prawo wodne przy lokalizowaniu nowej zabudowy na terenach przyległych do powierzchniowych wód publicznych właściciel nieruchomości jest zobowiązany do pozostawienia wolnego, niezagrodzonego pasa szerokości min. 3,0 m od linii brzegu, w celu umożliwienia prowadzenia konserwacji cieku sposobem mechanicznym.
10. Dla istniejącego Zakładu Utylizacyjnego zlokalizowanego w obrębie Baszków, w nieobowiązującym PZP Gminy Zduny wyznaczono strefę uciążliwości o szerokości 250 m. Dla obowiązywania ww. strefy wymagane jest uzyskanie przez Zakład odpowiednich decyzji administracyjnych ustanawiających strefę i określających wymogi oraz ograniczenia w zagospodarowaniu terenu strefy.

4.3.11 Tereny zamknięte i ich strefy ochronne

Na terenie gminy Zduny występują nieruchomości stanowiące kolejowe tereny zamknięte. Są to działki o numerach ewidencyjnych : 23, 31 i 75 obręb Perzyce oraz nr 696/1, 1184/9 i 1187/1 obręb Zduny. Dla terenów tych nie wyznaczono stref ochronnych.

Ww. tereny zamknięte zachowują swoją dotychczasową funkcję.

4.4 OBSZARY INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO

4.4.1 Obszary inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym

Do obszarów inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym zaliczyć należy:

1. Rezerwę terenu pod planowaną obwodnicę miasta Zduny w ciągu drogi krajowej międzyregionalnej nr 15. Ze względu na brak decyzji środowiskowej przebieg planowanej obwodnicy może ulec zmianie. Dopuszcza się inne warianty jej trasy.
2. Rezerwę terenu pod planowaną obwodnicę miasta Krotoszyna w ciągu drogi krajowej międzyregionalnej nr 36. Ze względu na brak decyzji środowiskowej przebieg planowanej obwodnicy może ulec zmianie. Dopuszcza się inne warianty jej trasy.
3. Tereny linii kolejowej 281;
4. Rezerwę terenu pod międzygminną drogę rowerową Zduny – Krotoszyn.

Pełen wykaz zadań o znaczeniu ponadlokalnym zawarto w rozdziale 3.1. – „Cel główny i kierunki rozwoju określone w dokumentach planistycznych i programowych”

4.4.2 Obszary inwestycji o znaczeniu lokalnym

Do obszarów inwestycji o znaczeniu lokalnym zaliczyć należy:

1. Tereny dróg powiatowych i dróg gminnych w ich docelowych przebiegach i docelowych pasach drogowych.
2. Teren lądowiska helikopterów Lotniczego Pogotowia Ratunkowego w mieście Zduny. Lądowisko wykorzystywane będzie dla potrzeb transportu lotniczego chorych z zagrożeniem życia.
3. Tereny usług publicznych - planowanej hali widowiskowo-sportowej przy ul. Strzeleckiej w Zdunach i Domu Spokojnej Starości we wsi Chachalnia (dz. nr 11).

4.5 OBSZARY OBJĘTE OBOWIĄZKIEM SPORZĄDZENIA PLANÓW MIEJSCOWYCH

Sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wymagać będą następujące tereny wskazane do zainwestowania:

- 1) Tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej wymagające podziału na działki budowlane z koniecznością wydzielenia dróg;
- 2) Tereny zabudowy lotniskowej i mieszkaniowo-lotniskowej wymagające podziału na działki budowlane z koniecznością wydzielenia dróg;
- 3) Tereny zabudowy położone w granicach obszaru Natura 2000;
- 4) Tereny aktywizacji gospodarczej na których lokalizowane będą obiekty stanowiące zagrożenie dla środowiska naturalnego wg obowiązujących przepisów;
- 5) Tereny zabudowy wymagające uzyskania zgody na wyłączenie gruntów z produkcji rolnej lub leśnej wg obowiązujących przepisów;
- 6) Tereny zabudowy, na których budynki mieszkalne lub budynki o funkcji mieszanej zlokalizowane są w odległości równej lub mniejszej niż dziesięciokrotna całkowita wysokość elektrowni wiatrowej, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Kolejność podejmowania prac planistycznych powinna korelować z obowiązującymi programami gminnymi i uwzględniać możliwości gminy w zakresie prac związanych z uzbrojeniem technicznym i komunikacją.

W opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego konieczne jest uwzględnienie:

- możliwości uzbrojenia terenów planowanej zabudowy,
- ograniczeń wynikających ze stref ochronnych ujęć wody,
- ograniczeń wynikających ze stref uciążliwości i stref kontrolowanych urządzeń infrastruktury technicznej (przepompowni ścieków, podczyszczalni ścieków,

- gazociągów, linii energetycznych, dróg),
- ograniczeń wynikających ze stref ochronnych od istniejących cmentarzy.

Wielkość stref ochronnych, stref uciążliwości i stref kontrolowanych oraz pasów technologicznych określana być musi na podstawie obowiązujących przepisów.

4.6 UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ

Ustalenia niniejszego Studium dotyczące zasięgu planowanych terenów zainwestowanych opracowano na podstawie wyników bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, który poprzedzony został:

- analizami i prognozami demograficznymi ,
- analizami ekonomicznymi, społecznymi i środowiskowymi;
- oceną możliwości finansowania przez Gminę infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz infrastruktury społecznej związanej z planowanymi terenami zabudowy;
- prognozą maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę na terenie gminy;
- określeniem chłonności, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych;
- określeniem chłonności obszarów przeznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych, położonych poza granicami zwartej zabudowy jednostek osadniczych.

Opracowania analityczne, prognozy oraz bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę zawarto w odrębnym tomie p.n. „Opracowania analityczne do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zduny”. Jako poziom odniesienia sporządzanych prognoz przyjęto rok 2015.

W skład ww. opracowania wchodzi:

1. Analiza demograficzna w latach 1995 - 2016 i prognoza demograficzna dla gminy Zduny do 2045 roku;
2. Analiza zmian sytuacji społecznej i gospodarczej w gminie Zduny w latach 1995-2016;
3. Analiza ruchu budowlanego na terenie gminy Zduny w latach 1995 -2016;
4. Prognoza zapotrzebowania na nową zabudowę dla gminy Zduny do 2045 roku.;
5. Ocena chłonności obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej w granicach jednostek osadniczych i obszarów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego zlokalizowanych poza obszarami zwartej zabudowy jednostek osadniczych,
6. Bilans powierzchni użytkowych planowanej zabudowy na terenie gminy Zduny;
7. Analiza ekonomiczna do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zduny wraz z oceną możliwości finansowania przez Gminę infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz infrastruktury społecznej związanej z planowanymi terenami zabudowy.
8. Opracowania graficzne:
  - 1) Plansza nr 1 – Środowisko przyrodnicze,
  - 2) Plansza nr 2 – Środowisko kulturowe,
  - 3) Plansza nr 3 – Komunikacja i infrastruktura techniczna,
  - 4) Plansza nr 4 – Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę-uwarunkowania.

W wyniku opracowanej dla potrzeb studium analizy i prognozy demograficznej dla gminy Zduny zawierającej:

- analizę przyrostu liczby ludności na terenie gminy Zduny w latach 1995 – 2016,
- analizę przyrostu liczby ludności na terenie gminy Zduny w latach 1995 – 2016 w poszczególnych grupach wiekowych (lata 0-49),

określono prognozę rozwoju demograficznego dla gminy Zduny w latach 2015 – 2045, zgodnie z którą planowany przyrost ludności wyniesie 1160 osób, w tym 300 osób w mieście Zduny i 860 osób w pozostałych miejscowościach na terenie gminy. Dla tej liczby nowej ludności wystąpi zapotrzebowanie na nową zabudowę do 2045 r.. Określono również, że dodatkowo dla 1850 mieszkańców gminy w przedziale wiekowym 0-49 lat również wystąpi zapotrzebowanie na nową zabudowę do 2045 r. (dla 1130 mieszkańców miasta i dla 720 mieszkańców terenów wiejskich).

W wyniku opracowanej dla potrzeb studium analizy zmiany sytuacji społecznej i gospodarczej w gminie Zduny zawierającej:

- analizę stanu bezrobocia na terenie gminy Zduny w latach 2003 – 2016,
- analizę liczby ludności na terenie gminy Zduny w latach 1995 – 2016 w poszczególnych kategoriach wiekowych (przedprodukcyjnej, produkcyjnej i poprodukcyjnej),
- analizę rozwoju podmiotów gospodarczych na terenie gminy Zduny według sektorów własnościowych w latach 1995 – 2016,
- analizę rozwoju podmiotów gospodarczych na terenie gminy Zduny według rodzajów działalności w latach 2009 – 2016,

stwierdzono stały wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców gminy. W okresie 1995 – 2016 o 60% zwiększyła się liczba podmiotów gospodarczych - o 36% na terenie miasta Zduny i o 119,3% na terenach wiejskich. Obecnie w gminie działa 610 podmiotów gospodarczych, w przeważającej większości prywatnych. W celu stymulacji dalszego rozwoju gospodarczego określono możliwy wzrost zapotrzebowania na tereny aktywizacji gospodarczej w latach 2016 – 2045, na poziomie 70 % w mieście Zduny i 35 % na terenie gminy (ze względu na istniejące, możliwe do adaptacji tereny zabudowy po zlikwidowanych gospodarstwach rolnych).

W wyniku opracowanej dla potrzeb studium analizy ruchu budowlanego na terenie gminy Zduny” zawierającej m.in.:

- analizę ilości wybudowanych i oddawanych do użytku budynków na terenie gminy Zduny w latach 1995 – 2016,
- analizę wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w gminie Zduny w latach 2011 – 2016,
- analizę wniosków o wyznaczenie nowych terenów budowlanych, składanych w latach 2002 – 2015,

stwierdzono znaczne zainteresowanie mieszkańców gminy możliwościami wyznaczenia nowych terenów budowlanych. W latach 2002-2015 złożono 85 wniosków obejmujących 102 działki o łącznej powierzchni 140,57 ha, z czego 76% dotyczy terenów poza zwartą zabudową wsi. W latach 2011 – 2016 wydano łącznie 410 decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, w tym 346 decyzji dot. zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej. Najwięcej wniosków i wystąpień o decyzje złożyli mieszkańcy miasta Zduny (181) i wsi Konarzew (100) oraz Chachalnia (86).

Na podstawie ww. analiz określono „Prognozę zapotrzebowania na nową zabudowę dla gminy Zduny do 2045 r.” Prognoza uwzględnia 30% współczynnik zwiększający zapotrzebowanie na tereny budowlane, przyjęty ze względu na niepewność procesów rozwojowych na terenie gminy.

Wyniki prognozy maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę zawarto w tabeli 20 – „Bilans terenów dla gminy Zduny – Prognoza zapotrzebowania na nową zabudowę do 2045 roku”

Tabela 20. Bilans terenów dla gminy Zduny – Prognoza zapotrzebowania na nową zabudowę do 2045 roku

Funkcja terenu	Maksymalne powierzchnie zabudowy (ha)		
	Całkowita brutto	Całkowita netto	Użytkowa
Gmina Zduny – tereny wiejskie			
MU	70,46	58,72	35,52

MNL i ML	40,69	33,92	10,12
U	28,18	23,49	14,04
AG	8,81	7,35	5,88
Miasto Zduny			
MU	62,74	46,48	37,10
ML	6,27	5,22	1,57
U	25,10	18,59	14,82
AG	46,17	31,32	25,05
Gmina Zduny - łącznie			
MU	133,20	105,20	72,62
MNL i ML	46,96	39,14	11,69
U	53,28	42,08	28,86
AG	54,98	38,67	30,93

Na podstawie:

- 1) bilansu powierzchni obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej, dających możliwość lokalizacji nowej zabudowy i oszacowanej chłonności ww. terenów zlokalizowanych w granicach zwartej zabudowy jednostek osadniczych,
- 2) bilansu obszarów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego zlokalizowanych poza obszarami zwartej zabudowy i oszacowanej chłonności terenów dla których obowiązują ww. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,

określono wielkość powierzchni użytkowych nowej zabudowy, którą zlokalizować można na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno –przestrzennej oraz na terenach objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, położonymi poza ww. obszarami. Wyniki zawarto w tabeli 21 – „Chłonność terenów w granicach obszarów zwartej zabudowy i planach miejscowych obejmujących obszary poza granicami zwartej zabudowy”.

Tabela 21. Chłonność terenów w granicach obszarów zwartej zabudowy i planach miejscowych obejmujących obszary poza granicami zwartej zabudowy

miejscowość	tereny w granicach obszaru zwartej zabudowy o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej				Tereny objęte mpzp zlokalizowanymi poza granicami obszarów zwartej zabudowy (ha)				
	tereny niezabudowane z możliwością lokalizacji nowej zabudowy (ha)	chłonność terenów (ha)			tereny niezabudowane z możliwością lokalizacji nowej zabudowy (ha)	chłonność terenów (ha)			
		MU	MNL	U		MN	MU	ML	U

Baszków	12,47	5,30	-	0,94	1,63	0,82	-	-	-
osada Dziewiąte	1,81	0,91	-	-	-	-	-	-	-
osada Trzaski	1,03	0,52	-	-	-	-	-	-	-
Bestwin	1,37	0,59	-	0,10	-	-	-	-	-
osada Rochy	3,60	1,80	-	-	-	-	-	-	-
Ruda	1,13	0,49	-	0,08	-	-	-	-	-
Konarzew	62,49	26,56	-	4,69	-	-	-	-	-
Perzyce	23,93	10,17	-	1,80	2,25	0,98	0,17	-	-
Chachalnia	30,19	6,79	3,02	2,26	-	-	-	-	-
Łącznie tereny wiejskie	138,02	53,13	3,02	9,87	3,88	1,80	0,17	-	-
miasto Zduny	18,73	15,92	0,00	2,81	33,76	4,86	16,31	0,50	0,75
Łącznie gmina Zduny	156,75	69,05	3,02	12,68	37,64	6,66	16,48	0,50	0,75

Z porównania wielkości powierzchni użytkowych obliczonych w tabelach 20 i 21 wynika, że na terenie gminy Zduny:

1. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno –przestrzennej jednostek osadniczych i obszarów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego zlokalizowanych poza obszarami zwartej zabudowy przekracza maksymalne zapotrzebowanie na nowe tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej MU na terenach wiejskich.
2. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno –przestrzennej i obszarów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego zlokalizowanych poza obszarami zwartej zabudowy na terenie miasta Zduny jest wystarczająca dla zaspokojenia maksymalnego zapotrzebowania na nowe tereny zabudowy mieszkaniowo- usługowej MU, pod warunkiem, że pod zabudowę przeznaczy się tereny rolne objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.
3. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno –przestrzennej i obszarów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego zlokalizowanych poza obszarami zwartej zabudowy na terenie miasta Zduny i jednostek wiejskich nie jest wystarczająca dla zaspokojenia maksymalnego zapotrzebowania na nowe tereny zabudowy usługowej U, zabudowy mieszkaniowo-letniskowej MNL i zabudowy związanej z działalnością gospodarczą AG. Ww. rodzaje zabudowy można więc lokalizować poza ww. obszarami.

Na podstawie ww. analiz i prognoz wyznaczono na terenie gminy Zduny tereny dopuszczalnej lokalizacji zabudowy i przedstawiono je na rysunku Studium. Sporządzono bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, który zawarto w tabeli 22 – „Bilans terenów dla gminy Zduny – Powierzchnie użytkowe planowanej zabudowy”

Tabela uwzględnia zmiany zgłoszone przez gminę oraz rozpatrzone pozytywnie uwagi i wnioski złożone na etapie wyłożenia projektu Studium do publicznego wglądu.

Tabela 22. Bilans terenów dla gminy Zduny – Powierzchnie użytkowe planowanej zabudowy

Miejscowość	Tereny zabudowy netto, ha				Powierzchnia użytkowa, ha			
	MU	MNL i ML	U	AG	MU	MNL i ML	U	AG
Baszków	11,80	-	1,40	3,21	7,14	-	1,12	2,57
Osada Dziewiąte	0,30	-	-	-	0,18	-	-	-
Osada Katarzynów	0,48	-	-	-	0,29	-	-	-

Osada Trzaski	1,38	2,24	-	-	0,83	0,67	-	-
Ruda	1,61	5,10	-	-	0,97	1,53	-	-
Osada Rochy	0,85	-	-	-	0,51	-	-	-
Bestwin	1,33	-	-	-	0,57	-	-	-
Konarzew	21,88	-	-	2,09	13,24	-	-	1,67
Perzyce	7,15	-	1,52	-	4,32	-	1,22	-
Chachalnia	8,71	12,00	0,73	-	5,26	3,60	0,58	-
Łącznie gmina Zduny tereny wiejskie	55,49	19,34	3,65	5,30	33,31	5,80	2,92	4,24
Miasto Zduny	43,51	0,23	11,00	28,14	34,81	0,07	8,80	22,51
Łącznie gmina Zduny	99,00	19,57	14,65	33,44	68,12	5,87	11,72	26,75

W wyniku opracowanej dla potrzeb Studium „Analizy ekonomicznej do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zduny” zawierającej m.in.:

- analizę budżetu gminy Zduny w latach 1995 – 2016,
- prognozę budżetu gminy na lata 2016 – 2036,

dokonano oceny możliwości finansowania przez Gminę infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz infrastruktury społecznej związanej z planowanymi terenami zabudowy i opracowano plany finansowania zadań z zakresu komunikacji i infrastruktury technicznej, wynikających z ustaleń studium.

Realizacja założeń przedstawionych w Studium uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Zduny pociągnie za sobą konieczność poniesienia wydatków inwestycyjnych w rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej niezbędnych do zagospodarowania nowych terenów przeznaczonych na cele mieszkaniowe i gospodarcze:

1. Łączna kwota wydatków inwestycyjnych na dokończenie zadania „Wykonanie sieci kanalizacji sanitarnej w mieście Zduny” wyniesie 16.003.000,00 zł. Przy wkładzie własnym 4.801.140,00 zł, mimo konieczności spłaty dotychczasowego zadłużenia, nie będzie stanowiło nadmiernego obciążenia dla budżetu gminy Zduny w założonym okresie realizacji zadania tzn. w latach 2016 - 2026.
2. Wydatki inwestycyjne niezbędne dla wykonania zadania „Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej w gminie Zduny”, rozłożone na lata 2024 – 2034 wzniosą łącznie 2 647 004,50 zł, średnio 240 636,77 zł w ciągu roku. Nawet bez założonego dofinansowania ze źródeł zewnętrznych, przy utrzymanej dyscyplinie budżetowej, nie będzie stanowiło nadmiernego obciążenia dla budżetu gminy Zduny.
3. Nowe inwestycje w infrastrukturę komunikacyjną realizuje się zasadniczo po realizacji sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej. Dlatego też główna część tych inwestycji zaplanowana została na lata 2027 - 2036. Pozwoli to też na uniknięcie spiętrzenia wydatków inwestycyjnych w jednym czasie. Łączna kwota wydatków na zadanie „Budowa i modernizacja sieci komunikacyjnych w gminie Zduny” wynosi 10.612.825,25 zł. i nie będzie stanowiło nadmiernego obciążenia dla budżetu gminy Zduny.
4. Ustalenia Studium nie będą generowały nakładów finansowych na infrastrukturę społeczną. Wyznaczenie nowych terenów zabudowy nie pociąga za sobą konieczności inwestowania w rozbudowę lub budowę obiektów oświaty, kultury czy ochrony zdrowia.

Przy tak przyjętym planie inwestycyjnym kwota wydatków na niezbędną infrastrukturę

techniczną i komunikacyjną dla terenów planowanej w studium zabudowy nie powinna przekraczać założonych w prognozie budżetu rocznych kwot wydatków inwestycyjnych.

W tabeli 23 zawarto porównanie wielkości powierzchni użytkowych zabudowy w podziale na funkcje terenu:

- wynikające z prognozy maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę,
- wynikające z oceny chłonności obszarów w granicach zwartej zabudowy jednostek osadniczych i chłonności obszarów objętych planami miejscowymi położonymi poza obszarami zwartej zabudowy,
- zaplanowanych w niniejszym studium.

Tabela 23. Bilans terenów dla gminy Zduny – Porównanie powierzchni użytkowych wynikających z opracowań analitycznych i zaplanowanych w Studium

Funkcja terenu	Powierzchnia użytkowa zabudowy (ha)		
	Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę wynikające z prognozy	Chłonność obszarów w granicach zwartej zabudowy i objętych mpzp, poza ww. obszarami	Tereny zabudowy zaplanowane w Studium
Gmina Zduny – tereny wiejskie			
MU	35,52	55,10	33,31
MNL i ML	10,12	3,02	5,80
U	14,04	9,87	2,92
AG	5,88	0,00	4,24
Miasto Zduny			
MU	37,10	37,09	34,81
ML	1,57	0,50	0,07
U	14,82	3,56	8,80
AG	25,05	0,00	22,51
Łącznie gmina Zduny			
MU	72,62	92,19	68,12
MNL i ML	11,69	3,52	5,87
U	28,86	13,43	11,72
AG	30,93	0,00	26,75

Z ww. porównania wynika, że wielkość zaplanowanych w niniejszym Studium terenów nowej zabudowy nie przekracza maksymalnych wartości określonych w prognozie zapotrzebowania na nowe tereny budowlane.

W 2021 r. wykonana została aktualizacja Bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę na obszarze wsi Chachalnia. Wyznaczone zostały granice zwartej zabudowy, a także zapotrzebowanie na nową zabudowę, przedstawione w poniższej tabeli.

Chłonność obszarów w granicach zwartej zabudowy przekracza maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę wynikające z prognozy demograficznej. Dlatego też nowe tereny przeznaczone pod zabudowę powinny zawierać się w granicach zwartej zabudowy wyznaczonych na załączniku graficznym.

Tab. 24 Bilans terenów dla gminy Chachalnia – zestawienie powierzchni

użytkowych zabudowy wynikających z opracowań analitycznych

Funkcja terenu	Powierzchnia użytkowa zabudowy [ha]	
	Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę wynikające z prognozy	Chłonność obszarów w granicach zwartej zabudowy
Wieś Chachalnia		
MU	17,37	26,46
RM	8,58	13,08
MNL, ML	0,42	0,63
U	3,09	4,71
AG	0,03	0,05

5. SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM

Podstawą przystąpienia do opracowania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zduny jest uchwała Nr V/37/2015 Rady Miejskiej w Zdunach z dnia 25 lutego 2015 roku.

Po uchwaleniu przez Radę Miejską w Zdunach, niniejsze Studium w całości zastąpić ma obowiązujące obecnie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zduny zatwierdzone uchwałą Nr XII/98/99 Rady Miejskiej w Zdunach z dnia 09 grudnia 1999 roku.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zduny obejmuje cały obszar miasta Zduny i gminy Zduny w jej granicach administracyjnych i zawiera:

1. Część tekstową – niniejszy elaborat Studium obejmujący wybrane zagadnienia gospodarcze, przyrodnicze, kulturowe, funkcjonalne i inne występujące na obszarze gminy – stanowiącą załącznik nr 1 do uchwały Rady Miejskiej w Zdunach;
2. Część graficzną:
  - Rysunek Studium nr 1 – Gmina Zduny, w skali 1 : 25 000 – stanowiący załącznik nr 2 do uchwały Rady Miejskiej w Zdunach, .
  - Rysunek Studium nr 2 – Miasto Zduny, w skali 1 : 5 000 – stanowiący załącznik nr 3 do uchwały Rady Miejskiej w Zdunach.

Opracowanie tekstowe zawiera m.in. :

1. Uwarunkowania wynikające w szczególności z:
  - 1) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
  - 2) stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
  - 3) stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;
  - 4) stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
  - 5) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;
  - 6) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;

- 7) potrzeb i możliwości rozwoju miasta i gminy, uwzględniających;
    - a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
    - b) prognozy demograficzne,
    - c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
    - d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę;
  - 8) stanu prawnego gruntów;
  - 9) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
  - 10) występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
  - 11) występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych;
  - 12) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
  - 13) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
  - 14) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
  - 15) wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.
2. W Studium określa się :
- 1) Uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę:
    - a) kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego,
    - b) kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy;
  - 2) obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
  - 3) obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
  - 4) kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
  - 5) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
  - 6) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1;
  - 7) obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
  - 8) kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
  - 9) obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
  - 10) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji;
  - 11) granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
  - 12) obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.
3. W Studium nie określono natomiast, ze względu na brak występowania na terenie gminy:
- 1) obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszarów przestrzeni publicznej;
  - 2) obszarów osuwania się mas ziemnych;
  - 3) obiektów lub obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;

- 4) obszarów pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 2120);
- 5) obszarów wymagających remediacji;
- 6) obszarów zdegradowanych;
- 7) obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym.

W studium nie podano również rekomendacji i wniosków wynikających z audytu krajobrazowego, ponieważ dla obszaru gminy audyt taki nie został jeszcze sporządzony.

Część graficzna Studium przedstawia elementy istniejącego zagospodarowania miasta i gminy Zduny stanowiące uwarunkowania jej rozwoju oraz granice lub obszary dla których określa się kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego.

Po analizie uwarunkowań występujących na obszarze gminy Zduny określono czynniki korzystne dla rozwoju gminy oraz negatywnie wpływające na jej rozwój.

Czynniki sprzyjające rozwojowi gminy to:

- 1) Korzystne położenie przy uczęszczanej drodze krajowej nr 15 relacji Ostróda – Trzebnica;
- 2) Korzystne położenie przy zelektryfikowanej linii kolejowej relacji Oleśnica - Chojnice;
- 3) Dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych i gminnych;
- 4) Bogate zasoby wód podziemnych – dodatni bilans zasobów wody pitnej i pełne zwodociągowanie miejscowości na terenie gminy;
- 5) Nowoczesna oczyszczalnia ścieków, posiadająca rezerwy przepustowości;
- 6) Gazyfikacja miejscowości na terenie gminy;
- 7) Pełna telefonizacja miejscowości na terenie gminy;
- 8) Dwustronne zasilanie energetyczne terenu gminy;
- 9) Całkowicie uregulowana gospodarka odpadami;
- 10) Urozmaicone środowisko przyrodnicze; obszary NATURA 2000, rezerваты przyrody, obszar chronionego krajobrazu;
- 11) Urozmaicona rzeźba terenu i sieć hydrograficzna sprzyjająca ukształtowaniu powiązań przyrodniczo-ekologicznych - liczne lokalne łączniki ekologiczne;
- 12) Duże kompleksy leśne o walorach wodochronnych i rekreacyjnych;
- 13) Walory turystyczno-krajobrazowe i atrakcje turystyczne – wysoki potencjał agroturystyczny;
- 14) Brak uciążliwego przemysłu, zanieczyszczającego środowisko;
- 15) Poprawiająca się struktura agrarna gospodarstw, kompleksy gleb wysokich i średnich klas bonitacyjnych, sprzyjające rozwojowi rolnictwa i jego otoczenia;
- 16) Relatywnie niskie ceny gruntów i kosztów produkcji rolnej;
- 17) Stały wzrost inwestycji w zakresie budownictwa;
- 18) Wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców;
- 19) Korzystna struktura demograficzna;
- 20) Niski poziom bezrobocia;
- 21) Dobrze zorganizowany system szkolnictwa i opieki zdrowotnej;
- 22) Wysoki stan bezpieczeństwa publicznego (niski poziom przestępczości);
- 23) Duży potencjał organizacji społecznych i pozarządowych.

Czynniki hamujące rozwój gminy to:

- 1) Słabiej rozwinięte funkcje miejskie Zdun z racji bliskości miasta Krotoszyna (administracja, funkcje obsługi biznesu i usług)
- 2) Brak obwodnicy miasta;
- 3) Niskie parametry techniczne dróg;
- 4) Niedostateczny zasięg systemu kanalizacyjnego na terenie gminy i zwiększone koszty

- oczyszczania ścieków ze względu na niedociążenie oczyszczalni;
- 5) Brak terenów inwestycyjnych z odpowiednią infrastrukturą;
  - 6) Małe możliwości zatrudnienia poza rolnictwem;
  - 7) Brak przetwórstwa rolno-spożywczego i grup producenckich;
  - 8) Brak rolnictwa ekologicznego;
  - 9) Małe wykorzystanie walorów turystyczno-rekreacyjnych gminy – słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna (baza noclegowa, gastronomiczna);
  - 10) Silne tendencje do realizacji rozproszonej zabudowy na terenie gminy, znacznie podnoszące koszty uzbrojenia;
  - 11) Brak spójnej polityki w zakresie zagospodarowania przestrzennego;
  - 12) Niskie kwalifikacje wolnych zasobów siły roboczej;
  - 13) Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych i brak dla nich oferty pracy;
  - 14) Niewystarczająca informatyzacja na terenie gminy;
  - 15) Niedobór mieszkaniowych zasobów socjalnych i komunalnych;
  - 16) Brak dostatecznej specjalistycznej opieki zdrowotnej i pogarszająca się kondycja zdrowotna mieszkańców;

W studium wyznaczono tereny pod zabudowę:

1. Mieszkaniowo – usługowej **MU**, mieszkaniową wielorodzinną **MW** i zagrodową **RM**, dla których ustalono zakaz rozpraszania zabudowy przez realizację nowej zabudowy kolonijnej, a także przez ograniczenie procesów liniowej urbanizacji przy drogach krajowych i powiatowych oraz dopuszczono lokalizację:

- 1) Budynków mieszkalnych jedno- i wielorodzinnych;
- 2) Nowej zabudowy zagrodowej jedynie na terenach wiejskich oraz na terenach istniejącej zabudowy zagrodowej w mieście Zduny;
- 3) Obiektów usługowych;
- 4) Obiektów produkcji i usług rzemieślniczych;
- 5) Obiektów kubaturowych towarzyszących i uzupełniających funkcje podstawowe;
- 6) Zieleni towarzyszącej i urządzonej – parków, skwerów, zieleńców, placów zabaw;
- 7) Obiektów sportowych i rekreacyjnych;
- 8) Obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, w tym dróg rowerowych;
- 9) Dopuszcza się łączne występowanie funkcji mieszkaniowej i usługowej lub produkcyjno-usługowej na jednej działce.

Ponadto na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową dopuszcza się lokalizację obiektów usługowych i produkcyjnych, których oddziaływanie nie powoduje przekroczenia standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych, poza terenem do którego inwestor posiada tytuł prawny.

Zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych. Zakaz nie dotyczy realizacji nowych lub rozbudowy i modernizacji istniejących przedsięwzięć, dla których przeprowadzona procedura oddziaływania na środowisko wykaże brak niekorzystnego wpływu na środowisko oraz sąsiadującą zabudowę.

2. Tereny zabudowy usługowej **U**, na których dopuszczono lokalizację:

- 1) Obiektów usług nieuciążliwych, których oddziaływanie nie wykracza poza granice terenu do którego inwestor posiada tytuł prawny;
- 2) Obiektów towarzyszących uzupełniających funkcję podstawową, obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, w tym dróg rowerowych;
- 3) Zieleni towarzyszącej i izolacyjnej;
- 4) Budynków mieszkalnych służących właścicielom terenu, prowadzącym działalność

usługową;

5) Zakazuje się wydzielania działek pod zabudowę mieszkaniową i letniskową;

Ponadto na terenach zabudowy usługowej zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych. Zakaz nie dotyczy realizacji nowych lub rozbudowy i modernizacji istniejących przedsięwzięć, dla których przeprowadzona procedura oddziaływania na środowisko wykaże brak niekorzystnego wpływu na środowisko oraz sąsiadującą zabudowę.

3. Tereny zabudowy letniskowej **ML** i mieszkaniowo-letniskowej **MNL**, na których dopuszczono lokalizację:

- 1) Obiektów służących rekreacji zbiorowej i rekreacji indywidualnej;
- 2) Obiektów mieszkalnych całorocznych – jednorodzinnych;
- 3) Obiektów usługowych nieuciążliwych, których oddziaływanie nie wykracza poza granice terenu do którego inwestor posiada tytuł prawny – usługi handlu, gastronomii, sportu i rekreacji, oświaty i kultury, ochrony zdrowia, opieki społecznej, administracji oraz usługi hotelarskie;
- 4) Zieleni towarzyszącej i urządzonej – parków, skwerów, zieleńców, placów zabaw;
- 5) Obiektów sportowych i rekreacyjnych;
- 6) Obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, w tym dróg rowerowych;
- 7) Zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych. Zakaz nie dotyczy realizacji nowych lub rozbudowy i modernizacji istniejących przedsięwzięć, dla których przeprowadzona procedura oddziaływania na środowisko wykaże brak niekorzystnego wpływu na środowisko i sąsiadującą zabudowę;

Na terenach zabudowy letniskowej i mieszkaniowo-letniskowej należy zachować następujące warunki zagospodarowania terenu:

- 1) W pasie 10 m od brzegu wód stojących i cieków zakazuje się lokalizowania obiektów i ogrodzeń działek utrudniających swobodny dostęp do zbiorników wodnych;
- 2) Dla terenów przewidywanej działalności inwestycyjnej położonych w obszarach wypoczynkowo-rekreacyjnych związanej z podstawową funkcją obszaru, zalecane jest sporządzenie planu miejscowego.

4. Tereny obsługi rolnictwa **RU** i aktywizacji gospodarczej **AG**, stanowiące ofertę inwestycyjną dla przedsiębiorców i przeznaczone pod zabudowę produkcyjną i usługową uciążliwą.

Na terenach aktywizacji gospodarczej lokalizować można obiekty, których uciążliwość, przekracza granice działki do której inwestor posiada tytuł prawny. Spełniony być musi być jednak warunek zachowania wymaganych prawem parametrów środowiskowych i zdrowotnych na granicy sąsiadujących terenów zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej oraz zagrodowej. Na terenach aktywizacji gospodarczej prowadzić można dowolną działalność produkcyjną spełniającą wymogi ochrony środowiska oraz wymogi zdrowotno-sanitarne. Dopuszczalne są również wszystkie rodzaje usług z wyjątkiem handlu wielkopowierzchniowego. Dopuszcza się lokalizację : obiektów służących prowadzeniu działalności gospodarczej, obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, zieleni towarzyszącej i izolacyjnej.

Powyższe ustalenia nie dotyczą terenu aktywizacji gospodarczej **AG**, zlokalizowanego na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią (działka nr 85 obręb Baszków). Dla tego terenu obowiązują przepisy odrębne, w tym zakazy wynikające z ustawy Prawo Wodne. Na terenie działki należy utrzymać istniejące zagospodarowanie tj. brak zabudowy kubaturowej nadziemnej

Na terenach obsługi rolnictwa **RU** i aktywizacji gospodarczej **AG** zakazuje się lokalizacji:

- 1) Obiektów mogących pogorszyć stan czystości wód podziemnych i powierzchniowych, bez równoczesnej instalacji urządzeń zabezpieczających i ograniczających szkodliwość zanieczyszczeń do poziomu dopuszczalnego określonego w obowiązujących przepisach;
- 2) Obiektów mogących pogorszyć stan powietrza atmosferycznego, bez równoczesnej instalacji urządzeń zabezpieczających i ograniczających emisję zanieczyszczeń do poziomu dopuszczalnego określonego w obowiązujących przepisach;
- 3) Obiektów i urządzeń mogących podwyższyć poziom hałasu, ponad dopuszczalny określony w obowiązujących przepisach, bez równoczesnej instalacji odpowiednich zabezpieczeń;
- 4) Obiektów wytwarzających w procesie produkcyjnym odpady wymagające zgodnie z obowiązującymi przepisami utylizacji w miejscu ich powstawania;

Ponadto na terenie gminy Zduny wyznacza się tereny sportu i rekreacji **US**, infrastruktury technicznej **IT**, zieleni **Z** i zieleni cmentarnej **ZC**.

Na terenach sportu i rekreacji **US** dopuszcza się lokalizację:

- 1) Obiektów sportu i rekreacji,
- 2) Jednokondygnacyjnych obiektów handlowych i gastronomicznych o powierzchni do 100m² i maksymalnej wysokości do 6,0 m do najwyższego punktu przekrycia dachu;
- 3) Obiektów towarzyszących służących obsłudze funkcji podstawowej;
- 4) Sanitariatów;
- 5) Obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej;
- 6) Dróg i parkingów o nawierzchni umożliwiającej wsiąkanie wody.

Na terenach urządzeń infrastruktury technicznej **IT** dopuszcza się lokalizację:

- 1) Obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej;
- 2) Obiektów i budowli towarzyszących wymaganych do prawidłowego funkcjonowania infrastruktury, w tym budynków administracyjnych, gospodarczych i socjalnych;
- 3) Zieleni izolacyjnej i ochronnej.

Na terenach zieleni **Z** dopuszcza się lokalizację:

- 1) Zieleni urządzonej, izolacyjnej, działkowej i ogrodowej;
- 2) Obiektów wystawowych, usług kultury, sportu i rekreacji – jedynie na terenach parkowych;
- 3) Jednokondygnacyjnych obiektów handlowych i gastronomicznych o powierzchni do 100m² i maksymalnej wysokości do 6,0 m do najwyższego punktu przekrycia dachu;
- 4) Obiektów małej architektury i placów zabaw;
- 5) Obiektów gospodarczych służących utrzymaniu zieleni;
- 6) Sanitariatów;
- 7) Obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej;
- 8) Dróg i parkingów o nawierzchni umożliwiającej wsiąkanie wody.

Dla terenów zieleni cmentarnej – **ZC** wydzielonych w niniejszym Studium zasady zagospodarowania określać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub wg wymogów przepisów odrębnych.

W studium proponuje się następujące wskaźniki zagospodarowania dla terenów istniejącej i planowanej zabudowy:

1. Dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – **MW**, zagrodowej – **RM** oraz mieszkaniowo – usługowej – **MU**:

miasto Zduny

- a) minimalna powierzchnia działki – 600 m²,
- b) maksymalna intensywność zabudowy – od 0,85 (zab. jednorodzinna, zagrodowa i usługowa) do 1,2 (zab. wielorodzinna),
- c) minimalna powierzchnia biologicznie czynna – od 35% (zab. usługowa) do 50 % (zab.

mieszkaniowa) powierzchni działki.

tereny wiejskie

- a) minimalna powierzchnia działki – 1000 m²,
- b) maksymalna intensywność zabudowy – od 0,65 (zab. jednorodzinna, zagrodowa i usługowa) do 0,9 (zab. wielorodzinna),
- c) minimalna powierzchnia biologicznie czynna – od 50% (zab. usługowa) do 70 % (zab. mieszkaniowa) powierzchni działki.

Na terenach – **MU** udział terenów zabudowy usługowej nie może przekraczać 40% łącznej powierzchni terenów zabudowy mieszkaniowej i usługowej.

- 2. Dla terenów zabudowy usługowej – **U**, obsługi rolnictwa – **RU** i aktywizacji gospodarczej **AG**:
  - a) minimalna powierzchnia działki – 1500 m²,
  - b) minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 20% powierzchni działki.
- 3. Dla zabudowy mieszkaniowo-letniskowej – **MNL** i letniskowej – **ML** :
  - a) minimalna powierzchnia działki – 1000 m²,
  - b) maksymalna intensywność zabudowy – 0,35,
  - c) minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 80% powierzchni działki.
- 4. Dla terenów sportu i rekreacji – **US**, infrastruktury technicznej – **IT** oraz zieleni – **Z** ustala się minimalną powierzchnię biologicznie czynną:
  - a) 80% powierzchni działki dla terenów – **US**,
  - b) 10% powierzchni działki dla terenów – **IT**,
  - c) 90% powierzchni działki dla terenów – **Z**.

Pozostałe wskaźniki zagospodarowania dla ww. terenów ustalać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Dla terenów zieleni cmentarnej – **ZC** wydzielonych w niniejszym Studium wskaźniki zagospodarowania terenu określać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub wg wymogów przepisów odrębnych

W Studium określono, które tereny wymagają sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- Tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej wymagające podziału na działki budowlane z koniecznością wydzielenia dróg;
- Tereny zabudowy letniskowej i mieszkaniowo-letniskowej wymagające podziału na działki budowlane z koniecznością wydzielenia dróg;
- Tereny zabudowy położone w granicach obszaru Natura 2000;
- Tereny aktywizacji gospodarczej na których lokalizowane będą obiekty stanowiące zagrożenie dla środowiska naturalnego wg obowiązujących przepisów;
- Tereny zabudowy wymagające uzyskania zgody na wyłączenie gruntów z produkcji rolnej lub leśnej wg obowiązujących przepisów;
- Tereny zabudowy, na których budynki mieszkalne lub budynki o funkcji mieszanej zlokalizowane są w odległości równej lub mniejszej niż dziesięciokrotna całkowita wysokość elektrowni wiatrowej, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Podano również ograniczenia w zagospodarowaniu terenów wynikające z lokalizacji na obszarze gminy m.in. sieci gazowych wysokiego ciśnienia, stacji red-pom gazu, linii energetycznych WN, SN i nn., drogi krajowej nr 15, planowanych obwodnic miasta Zduny i miasta Krotoszyńska, oraz dróg powiatowych i gminnych.

Ponadto w studium określono zasady zagospodarowania terenów rolnych.

Dla obszarów gruntów wysokich klas bonitacyjnych I – III ustalono:

- 1) Prowadzenie wysokotowarowej gospodarki rolnej z preferencją produkcji roślinnej i

zbożowo-pastewnej;

- 2) Dopuszcza się przebudowę, modernizację i rozbudowę istniejącej zabudowy związanej z prowadzeniem prawidłowej gospodarki rolnej i hodowlanej, a także ich obsługą;
- 3) Dopuszcza się lokalizowanie nowych obiektów związanych z obsługą funkcji rolniczej. Należy dążyć do tego by obiekty przetwórstwa rolno-spożywczego, składowe oraz obsługi rolnictwa lokalizować w bezpośrednim sąsiedztwie wsi;
- 4) Dopuszcza się lokalizację zabudowy nie związanej z funkcją rolniczą jedynie w granicach zwartej zabudowy wsi;
- 5) Dopuszcza się lokalizację obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, w tym dróg rowerowych;
- 6) Zakazuje się lokalizacji obiektów hodowli zwierząt futerkowych;
- 7) Zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych. Zakaz nie dotyczy realizacji nowych lub rozbudowy modernizacji istniejących przedsięwzięć, dla których przeprowadzona procedura oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę obszaru oraz planowaną i istniejącą zabudowę mieszkalną;

Dla obszarów gruntów niskich klas bonitacyjnych IV – VI ustalono :

- 1) Wymagane stworzenie warunków gospodarczych i ekonomicznych dla lepszego gospodarczego wykorzystania tego obszaru. Wskazane dążenie do scalania istniejących arealów i tworzenie podstaw gospodarki wysokotowarowej;
- 2) Preferowana produkcja roślinna z dopuszczeniem hodowli bydła. Wskazane stopniowe przekształcenie gospodarki w kierunku rolnictwa ekologicznego (biodynamicznego).
- 3) Wskazane zalesienia gruntów słaboprzydatnych i nieprzydatnych do rolniczego użytkowania; pod zalesienia przeznaczać tereny pozbawione walorów przyrodniczych na których nie występują siedliska i gatunki chronione;
- 4) Dopuszcza się przebudowę i rozbudowę istniejącej zabudowy związanej z prowadzeniem prawidłowej gospodarki rolnej i hodowlanej, a także ich obsługą;
- 5) Dopuszcza się lokalizację nowych obiektów związanych z obsługą funkcji rolniczej, ogrodniczej i hodowlanej;
- 6) Dopuszcza się lokalizację zabudowy jeżeli jej odległość granic zwartej zabudowy wsi nie przekracza wielkości określonej w przepisach odrębnych;
- 7) Dopuszcza się lokalizację obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, w tym dróg rowerowych;
- 8) Zakazuje się lokalizacji obiektów hodowli zwierząt futerkowych;
- 9) Zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych. Zakaz nie dotyczy realizacji nowych lub rozbudowy modernizacji istniejących przedsięwzięć, dla których przeprowadzona procedura oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę obszaru oraz istniejącą i planowaną zabudowę mieszkaniową.

W Studium określono zasady sprzyjające ochronie występujących na terenie gminy cennych elementów środowiska przyrodniczego:

- Rezerваты przyrody – „Buczyna Helenopol”, „Mszar Bogdaniec” i „Baszków”,
- Obszary Natura 2000 – PLB 300007 „Dąbrowy Krotoszyńskie” i PLH 300002 „Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej”,
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków-Rochy”,
- Regionalny korytarz ekologiczny rzeki Orli i korytarz ekologiczny rzeki Borownicy,
- Krajową drogę migracji, rozprzestrzeniania i wymiany genetycznej organizmów żywych przebiegającą przez wschodnią część gminy Zduny (sołectwo Chachalnia),
- Główny zbiornik wód podziemnych nr 309 „Smoszew-Chwaliszew-Sulmierzyce”,
- Udokumentowane złoża kopalin skalnych – „Chachalnia”, „Chachalnia II”, „Konarzew”, „Perzyce I i II”,

- Obszar szczególnie narażony na zanieczyszczenie związkami azotu pochodzenia rolniczego – zlewnia chroniona rzeki Orli,

Uznając w zrównoważonym rozwoju gminy funkcję ekologiczną ustala się dla niej następujące zasady gospodarowania:

- 1) Zachowanie wielkości i wartości ekologicznej elementów tworzących system przyrodniczy gminy (lasów, kompleksów łąk, wszelkiego rodzaju zieleni, cieków itp.).
- 2) Odtwarzanie i wzbogacanie wartości ekologicznych, które uległy degradacji (renaturalizacja cieków, dolesianie, uzupełnianie istniejących i wprowadzanie nowych zadrzewień wszędzie, gdzie jest to możliwe.
- 3) Ochrona zwartości przestrzennej terenów tworzących system ekologiczny gminy i ich powiązań bez barier z analogicznymi terenami w systemie:
- 4) zakaz zabudowy na terenach wyznaczonego regionalnego korytarza ekologicznego doliny rzeki Orli,
- 5) ograniczenie zabudowy na terenach wyznaczonego lokalnego korytarza ekologicznego rzeki Borownicy.
- 6) Zastosowanie form architektonicznych i struktury zabudowy umożliwiających swobodny przepływ powietrza i migracji gatunków (wysokość i lokalizacja budynków uwzględniająca kierunki przewietrzania, ażurowe ogrodzenia, przepusty pod drogami itp.).
- 7) Unikanie lokalizacji inwestycji szkodliwych dla środowiska, z wyjątkiem niezbędnych tras komunikacyjnych.

W granicach rezerwatów przyrody obowiązują zakazy wymienione w ustawie o ochronie przyrody oraz ustalenia zawarte w planach ochrony rezerwatów.

M. in. dla rezerwatu „Buczyna Helenopol” należy prowadzić działania zmierzające do wytworzenia strefy ekotonowej na granicy polno-leśnej w południowo-zachodniej części rezerwatu

W granicach obszarów NATURA 2000 zagospodarowanie przestrzenne nie może naruszać zasad i celów określonych w planach zadań ochronnych.

Na obszarach Natura 2000 zabrania się m.in. podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ich ochrony, w tym w szczególności pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczony został obszar NATURA 2000.

Wszelka działalność przestrzenna, której skutki mogą doprowadzić do zachwiania i degradacji środowiska, pozbawienia walorów determinujących określone użytkowanie terenów itp. - winna być poparta pozytywną prognozą skutków wpływu ustaleń planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze.

Inwestycje szczególnie szkodliwe dla środowiska i zdrowia ludzi oraz mogące pogorszyć stan środowiska - wymagają sporządzenia oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z przepisami odrębnymi.

Ze względu na wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe, o czym świadczy objęcie znacznego obszaru gminy prawnymi formami ochrony przyrody – obszary NATURA 2000 i OChK oraz uznanie części terenu gminy za fragment krajowej drogi migracji, rozprzestrzeniania i wymiany genetycznej organizmów żywych, proponuje się zakaz lokalizacji obiektów elektrowni wiatrowych o mocy przekraczającej 100 kW.

Za niezbędną należy uznać konieczność uporządkowania gospodarki wodno - ściekowej ośrodków wiejskich, obiektów hodowlanych, terenów zabudowy letniskowej. Należy dążyć do optymalizacji systemów melioracyjnych i ich czystości.

Dla ochrony powierzchni ziemi, w strefach występowania erozji wodno - powierzchniowej i wietrznej - niezbędne są zabiegi agrotechniczne ograniczające lub eliminujące to zagrożenie oraz realizacja systemu zieleni śródpolnej.

Wprowadzono rozwiązania sprzyjające prawidłowemu funkcjonowaniu systemu powiązań przyrodniczych:

- Ochrona przed zmianą użytkowania ww. ekosystemów uznanych za tworzące system przyrodniczy gminy – zakaz zabudowy na terenach regionalnego łącznika ekologicznego doliny rzeki Orli i ograniczenie zabudowy na terenach lokalnego łącznika ekologicznego rzeki Borownicy;
- Modernizacja i budowa i przeprawek na rzece Borownicy dla utrzymania ciągłości ekologicznej regionalnego korytarza ekologicznego;
- Zwiększenie powierzchni leśnej poprzez dolesienia;
- Zwiększanie powierzchni zieleni poprzez podbudowę zielenią ażurową ciągów dolinnych,
- Uzupełnianie istniejących ciągów drzew wzdłuż dróg na obszarze całej gminy,
- Tworzenie nowych zadrzewień śródpolnych stanowiących lokalne łączniki uzupełniające podstawowy system przyrodniczy (dotyczy to zwłaszcza rozległych agrocenoz pozbawionych zieleni na terenie gminy).

Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych realizowana ma być poprzez:

- Intensyfikacja budowy systemów oczyszczania i odprowadzania ścieków;
- Prowadzenie na terenie gminy prawidłowej gospodarki odpadami;
- Zakaz lokalizacji inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska, bez instalacji eliminujących negatywny wpływ na wody powierzchniowe i podziemne;
- Ochronę cieków przed zanieczyszczeniem związkami azotu ze źródeł rolniczych - przestrzeganie zasad prowadzenia gospodarki rolnej ustalonych dla obszaru zlewni chronionej rzeki Orli;

Natomiast zwiększenie retencyjności wód odbywać się będzie poprzez:

- Wprowadzanie zieleni w strefach wododziałowych (problem dotyczy przede wszystkim części wododziałów przebiegających przez zwarte kompleksy gruntów rolnych). Ponieważ w przewadze są to grunty rolne chronione przed zmianą użytkowania, a więc niemożliwe do zalesienia, wprowadzana zieleń powinna przyjąć postać zadrzewień śródpolnych wzdłuż dróg, rowów, miedzi itp.,
- Ograniczanie spływów powierzchniowych z pól uprawnych poprzez tworzenie systemu zadrzewień śródpolnych,
- Zachowanie i odbudowa małych i okresowych zbiorników wodnych - głównie stawów wiejskich i oczek wodnych.

Zapobiegać też należy pogarszaniu się stanu powietrza atmosferycznego, poprzez:

- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powstających ze spalania paliw stałych poprzez promowanie paliw ekologicznych i docelową gazyfikację gminy,
- Ograniczenie wpływu emisji zanieczyszczeń powodowanej przez komunikację na warunki życia ludzi poprzez kierowanie ruchu tranzytowego poza granice jednostek osadniczych – budowa obwodnicy w ciągu drogi krajowej.
- Zakaz lokalizacji inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska, bez instalacji eliminujących negatywny wpływ na stan czystości powietrza;

Podstawowym źródłem hałasu na terenie gminy jest droga krajowa nr 15, drogi powiatowe i gminne oraz linia kolejowa nr 281. Problem ochrony przed hałasem i wibracjami dotyczy przede wszystkim istniejącej już zabudowy. Wzdłuż drogi krajowej nr 15 zaplanowano bowiem jedynie niewielkie uzupełnienia zabudowy mieszkaniowej i usługowej na terenie miasta Zduny. Natomiast planowane tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej we wsi Konarzew oddalone są od ww. planowanych obwodnic o ok. 150 – 200m i znajdują się poza strefą uciążliwości tych dróg. Również poza strefą uciążliwości obwodnicy zlokalizowano planowane tereny aktywizacji gospodarczej w mieście Zduny.

Ograniczenie uciążliwości spowodowanej ruchem samochodowym osiągnąć można przez:

- Poprawę stanu technicznego i parametrów dróg;
- Kierowanie ruchu tranzytowego poza granice jednostek osadniczych – budowa obwodnicy w ciągu drogi krajowej;

- Promowanie rozwiązań budowlanych ograniczających uciążliwość akustyczną w budynkach zlokalizowanych wzdłuż szlaków komunikacyjnych.

Obszary wymagające unaturalnienia to obszary zdegradowane w wyniku działalności człowieka. Na terenie gminy można do nich zaliczyć:

- Wody powierzchniowe, których poprawa stanu czystości wymagać będzie przede wszystkim uregulowania gospodarki ściekowej na terenie gminy oraz przestrzegania ustalonych zasad prowadzenia gospodarki rolnej na obszarze zlewni chronionej rzeki Orli ;
- Zwarte kompleksy gruntów ornych na których zachwiana jest równowaga przyrodnicza. Są to tereny o zmniejszonej retencyjności, bez odpowiednich warunków dla bytowania organizmów żywych, zagrożone erozją gleb. Poprawy tego stanu rzeczy można oczekiwać wprowadzając system zadrzewień śródpolnych;
- Obszary wyeksploatowanych złóż kruszyw naturalnych – „Chachalnia” i „Perzyce I”, wymagające przeprowadzenia rekultywacji zgodnie z ustaleniami odpowiednich decyzji administracyjnych;
- Teren zamkniętego wysypiska odpadów komunalnych w sołectwie Konarzew – wymagane zakończenie rekultywacji wysypiska;
- Zdegradowany obszar przy ul. Piaskowej w północno-wschodniej części miasta Zduny.

Na terenie gminy Zduny występuje zagrożenie powodziowe ze strony rzeki Orli. Wyznaczone zostały obszary szczególnego zagrożenia powodzią na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($Q=10$) i na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($Q=1\%$). Na obszarach tych obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne tj. zakaz wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe.

Ochronę zabytków i dóbr kultury realizuje się w Studium poprzez wyznaczenie stref ochrony konserwatorskiej:

1. „**A**” – strefę ścisłej ochrony konserwatorskiej;
2. „**W**” – strefę ścisłej ochrony konserwatorskiej – archeologicznej;
3. „**OW**” – strefę obserwacji archeologicznej.

oraz objęcie ochroną zespołów i obiektów zabytkowych położonych poza granicami stref ochrony konserwatorskiej a wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków .

Strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej „A” wyznaczona została w miejscowościach Zduny i Baszków dla obiektów i obszarów szczególnie wartościowych.

Strefą „A” objęto obszary wpisane do rejestru zabytków. Działalność w tej strefie należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zakłada się bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich.

Działania konserwatorskie w strefie „A” zmierzają do zachowania i uczytelnienia historycznego układu przestrzennego, konserwacji jego głównych elementów: rozplanowania i przebiegu głównych ciągów komunikacyjnych, kompozycji wnętrza urbanistycznych, historycznych linii zabudowy, kompozycji układów zieleni zabytkowej oraz historycznych podziałów własnościowych i sposobu użytkowania gruntów

Strefa „W” obejmuje teren w miejscowości Zduny o rozpoznanej zawartości reliktyw archeologicznych posiadający własną formę terenową - grodzisko.

Celem działalności konserwatorskiej w strefie „W” jest konserwacja zachowanych obiektów zabytkowych, ich ekspozycja w terenie, względnie zaznaczenie ich śladów. Pozostawienie tych terenów jako otwartych pełniących funkcje muzealne. Na obszarze strefy „W” zakazana jest wszelka działalność inwestycyjna i budowlana, dopuszcza się jedynie prace związane bezpośrednio z rewaloryzacją terenu.

Strefa obserwacji archeologicznej „OW”, wyznaczona została dla obszarów o zachowanych reliktach intensywnego pradziejowego i historycznego osadnictwa oraz obszarów sołectw Baszków i Bestwin, na których nie przeprowadzono dotychczas rozpoznania archeologicznego.

Strefą

„OW” objęto również miejscowości o metryce średniowiecznej: Zduny, Baszków i Bestwin.

W strefie obserwacji archeologicznej „OW” ochronie podlegają nawarstwienia archeologiczne związane z historycznym osadnictwem,

Ochronie konserwatorskiej podlegają również następujące zespoły obiektów zabytkowych ujęte w Gminnej ewidencji zabytków, zlokalizowane poza wyznaczonymi strefami ochrony konserwatorskiej:

- zespół pałacowo-parkowy we wsi Konarzew,
- zespół dworski we wsi Bestwin,
- zespół dworski we wsi Perzyce,
- zespół podworski w osadzie Rochy,
- zespół podworski w osadzie Trzaski

oraz obiekty zabytkowe objęte ochroną w ramach wpisu do gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Obiekty te podlegają rygorom w zakresie utrzymania historycznego rozplanowania i zasadniczych elementów istniejącej substancji o wartościach kulturowych;

Budynki zabytkowe podlegają ochronie ze względu na swoje wartości historyczne, naukowe i artystyczne; ochronie podlegają gabaryty, dyspozycja i dekoracja elewacji, rodzaj użytych historycznych materiałów, podziały historycznej stolarki;

Ochronie podlega również zieleń zabytkowa na terenie dziewiętnastowiecznych zespołów dworsko-parkowych w Baszkowie i Konarzewie oraz zadrzewione, nieczynne cmentarze ewangelickie w Baszkowie – osada Dziewiąte, Rudzie, Konarzewie, Chachalni, Perzycach i Zdunach.

Natomiast ochronę środowiska kulturowego zapewnić ma utworzenie Parku Kulturowego Południowego Pogranicza (Park Kulturowy nr 17) na terenie gmin: Zduny, Sulmierzyce i Odolanów.

Bardzo ważnym elementem polityki Gminy jest tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości poprzez prowadzenie działań na rzecz:

Tworzenia stref aktywności gospodarczej na terenach mało przydatnych dla prowadzenia intensywniej gospodarki rolnej (pozyskiwanie terenów atrakcyjnych dla potencjalnych inwestorów) oraz rozwój działalności usługowej.

Odbywać się to może poprzez:

- Tworzenie zasobów gruntów komunalnych,
- Wyznaczenie terenów pod tzw. zorganizowaną działalność gospodarczą,
- Uzbrojenie terenów przeznaczonych pod inwestycje,
- Stworzenie preferencji podatkowych,
- Przygotowanie pakietu informacyjnego o gminie zawierającego ofertę inwestycyjną,
- Stworzenie banku danych o nieruchomościach (tereny, budowle, obiekty przemysłowe i handlowe) pozwalające na szybkie przygotowanie ofert dla potencjalnych inwestorów,
- Przygotowanie kadry posiadającej umiejętność pozyskiwania środków i realizacji przedsięwzięć z funduszy europejskich,
- Opracowanie oferty inwestycyjnej gminy,
- Promocja gminy, w tym jej oferty inwestycyjnej,
- Wspieranie tworzenia instytucji z "otoczenia biznesu",
- Utworzenie instytucji wspierającej rozwój gminy

oraz kontrolowany rozwoju turystyki i rekreacji na terenie gminy, a więc :

- Opracowanie dla obszarów preferowanych do rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnych koncepcji zagospodarowania lub miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- Budowę krajoznawczych tras rowerowych i pieszych.
- Stymulowanie rozwoju agroturystyki i rozwoju bazy turystycznej np. poprzez odpowiednią politykę podatkową;
- Prowadzenie szerokiej akcji informacyjnej propagującej walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy

Rozwój gospodarczy gminy zależny jest w znacznej mierze od rozwoju produkcji rolnej. Jej stymulowanie odbywać się powinno poprzez:

- Poprawę struktury wielkości gospodarstw poprzez wzrost gospodarstw farmerskich powyżej 20 ha,
- Podniesienie efektywności gospodarowania, zwiększenie dochodów rolników,
- Intensyfikację produkcji rolnej,
- Utrzymanie istniejących gospodarstw hodowlano-doświadczalnych w powiązaniu z ich przekształceniami własnościowymi,
- Dostosowanie produkcji rolnej do potrzeb rynku i przetwórstwa rolno-spożywczego,
- Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego,
- Rozwój usług na potrzeby rolnictwa, tj. specjalistycznego doradztwa, obsługi technicznej, weterynaryjnej i sanitarnej.

W Studium przedstawiono również zasady polityki społecznej Gminy. W zakresie rozwoju społecznego i poprawy standardu życia mieszkańców zaproponowano:

- poprawę warunków nauki w szkolnictwie podstawowym (modernizacja obiektów szkolnych, budowa sal gimnastycznych, tworzenie nowoczesnych pracowni językowych i komputerowych – umożliwienie młodzieży dostępu do internetu, dążenie do zapewnienia ww. warunków w uruchamianych gimnazjach
- poszerzenie możliwości zdobycia wykształcenia średniego drogą edukacji ustawicznej,
- tworzenie warunków do powstawania szkolnictwa niepublicznego,
- tworzenie warunków materialnych i technicznych umożliwiających wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży w środowiskach lokalnych o zróżnicowanym poziomie życia.
- tworzenie warunków do zdobywania kwalifikacji zawodowych zgodnych z wymogami nowoczesnej gospodarki i potrzebami lokalnymi (np. uruchamianie nowych kierunków kształcenia),
- rozwój form kształcenia ustawicznego dla dorosłych związanych z potrzebą zmian kwalifikacji zawodowych, uzyskania nowych umiejętności,
- stworzenie efektywnego systemu doradztwa zawodowego na wszystkich szczeblach edukacji.
- poprawę dostępności do usług podstawowej opieki zdrowotnej oraz podniesienie jakości świadczonych usług (modernizacja obiektów, wyposażenia, zwiększenie zatrudnienia lekarzy),
- dostosowanie oferty świadczeń medycznych do aktualnych potrzeb zdrowotnych mieszkańców.
- opracowywanie i wdrażanie programów na rzecz wyrównywania poziomu życia mieszkańców gminy,
- rozwój pracy socjalnej skierowanej na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie,
- rozwój usług opiekuńczych, poradnictwa specjalistycznego i profilaktyki społecznej.
- sukcesywne zmniejszanie stopnia bezrobocia poprzez wzrost aktywności gospodarczej, rozwój aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w tym prowadzenie prac interwencyjnych i robót publicznych na rzecz rozwoju infrastruktury gminnej,

- wspieranie wszelkich inicjatyw rewaloryzujących istniejące obiekty zabytkowe,
- tworzenie warunków do wszechstronnej działalności zespołów folklorystycznych, grup śpiewaczych, twórców sztuki ludowej, imprez folklorystycznych poprzez opiekę merytoryczną, finansową i organizacyjną gminnych instytucji kultury.
- stworzenie systemu edukacyjnego rozwijającego u dzieci i młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości do ojczyzny, poszanowania dla dziedzictwa kulturowego.
- rozbudowę bazy rekreacyjnej i sportowej oraz dbałość o jej stan,
- tworzenie warunków do szerokiego dostępu do obiektów kultury, sportu i rekreacji, propagowanie aktywnych form wypoczynku, organizacja masowych imprez integrujących społeczność gminy,
- umacnianie i rozwój sieci stowarzyszeń kultury fizycznej o charakterze lokalnym i środowiskowym prowadzących działalność z dziećmi i młodzieżą,
- promocję różnych systemów współzawodnictwa sportowego na szczeblu lokalnym i środowiskowym.
- stworzenie programu budownictwa mieszkaniowego uwzględniającego pozyskiwanie gruntów do zasobów komunalnych, kompleksowe uzbrajanie terenów, promocji budownictwa jednorodzinnego (w tym szeregowego), nawiązania i rozwinięcia kontaktów z wyspecjalizowanymi inwestorami (developerami) i jednostkami obsługującymi (głównie finansowymi),
- powołanie towarzystwa budownictwa społecznego,
- poprawa stanu istniejących zasobów mieszkaniowych poprzez kapitalne i bieżące remonty w kierunku podniesienia standardów wyposażenia poprzez przeznaczenie w budżetach gminy większych środków na remont i modernizację gminnych zasobów mieszkaniowych,
- zwiększenie zasobów mieszkań socjalnych dla rodzin najuboższych stosownie do sytuacji budżetowej gminy.

W Studium określono również kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej. W perspektywie wieloletniej proponuje się następujące kierunki poprawy systemu komunikacyjnego gminy i infrastruktury technicznej:

- Budowa obwodnicy miasta Zduny w ciągu drogi krajowej nr 15 – inwestycja ponadlokalna;
- Poprawa parametrów technicznych dróg powiatowych przebiegających w obszarze administracyjnym gminy, mających wpływ na bezpieczeństwo i komfort jazdy;
- Poprawa parametrów technicznych dróg gminnych, mających wpływ na bezpieczeństwo i komfort jazdy;
- Budowa drogi rowerowej o znaczeniu ponadlokalnym Zduny – Krotoszyn;
- Budowa dróg rowerowych o znaczeniu lokalnym;
- Modernizacja linii kolejowej nr 281 relacji Oleśnica Chojnice, na odcinku Zduny – Chojnice – inwestycja ponadlokalna;
- Rozbudowa i modernizacja ujęć wody oraz systemu wodociągowego - wodociągowanie nowych terenów zainwestowanych;
- Rozbudowa systemu kanalizacyjnego na terenie miasta Zduny;
- Realizacja indywidualnych systemów odprowadzania ścieków – na terenach o korzystnych warunkach gruntowo-wodnych proponuje się zastosowanie przydomowych oczyszczalni ścieków. Na terenach o niekorzystnych warunkach gruntowo-wodnych do czasowego gromadzenia ścieków należy stosować szczelne, atestowane zbiorniki bezodpływowe;
- Budowa drugiej nitki gazociągu w/c Krobica – Odolanów, wzdłuż istniejącego gazociągu Dn 500 – inwestycja ponadlokalna;
- Modernizacja i rozbudowa systemu energetycznego na terenie gminy – budowa stacji transformatorowych oraz budowa i przebudowa sieci WN, SN i nn;
- Rozbudowa systemu telekomunikacyjnego na terenie gminy – budowa sieci szerokopasmowych;

- Propagowanie i realizacja inwestycji z zakresu przyjaznych środowisku technologii grzewczych w celu obniżenia emisji substancji szkodliwych do atmosfery;
- Budowa indywidualnych źródeł energii – mikroinstalacji o mocy nie przekraczającej maksymalnych wielkości określonych przepisami odrębnymi.

W Studium określono również strategię gospodarki odpadami komunalnymi, której celem jest dostosowanie przyszłych rozwiązań do standardów europejskich.

Zmniejszenie ilości odpadów biodegradowalnych deponowanych na składowiskach powinno być

osiągane poprzez stosowanie metod recyklingu, kompostowania, produkcji biogazu oraz wprowadzania innych działań, które zmierzają do odzysku materiałów i energii.

Dla osiągnięcia założonych tych celów, oraz chcąc przystosować się do wymogów przepisów ustawy o odpadach i dyrektyw Unii Europejskiej, na terenie gminy powinny być podjęte następujące działania:

- Ograniczające ilości odpadów przekazywanych do składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne przez zintensyfikowanie odzysku surowców wtórnych i przekazywanie ich do odzysku i recyklingu;
- Redukujące do minimum zawartość składników ulegających biodegradacji w odpadach kierowanych na składowisko innych niż niebezpieczne i obojętne;
- Eliminujące odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych poprzez ich zbiórkę i przekazanie do unieszkodliwiania.
- Doskonalenie zorganizowanego systemu zbierania odpadów komunalnych;
- Podniesienie skuteczności i rozszerzenie selektywnej zbiórki odpadów;
- Zwiększenie efektywności odbioru odpadów wielkogabarytowych;
- Stworzenie systemu kontroli zagospodarowania odpadów zawierających azbest;
- Podniesienie świadomości ekologicznej i społecznej mieszkańców;
- Podejmowanie działań minimalizujących ilość powstających odpadów.

Ustalenia Studium dotyczące zasięgu planowanych terenów zainwestowanych opracowano na podstawie wyników bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, który poprzedzony został:

- analizami i prognozami demograficznymi ,
- analizami ekonomicznymi, społecznymi i środowiskowymi;
- oceną możliwości finansowania przez Gminę infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz infrastruktury społecznej związanej z planowanymi terenami zabudowy;
- prognozą maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę na terenie gminy;
- określeniem chłonności, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych;
- określeniem chłonności obszarów przeznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych, położonych poza granicami zwartej zabudowy jednostek osadniczych.

Opracowania analityczne, prognozy oraz bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz analizy ekonomiczne zawarto w odrębnych tomach p.n. „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zduny – Opracowania analityczne” i „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zduny – Analiza ekonomiczna”.

Ponadto ustalenia niniejszego Studium uwzględniają wytyczne i ustalenia zawarte w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, zatwierdzonego uchwałą Nr XLVI/690/10 z dnia 26 kwietnia 2010 r. (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego nr 155, poz. 2953 z dnia 5.08.2010 r.)

6. SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Spis tabel :

- Tabela 1. Kluczowe gatunki ptaków występujące na terenie obszaru Natura 2000 – Dąbrowy Krotoszyńskie (PLB300007), objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE oraz gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43EWG
- Tabela 2. Ocena jakości wód podziemnych na terenie powiatu krotoszyńskiego w roku 2015 /wg PIG/
- Tabela 3. Gminna Ewidencja Zabytków – miasto Zduny
- Tabela 4. Gminna Ewidencja Zabytków – gmina Zduny
- Tabela 5. Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków – miasto i gmina Zduny
- Tabela 6. Liczba ludności i gęstość zaludnienia w Gminie Zduny (stan na 31.12.2016 r.)
- Tabela 7. Zestawienie liczby kobiet i mężczyzn w Gminie Zduny.
- Tabela 8. Wskaźnik obciążenia demograficznego
- Tabela 9. Gmina Zduny na tle powiatu krotoszyńskiego – wybrane dane demograficzne na rok 2016
- Tabela 10. Ilość uczniów w poszczególnych placówkach nauczania obowiązkowego
- Tabela 11. Pomoc społeczna w gminie Zduny (stan na 31.12.2016 r.)
- Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe w mieście i gminie Zduny (stan na 31.12.2016 r.)
- Tabela 13. Podmioty gospodarcze w gminie Zduny (stan na 31.12.2016 r.)
- Tabela 14. Wielkość bezrobocia w gminie Zduny (stan na 31.12.2016 r.)
- Tabela 15. Inwestycje budowlane na terenie gminy Zduny (stan na 31.12.2016 r.)
- Tabela 16. Struktura gospodarstw na terenie gminy Zduny
- Tabela 17. Grunty leśne na terenie gminy Zduny (stan na 31.12.2016 r.)
- Tabela 18. Turystyczne obiekty noclegowe na terenie gminy Zduny (2016 r.)
- Tabela 19. Charakterystyka obszaru Międzygminnego Związku EKO SIÓDEMKA
- Tabela 20. Bilans terenów dla gminy Zduny – Prognoza zapotrzebowania na nową zabudowę do 2045r.
- Tabela 21. Chłonność terenów w granicach obszarów zwartej zabudowy i planach miejscowych obejmujących obszary poza granicami zwartej zabudowy
- Tabela 22. Bilans terenów dla gminy Zduny – Powierzchnie użytkowe planowanej zabudowy
- Tabela 23. Bilans terenów dla gminy Zduny – Porównanie powierzchni użytkowych wynikających z opracowań analitycznych i zaplanowanych w Studium
- Tabela 24. Bilans terenów dla gminy Chachalnia – zestawienie powierzchni użytkowych zabudowy wynikających z opracowań analitycznych

Spis rysunków:

- Rys. 1. Herb Zdun
- Rys. 2. Herb Zdun Starych i Nowych
- Rys. 3. Gmina Zduny na tle powiatu
- Rys. 4. Gmina Zduny na tle Polski
- Rys. 5. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg W. Okołowicza
- Rys. 6. Średnia temperatura roczna i opady na terenie Polski (rok 2012)
- Rys. 7. Usłonecznienie oraz liczba dni z pokrywą śnieżną na terenie Polski (rok 2012)
- Rys. 8. Obszary NATURA 2000 – Dąbrowy Krotoszyńskie i Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej
- Rys. 9. Wskaźniki lesistości w woj. wielkopolskim
- Rys. 10. Ważniejsze szlaki komunikacyjne w Gminie Zduny
- Rys. 11. Zasoby wód podziemnych w woj. Wielkopolskim
- Rys. 12. Oczyszczalnia ścieków w Zdunach
- Rys. 13. Przebiegi linii energetycznych WN i gazociągów w/c w południowej części woj. wielkopolskiego
- Rys. 14. Obszar działania Międzygminnego Związku EKO SIÓDEMKA
- Rys. 15. Obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat